

ACADEMIA ROMÂNĂ

FOLIA LINGUISTICA BUCARESTIENSIA

**Buletinul Institutului de Lingvistică
„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
din București**

Nr. 2 (iulie–decembrie) 2008

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

București, 2009

Redactori: Doina-Paula Doroftei, Carmen Mirzea Vasile,
Maria Mărdărescu-Teodorescu
Tehnoredactare: Magdalena Mihai

Calea 13 Septembrie nr. 13
C.P. 42-37, 050711 București
Tel.: + 4-021-318 24 52
Fax: + 4-021-318 24 17

E-mail: inst@iordan.lingv.ro
www.iordan.lingv.ro

MODIFICĂRI ÎN COMPONENTA COLECTIVELOR DE CERCETARE

Promovări prin concurs

CS II: Mihaela Gheorghe (1/2 normă), Maria Istrate (confirmare)

CS III: Liliana Agache, Ștefan Colceriu, Blanca Croitor, Ion Giurgea, Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin

CS: Adina Dragomirescu, Ionuț Geană, Carmen Mîrzea Vasile

Nou angajați

CS I: Angela Bidu Vrănceanu (1/2 normă)

ACS: Ana-Maria Mihail, Alexandru Nicolae, Mona Moldoveanu Pologea, Elena Ștefan

Cercetători care și-au încetat activitatea în Institut

CS I: Andrei Avram, Ileana Vântu

CS II: †Alexandra Moraru

ACS: Alexandru Mardale, Florentina Natu, Elena Ștefan

PROGRAME ȘI PROIECTE DE CERCETARE NOI

- *Cercetarea limbii române din perspectivă tipologică (morfologie, morfosintaxă și sintaxă)*; perioada: noiembrie 2008–decembrie 2011. **Coordonator:** Gabriela Pană Dindelegan; **coautori:** Raluca Brăescu, Blanca Croitor, Laurenția Dascălu Jinga, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Mihaela Gheorghe, Adriana Gorăscu, Dana Manea, Margareta Manu, Alexandru Mardale, Ana-Maria Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Mona Moldoveanu Pologea, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, Camelia Stan, Andra Vasilescu, Rodica Zafiu.

Plecând de la descrierea exhaustivă și detaliată a *structurii*

gramaticale a limbii actuale din GALR (*Gramatica limbii române*, 2 vol., București, Editura Academiei Române, 2005/2008), precum și de la prezentarea *dinamicii gramaticale a limbii actuale* (cea cuprinsă în lucrarea recent încheiată și oferită spre publicare Editurii Academiei), noul proiect, destinat examinării românei din perspectivă tipologică, este o lucrare de sinteză care va extrage *trăsăturile de structură „representative”* (cum le numește Coseriu), fiecare trăsătură fiind în stare să „lege” și să „explice” mai multe fenomene gramaticale ale românei. În funcție de aceste trăsături reprezentative, se va face încadrarea tipologică.

Proiectul își propune să urmărească modul cum „răspunde” limba română la diversii *parametri tipologici*, diferențiind între: (a) parametri de structură / de organizare lingvistică (de exemplu: marcare actanțială, clitice pronominale, articol, analitic vs sintetic, parametrul subiectului nul, parametrul auxiliarelor, parametrul topicii: ordinea S-V sau V-S; ordinea adjectivului, ordinea determinanților etc.) și (b) parametri substanțiali, care privesc categorii semantice și corelarea lor cu fapte de structură (de exemplu: parametrul animatului, al posesiei, al determinării, al cauzativului etc.).

Cercetarea va fi predominant sincronică, dar, atunci când va fi nevoie, se vor face și incursiuni în istoria limbii române. Se va avea în vedere faptul că, în evoluția unei limbi, o particularitate tipologică se poate întări sau poate diminua sau, mai rar, poate dispărea definitiv, sau că o limbă poate „răspunde”, la un parametru tipologic, cu mijloace lingvistice diferite în faza veche a limbii față de cea actuală.

APARIȚII EDITORIALE ÎN SEMESTRUL AL II-LEA – 2008

CĂRȚI

- *Dicționarul limbii române* (DLR), serie nouă, tom IV, litera L, partea I (*l-lherzolită*), Institutul de Filologie Română „Al. Philippide” din Iași, Editura Academiei Române, 2008, 778 p. (Marius Sala – corector responsabil)
- *Dictionarium valachico-latinum. Primul dicționar al limbii române*, studiu introductiv, ediție, indici și glosar de Gheorghe Chivu, București, Editura Academiei Române, 2008, 391 p.
- Liliana Agache, Nicoleta Petuhov, *Dicționar esențial de sinonime*, București, Editura Corint, 2008, 320 p.
- Cristiana Aranghelovici, *Dicționar de despărțire în silabe*, București, Editura Niculescu, 2008, 384 p.
- Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, Marina Rădulescu Sala, Rodica Zafiu, *Ești COOL și dacă vorbești corect!*, volum publicat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național al Audiovizualului și Academia Română – Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, f.l., f.a., 137 p.
- Cornelia Gherman, Doru Mihăescu, *Biserica „Sfântul Gheorghe” din Roman: 1768–2008*, Bacău, Editura Rovimet Publishers, 2008, 199 p.
- Mihaela Marin, *Mic dicționar explicativ pentru elevi*, București, Editura Lucman, 2008, 508 p.
- Cătălina Mărânduc, *Familia de cuvinte*, București, Editura Lucman, 2008, 263 p.
- Cristian Moroianu, *Dicționar etimologic de antonime neologice*, București, Editura Universității din București, 2008, 459 p.
- Valeria Neagu, Maria Gabriela Necheș, Tudora Șandru Mehedinți, Maria Melania Albu, *Dicționar frazeologic spaniol-român*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2008, 632 p.

- Valeria Neagu, *Dicționar spaniol-român / român-spaniol de buzunar*, ediție revizuită, București, Editura Niculescu, 2008, 651 p.
 - Mariana Neț, *Alexandre Dumas : écrivain du 21e siècle*, Paris, L’Harmattan, 2008, 307 p.
 - Ion Nicolae, Silviu Neguț, Horia C. Matei, Caterina Radu, Corneliu Coterbic, (coautoare) Ioana Vintilă-Rădulescu, *Enciclopedia Australiei și Oceaniei*, București, Editura Meronia, 2008, 303 p.
 - Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării*, Actele celui de-al 7-lea Colocviu al Catedrei de limba română (7–8 decembrie 2007), București, Editura Universității din București, 2008, 757 p.
 - Mona Moldoveanu Pologea, *Limba română pentru străini* (carte și CD audio), București, Editura Institutului Cultural Român, 2008, 220 p.
 - Nicolae Saramandu, *La romanité orientale*, Editura Academiei Române – Gunter Narr Verlag, București, Tübingen, 2008, 262 p.
 - Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci, Carmen Ioana Radu (ed.), ***Lucrările primului simpozion internațional de lingvistică (București, 13–14 noiembrie, 2007)***, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Editura Universității din București, 2008, 479 p.
- Acad. Marius Sala, *Cuvânt-înainte*, p. 5
- I. Istoria limbii, dialectologie, onomastică**
- Grigore Brâncuș, *Un text literar în graiul din Gorj*, p. 11–17
- Gheorghe Chivu, «*Anonymus Caransebesiensis*» – sursă importantă pentru «*Dicționarul limbii române*», p. 19–24
- Ion Coja, *Limba latină ca limbă maternă în Dacia traiană*, p. 25–34
- Mircea Farcaș, *Derivarea cu sufixe diminutive în subdialectul maramureșean*, p. 35–47
- Mara Manta, *Eufemism și metaforă în lexicul dacoromânei sudice*, p. 49–55
- Maria Marin, *Probleme ale sinonimiei într-un dicționar dialectal*, p. 57–64 (+ 12 hărți lingvistice)
- Iulia Mărgărit, *Aspecte inovatoare în lexicul unui grai românesc din estul Ucrainei*, p. 65–74
- Cristian Moroianu, *Precizări etimologice la derivatele în -ism și -ist*, p. 75–89
- Manuela Nevaci, Carmen Radu, *Aspecte lingvistice privind aromâna vorbită în Republica Macedonia*, p. 91–104
- Adrian Poruciuc, *Problema vechilor germanisme păstrate în limba română*, p. 105–130

Nicolae Saramandu, *Gheorghe Constantin Roja – un precursor al dialectologiei românești*, p. 131–138

Stefan Sassenberg, *Varietăți ale românei vorbite în Ardeal, cu aplicație la orașul Oradea (jud. Bihor) și zona sa de influență*, p. 139–152

II. Lexicologie

Carmen Avram, *Limba franceză pentru afaceri – vehicul de comunicare lingvistică și interculturală*, p. 155–163

Doina Butiurcă, *Limbaul legislației europene*, p. 165–172

Emanuela Dima, *Vocabularul neologic românesc. Dificultăți de normare*, p. 173–180

Ioan Milică, *F. de Saussure și Ch. Bally sau despre temeiurile lingvistice ale stilisticii*, p. 181–192

Constantin Mladin, *Cuvinte recente în limba română având în componență termenul **sexual***, p. 193–206

Cristinel Munteanu, *Modificarea discursului repetat latinesc în registrul grav al științei și al filozofiei*, p. 207–217

Maria Stanciu-Istrate, *Românizarea afixelor derivative și calcul lingvistic*, p. 219–227

Alice Toma, *Une relation logico-sématique particulière: la condition complexe*, p. 229–240

Nina Zgardan, Aurelia Vartic, *Terminologia între dogme și realitate*, p. 241–248

III. Gramatică, ortografie

Ionel Apostolatu, *Rolul analogiei în sistemul flexiunii verbale*, p. 251–267

Viorela Valentina Dima, *Considerații privind infinitivul adnominal*, p. 269–275

Adina Dragomirescu, *Ipoteze privind stadiul de verb inacuzativ al lui **a avea***, p. 277–287

Ionuț Geană, *Argument vs adjunct în abordarea „circumstanțialelor” prepoziționale*, p. 289–296

Carmen Mîrzea Vasile, *O posibilă reinterpretare a clasei semiadverbului*, p. 297–313

Gina Necula, *Comportamentul morfologic al termenilor folosiți în comunicarea pe internet*, p. 315–319

Irina Claudia Nicula, *Substantivele **pluralia tantum** în DOOM²*, p. 321–331

Andreea Șovar, *Sincretismul prepoziției **cu***, p. 333–343

Aida Todî, *Dubletele accentuale și norma lingvistică*, p. 345–354

IV. Pragmatică, stilistică

Laurenția Dascălu Jinga, *Un clișeu actual: **da?***, p. 357–373

Garofița Dincă, *Strategii de construcție a prediciei*, p. 375–402

Radu Drăgulescu, *Distorsionări ale comunicării: lapsusul lingvistic*, p. 403–416

Ramona-Gabriela Eana, *Aspecte funcționale ale metaforei în poezia simbolistă românească*, p. 417–427

Claudia Ene, *Secvențele explicative în **Divanul** lui Dimitrie Cantemir*, p. 429–435

- Mihaela Gheorghe, Stanca Măda, Răzvan Săftoiu, *Metode de analiză a românei de uz profesional*, p. 437–447
- Marioara Ion, *Face și face-work în negocierea comercială*, p. 449–462
- Alexandru Nicolae, *Persoana I ca manifestare a egocentrismului discursiv*, p. 463–469
- Mihaela Popescu, *Citatul în titlu – o formă de partizanat în presa scrisă*, p. 471–479
- Dana-Luminița Teleoacă, *Limbajul bisericesc actual între tradiție și inovație*, București, Editura Academiei Române, 2008, 60 p.
- Ioana Vintilă-Rădulescu, capitolul *Limbile*, în lucrarea: Horia C. Matei, Silviu Neaguț, Ion Nicolae, *Enciclopedia statelor lumii*, ediția a XI-a, revizuită, București, Editura Meronia, 2008, 800 p.

TRADUCERI

- Alfonso Daniel Rodríguez Castelao, *Memoriile unui schelet*, traducere și studiu introductiv despre limba galiciană de Mariana Ploae-Hanganu, București, Editura Semne, 2008, 347 p.
- Robert Harris, *Imperium*, traducere de Radu Trif, București, Editura ALLFA, 2008, 541 p.
- Liviu Stoica, Gheorghe Stoica, Gabriela Popa, *Castles & Fortresses in Transylvania, Cluj County*, traducere de Radu Trif, Cluj-Napoca, Editura SC Qual Design SRL, 2008, 126 p.

REVISTE îngrijite în Institut, apărute în perioada iulie–decembrie 2008 la Editura Academiei Române

„STUDII ȘI CERCETĂRI LINGVISTICE”

Comitetul de redacție român

Acad. Marius Sala – redactor-șef, Ioana Vintilă-Rădulescu – redactor-șef adjunct, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, acad. S. Marcus, acad. G. Mihăilă, Mariana Neț – secretar responsabil de redacție, Gabriela Pană Dindelegan – membru corespondent al Academiei Române; Sanda Reinheimer Ripeanu, Nicolae Saramandu, Andra Șerbănescu Vasilescu, Lucia Wald

Comitetul de redacție internațional

Anatoli Ciobanu (Chișinău), Wim van Eeden (Amsterdam), August Kovačec

(Zagreb), Martin Maiden (Oxford), Maria Manoliu Manea (Davis, CA), Bruno Mazzoni (Pisa), Dan Munteanu (Las Palmas de Gran Canaria), Alexandru Niculescu (Udine), Dorin Urişescu (Toronto).

Tomul LIX, nr. 2, iulie–decembrie 2008
Omagiu Ioanei Vintilă-Rădulescu, la aniversare

- Marius Sala, *Portret aniversar*, p. 269–271
Ieda Maria Alves, *Neologia e derivação prefixal no português brasileiro contemporâneo*, p. 273–282
Andrei A. Avram, *Construcțiile posesive nominale în creola veche din Mauritius*, p. 283–294
Ana-Maria Barbu și Emil Ionescu, *Proiectarea unui dicționar de valențe destinat prelucrării limbajului*, p. 295–306
Iulia Barbu, *Verbe **dicendi** moștenite din latină – comparație între română și principalele limbi romanice*, p. 307–318
Monica Busuioc, *Interferențe semantice. **Cum – precum – după cum și cât – precât – după cât***, p. 319–324
Jean-Pierre Chambon, *Notes de lexicologie occitane*, p. 325–338
Alexandra Cuniță, *Trăsături conceptuale și arhiconcept*, p. 339–348
Ligia Stela Florea, *Prédication seconde, complexité constitutive et limites de la phrase simple*, p. 349–364
Ionel Funeriu, *O subtilitate tipografică pe cale de dispariție*, p. 365–371
Ion Giurgea, *Observații despre semantica pronomelor definite*, p. 373–387
Maria Iliescu, *Pentru o categorie de mărci discursive „de apel”*, p. 389–399
Maria M. Manoliu, *Subcategorizing Romanian Conversation Markers*, p. 401–409
Alexandru Mardale, *Notes on Bare Plurals and Differential Object Marking in Romance*, p. 411–424
Maria Marin, *Importanța sinonimelor în elaborarea unui dicționar dialectal*, p. 425–430
Mihaela Mateescu, *Influența engleză asupra limbii spaniole, cu*

- privire specială asupra presei*, p. 431–440
- Iulia Mărgărit, *Pseudoderivate cu **des-** din perspectivă dialectologică*, p. 441–448
- Ecaterina Mihăilă, *Etimologia termenilor generici din toponimie. Termeni de origine latină*, p. 449–463
- Gheorghe Mihăilă, *Cuvinte românești cu litere latine în «Descriptio Moldaviae»*, p. 465–470
- Manuela Nevaci, *Denumiri pentru **trifoi** în limbile romanice*, p. 471–481
- Olga Ozolina, *Synonymie dans la langue française à des époques différentes*, p. 483–487
- Gabriela Pană Dindelegan, *Concurența **-(t)iune** ~ **-(t)ie**; stadiul actual al fenomenului*, p. 489–501
- Elena Pîrvu, *Il congiuntivo italiano e i suoi corrispondenti romeni nelle proposizioni indipendenti*, p. 503–509
- Mihaela Popescu, *Articolul de presă. Aspecte ale citării în titlu*, p. 511–519
- Magdalena Popescu-Marin, *Retoromanii și limba lor în unele surse lexicografice românești*, p. 521–525
- Glanville Price, *Bibliographie linguistique des dialectes normands insulaires*, p. 527–534
- Marina Rădulescu Sala, *Gramatică și ortografie: **niciun, nicio** vs **nici un, nici o***, p. 535–545
- Sanda Reinheimer și Liliane Tasmowski, *Propunere pentru un dicționar român-romanic*, p. 547–557
- Adrian Rezeanu, *Ocurență și contaminare în toponimia urbană*, p. 559–569
- Maria Purdela Sitaru, *Constatări cu privire la situația și perspectivele deonomasticii în lexicografia românească*, p. 571–582
- Camelia Stan, *Subiectul verbal în limba română veche*, p. 583–586
- Domnița Tomescu, *L'ambiguïté des termes politiques roumains*, p. 587–593
- Dragoș Vlad Topală, *Probleme ale terminologiei informaticii în limba română*, p. 595–604
- Andra Vasilescu, *Funcțiile discursive ale răsului/zâmbetului*, p. 605–622

„LIMBA ROMÂNĂ”

Comitetul de redacție română

Acad. Marius Sala – redactor-șef, Gh. Chivu – redactor-șef adjunct, Alexandru Mareș – redactor-șef adjunct, Doru Mihăescu – secretar de redacție, Gr. Brâncuș, Valeria Guțu Romalo, Theodor Hristea, Camelia Stan, Laura Vasiliu, Rodica Zafiu

Comitetul de redacție internațional

Klaus Bochmann (Leipzig), Anatoli Ciobanu (Chișinău), Jiří Felix (Praga), Christian Ionescu (Santiago de Compostella), Cicerone Poghirc (Paris), Tamara Repina (Sankt-Petersburg)

Anul LVI, nr. 4, octombrie–decembrie 2007

Gramatică

Alexandru Dîrul, *Gramatica tradițională și sistemul de distribuire a unităților lexicale în succesiunea liniară a enunțului*, p. 339–349

Cătălina Mărânduc, *Consemnarea în dicționare a adjectivelor românești provenite din participii verbale*, p. 350–362

Ion Coja, *Alternanțele consonantice și „amuțirea” lui i final*, p. 363–376

Filologie

Alexandru Mareș, *Din vechile documente românești*, p. 377–391

Viața cuvintelor

Andrei Avram, *Note etimologice*, p. 393–399

Pârvu Boerescu, *Note, completări și comentarii etimologice (I)*, p. 400–412

Theodor Hristea, *O rectificare și noi precizări referitoare la etimologia neologismului vâl*, p. 413–415

Iulia Mărgărit, *Note lexical-etimologice*, p. 415–427

Toponimie

Ecaterina Mihăilă, *Un model toponimic dispărut din uzul denotației actuale*, p. 429–439

Adrian Rezeanu, *Toponimie urbană. Burgul medieval transilvan*, p. 440–449

Româna în afara țării

Marius Sala, *Wim van Eeden*, p. 451–453

Recenzii și note bibliografice

Ana-Maria Barbu, *Sintaxa determinantilor. Analiză lingvistică și aplicație computațională*, București, ALL Educational, 2004, 216 p. (Carmen Mîrzea Vasile); Rodica Zafiu, *Limba și politică*, București, Editura Universității din București, 2007, 283 p. (Irina Nicula), p. 455–458.

Semnalări

Adrian Mateescu, *Dicționar bibliografic de lingvistică*, vol. I (1944–1972), București, Editura MAST, 2003, 352 p. (Andreea Șovar); *Dicționar bibliografic de lingvistică*, vol. II (1973–1986), Craiova, Editura Universitaria, 2005, 404 p. (Andreea Șovar); Gleb Drăgan (coord. gen.), *Dicționar explicativ pentru știință și tehnologie: textile: român, englez, german, francez, italian, rus*, București, Editura Academiei Române, Editura AGIR, 2006, 1460 + 3 p. (Andreea Șovar); Elena Constantinovici, *Semantica și morfosintaxa verbului în limba română*, Chișinău, Centrul Editorial-poligrafic al USM, 2007, 268 p. (Iulia Barbu); Juliana Jidovu, *Dicționar german-român – limbaj juridic și polițienesc*, București, Editura C.H. Beck, 2007, 216 p. (Monica Vasileanu); Ioan Oprea, *Elemente de filozofia limbajului*, Institutul European, 2007, 397 p. (Cristina-Ioana Dima); *Corpus de documente etnografice. Sărbători și obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului etnografic român*, vol. I: *Oltenia*, București, Editura Enciclopedică, 2001, p. 399; vol. II: *Banat, Crișana, Maramureș*, 2002, 230 p.; vol. III: *Transilvania*, 2003, 450 p.; vol. IV: *Moldova*, 2004, 440 p. (Cristina-Ioana Dima), p. 459–461.

Sumarul revistei „Limba Română” pe anul 2007, p. 463–467.

Indicele revistei „Limba Română” pe anul 2007 (Andreea Dinică, Marius Mazilu, Andreea Șovar), p. 469–488.

Anul LVII, nr. 1, ianuarie–martie 2008

Gramatică

† Radu Michăescu, *Probleme privind definiția și organizarea semantică a relațiilor exprimate prin prepoziția pe*, p. 3–16

Viața cuvintelor

Simona Goicu-Cealmof, *Termenii românești din domeniul vestimentației și al încălțăminteii împrumutați din limba franceză*, p. 17–26

Iulia Mărgărit, *În jurul unor etimologii*, p. 27–42

Adrian Rezeanu, *Formule de desemnare urbanonimică. Firme comerciale*, p. 43–61

Antroponimie

Emanuela Dima, *Mecanisme semantice implicate în uzul antroponimic al unor apelative păstorești*, p. 63–73

Filologie

Marius Mazilu, *Legenda Sfântului Sisinie. Redacțiile românești*, p. 75–88

Româna în afara țării

Marius Sala, *Klaus Bochmann*, p. 89–93

Recenzii și note bibliografice

Alexandru Niculescu, *L'altra latinità. Storia linguistica del romeno tra Oriente e Occidente*, „La musa critica”, Verona, Edizioni Fiorini, 2007, 216 p. (Teodora Codîță); Camelia Ușurelu, *Categoria factitivului în limba română*, București, Editura Universității din București, 2005, 215 p. (Carolina Popușoi); *Limba și literatura română. Regional-național, universal*, Simpozion internațional Iași – Chișinău, 24–27 noiembrie 2005, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2006, 557 p. (Iulia Mărgărit); Magdalena Vulpe, *Opera lingvistică*, II, *Dialectologie românească. Varia*, 284 p., III, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită. Varia*, 431 p., Cluj-Napoca, Editura „Clusium”, 2006 (Iulia Mărgărit); Felicia Șerban, *Cuvântul în texte poetice*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007, 175 p. (Andreea Șovar); Farkas Jenő, *Román nyelvviszsga. Írásbeli feladatok (alapfok, középfok, felsőfok, 1200 tesztfeladat)*, Budapest, Palamart Kiadó, 2007, 194 p. (Ramona Ghiță), p. 95–106.

Semnalări

Felicia Șerban, *Lirica populară românească între Est și Vest*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005, 166 p. + 12 tabele (Andreea Șovar); *Dictionary of Electrotechnical Terminology. English-Romanian*, acad. Alexandru Timotin (coord.), prof. dr. ing. Florin Teodor Tănăsescu, Paraschiva Onica, București, Editura Agir, 2006, 747 p. (Claudia Ionescu); *Dictionnaire de la terminologie électrotechnique. Français-Roumain*, acad. Alexandru Timotin (coord.), prof. dr. ing. Florin Teodor Tănăsescu, Paraschiva Onica, București, Editura Agir, 2006, 808 p. (Claudia Ionescu); Alice Toma, *Lingvistică și matematică. De la terminologia lingvistică la terminologia discursivă*, București, Editura Universității din București, 2006, 518 p. (Irina Claudia Nicula); E. M. Motuzenko, *Etimologie și semantică*, Chișinău, Editura Vector, 2006, 368 p.; A. V. Șirokova, *De la limba latină la limbile romanice*, Moscova, Editura Dobrosvet, 2005, 222 p. (Victor Celac); T. B. Alisova, T. A. Repina, M. A. Tariverdieva, *Introducere în filologia romanică*. Manual, ediția a treia, îmbunătățită și completată, Moscova, Editura Vâșșăia șkola, 2007, 454 p. (Victor Celac); Dana Sorana Urs, *Puterea limbajului*, București, Oscar Print, 2007, 218 p. (A. X.); Vasile Arvinte, *Normele limbii literare în opera lui Ion Creangă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2002, 292 p. (Marius Mazilu); Vasile Arvinte, *Normele limbii literare în „Biblia de la București” (1688)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2004, p. 188 (Marius Mazilu); Vasile Arvinte, *Normele limbii literare în opera lui I. L. Caragiale*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2007, 450 p.

(Marius Mazilu); Vasile Arvinte, *Raporturi lingvistice româno-germane. Contribuții etimologice*, Bacău, Editura „Egal”, 2002, 330 p. (Marius Mazilu); *Palia de la Orăștie (1582)*, vol. I–II, ediție întocmită de Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Alexandru Gafton și Sorin Guia, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2005–2007, (I) 229 p., (II) 458 p. (Marius Mazilu), p. 107–110.

In memoriam

Silviu Berejan (1927–2007) (G. Mihăilă), p. 111–114.

Anul LVII, nr. 2, aprilie–iunie 2008

Viața cuvintelor

Pârnu Boerescu, *Note, completări și comentarii etimologice (2). Din nou despre: ciopată, ciob, hahaleră*, p. 117–130

Iulia Mărgărit, *Note lexical-etimologice*, p. 131–144

Gramatică

Monica Busuioc, *Aspecte semantice particulare în „sinonimia” prepozițională*, p. 145–149

Adina Dragomirescu, *Notă asupra conceptului de alautemie confixal-sufixală-inclusivă la Marcu Gabinschi*, p. 150–155

Lexicologie

Cătălina Mărănduc, *Perspective noi deschise cercetării lingvistice de informatizarea bibliografiei Dicționarului academic al limbii române (DLR)*, p. 157–166

Filologie

Doru Mihăescu, *Alte elemente lexicale necunoscute (cuvinte, variante, semnificații) din așa-numitul „Cronograf Danovici”*, p. 167–180

Toponimie

Maria Dobre, *Precizări și interpretări etimologice privind unele nume de sate din Muntenia și Oltenia*, p. 181–185

Viorica Goicu, *Nume de familie de origine toponimică din ținutul Beiuș*, p. 186–197

Alexandru Mareș, *Vechimea toponimului Oltenia*, p. 198–202

Adrian Rezeanu, *Toponimie urbană. Terminologie viconimică*, p. 203–217

Un an de la dispariția Teresei Ferro

Marius Sala, *Teresa Ferro (1956–2007)*, p. 219–225

Enzo Agliata, *Teresa Ferro și România*, p. 226–229

Ioan-Aurel Pop, *Teresa Ferro sau amintirea unei Doamne a culturii românești*, p. 229–232

Recenzii și note bibliografice

Andra Șerbănescu, *Cum gândesc și cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor*, București, Editura Polirom, 2007, 404 p. (Irina Nicula); Goran Filipi, *Istrorumunjski lingvistički atlas – Atlasul Lingvistic Istroromân – Atlante Linguistico Istroromeno*, Pula, Znanstvena udruga Mediteran = Societas studiorum Mediterraneum, 2002, I, 785 p., II, 317 p. (Carmen Ioana Radu); Luminița Botoșineanu, *Graiul de pe valea superioară a Someșului Mare*, Iași, Editura „Alfa”, 2007, 402 p. (Iulia Mărgărit); *Fonetică și Dialectologie*, XXIV–XXVI, București, Editura Academiei Române, 2005–2007, 344 p. (Iulia Mărgărit), p. 233–236.

Semnalări

Ionel Căndea, *Mănăstirea Măxineni*. Lucrare apărută cu binecuvântarea Preasfințitului dr. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Editura Dunării de Jos, Brăila, 1996, 280 p. (Cristina-Ioana Dima); Mihai Sorin Rădulescu, *Genealogia românească. Istoric și bibliografie*, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2000, 251 p. + un pliant cu 16 arbori genealogici (Cristina-Ioana Dima); Sergiu Manolache, *De la Cucorâni la Eminescu – monografie ilustrată*, Botoșani, Editura Axa, 2007, 269 p. (Marius Mazilu); Laura Manea, *Dosoftei – viața și petrecerea svinților. Studiu lingvistic*, partea I, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, 548 p. (Marius Mazilu); Doru Mihăescu, *Episcopia Romanului – 600 de ani de istorie*, Editura Academiei Române, București, 2007, 392 p. (Marius Mazilu); *In honorem Gabriel Ștrempel*, Satu-Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 2006, 850 p. (Marius Mazilu), p. 237–238.

Anul LVII, nr. 3, iulie–septembrie 2008

Florin Sterian, *Bibliografia românească de lingvistică* (BRL, 50, 2007), p. 239–416.

Anul LVII, nr. 4, octombrie–decembrie 2008

Viața cuvintelor

Mariana Bara, *Adaptarea terminologiei medicale în limba română*

actuală, p. 419–433

Pârvu Boerescu, *Codex Comanicus: corespondențe lexicale româno-cumane*, p. 434–456

Theodor Hristea, *Un derivat prin substituție de sufix: longeviv < longev[itate] + -iv*, p. 459–464

Iulia Mărgărit, *În legătură cu originea expresiei bani gheață*, p. 464–474

Filologie

Gabriel Ștrempel, *Scrisori în versiune românească și traducerea testamentului mitropolitului Dimitrie al Rostovului în colecțiile Bibliotecii Academiei Române*, p. 475–486

Florentina Zgraon, *O foaie volantă cu subiect tehnic: Povodul cum trebuie pus (...) crumpeni* (1795), p. 486–496

Limbă literară

Alexandru Mareș, *Când s-a tipărit prima carte în București?*, p. 497–500

Manuela Neculai-Stănică, *Caracteristicile lingvistice ale textelor biblice românești actuale de rit apusean*, p. 500–526

Toponimie

Viorica Goicu, *Nume de familie, la origine supranume din Ținutul Beiuș*, p. 527–536

Adrian Rezeanu, *Metafora în toponimia urbană*, p. 536–548

Gramatică

Iulia Barbu, *Verbele dicendi contextual-figurative din limba română, derivate de la onomatopee*, p. 549–558

Româna în afara țării

Marius Sala, *Liliane Tasmowski*, p. 559–561

Recenzii și note bibliografice

Mioara Avram, Marius Sala, *Faceți cunoștință cu limba română*, Editura Echinoc, Cluj-Napoca, 2007, 197 p. (Irina Nicula); Marius Sala, *Aventurile unor cuvinte românești*, București, Editura Univers Enciclopedic, vol. I, 2005, 272 p.; vol. II, 2006, 246 p. (Adina Dragomirescu); Adrian Chircu, *L'adverbe dans les langues romanes. Études étymologique, lexicale et morphologique*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008, 338 p. (Carmen Mîrzea Vasile); „Limba Română”, *Revistă de cultură și știință*, Chișinău, Anul XVI, 2006, nr. 34, 336 p. (Mihaela Moldoveanu), p. 563–570.

Semnalări

Radu Nicolae Trif, *Înfluența limbii engleze asupra limbii române în terminologia*

informaticii, București, Fundația Națională Pentru Știință și Artă, 2006, 324 p. (*Irina Nicula*); Ioan Adam, *Povestea vorbelor – o istorie secretă a limbii române*, București, Editura Paralela 45, 2007, 208 p. (*Marius Mazilu*); Ștefan Munteanu, *Lingvistică și stilistică*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2005, 328 p. (*Marius Mazilu*); Ștefan Munteanu – 85. *Referințe critice*, Timișoara, Editura Amphora, 2005, 200 p. (*Marius Mazilu*); Ștefan Munteanu, *Pagini de memorial*, Timișoara, Editura Amphora, 2007, 146 p. (*Marius Mazilu*), p. 571–572.

Sumarul revistei „Limba română” pe anul 2008, p. 573–577.

Indicele revistei „Limba română” pe anul 2008 (Andreea Dinică, Marius Mazilu, Andreea Șovar), p. 578–661.

„REVUE ROUMAINE DE LINGUISTIQUE / ROMANIAN REVIEW OF LINGUISTICS”

Rédacteur en chef / Editor-in-Chief Marius Sala (Institute of Linguistics, Bucharest)
Rédacteur en chef adjoint / Associate Editor-in-Chief Gabriela Pană Dindelegan (University of Bucharest)

Comité de rédaction / Editorial Board:

Angela Bidu-Vrânceanu (University of Bucharest), Grigore Brâncuș (Romanian Academy), Matilda Caragiu Marioțeanu (Romanian Academy), Alexandra Cornilescu (University of Bucharest), Dumitru Irimia (University of Iași), Solomon Marcus (Romanian Academy), Gheorghe Mihăilă (Romanian Academy), Sanda Reinheimer-Rîpeanu (University of Bucharest), Nicolae Saramandu (Institute of Linguistics, Bucharest), Laurențiu Theban (Institute of Linguistics, Bucharest), Mariana Tuțescu (University of Bucharest), Ioana Vintilă-Rădulescu (Institute of Linguistics, Bucharest), Carmen Vlad (University „Babeș-Bolyai” of Cluj)

Secrétaire de rédaction / Editorial Secretary Rodica Zafiu (University of Bucharest)

Assistant de secrétaire de rédaction / Assistant Editorial Secretary Adina Dragomirescu (Institute of Linguistics, Bucharest)

Comité scientifique / Consulting Editors

Sanda Golopenția (Providence, U.S.A.), Günter Holtus (Göttingen, Germany), Maria Iliescu (Innsbruck, Austria), Maria Manoliu Manea (Davis, U.S.A.), Dieter Messner (Salzburg, Austria), Michael Metzeltin (Vienna, Austria), Max Pfister (Saarbrücken, Germany), Lorenzo Renzi (Padua, Italy), Liliane Tasmowski (Antwerp, Belgium), Henriette Walter (Rennes, France).

Tome LIII, n° 3, juillet–septembre 2008 / Vol. LIII, N° 3, July–September 2008

La linguistique et la sémiotique du texte / Text Linguistics and Text Semiotics

- Carmen Vlad, *Avant-propos*, p. 257–260
Mihail Nasta, *Les anaphores dans l'espace du poème*, p. 261–279
Ligia Stela Florea, *L'interview comme construction d'une image publique*, p. 281–301
Michael Metzeltin, Francesco Gardani, Petrea Lindenbauer, *Work in Progress: Constitutions*, p. 303–312
Liana Pop, *Relatives inférentielles ? De la micro- à la macro-syntaxe*, p. 313–328
Ecaterina Popa, *Non-finite and Verbless Clauses: Textual Values*, p. 329–339
Carmen Vlad, « *Le texte iceberg* » *aux frontières de la linguistique, de la pragmatique et de la sémiotique*, p. 341–360
Comptes rendus / Reviews
Elvira Oroian, *Anafora și catafora ca fenomene discursive* [L'anaphore et la cataphore comme phénomènes discursifs] Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2006 (Ligia Stela Florea), p. 361–363
Mihaela Munteanu, *Semantica textului și problema referinței nominale* [Sémantique du texte et le problème de la référence nominale], Cluj-Napoca, Editura Accent, 2006 (Liana Pop), p. 364–365
Angela Bidu-Vrănceanu, *Lexicul specializat în mișcare de la dicționare la texte* [Le lexique spécialisé et son parcours du dictionnaire au texte], București, Editura Universității din București, 2007 (Alice Toma), p. 365–367
Naoyo Furukawa, *Pour une sémantique des constructions grammaticales. Thème et thématité*, Bruxelles, Editions De Boeck, Duculot, 2005 (Anamaria Curea), p. 367–369.

Tome LIII, n° 4, octobre–décembre 2008 / Vol. LIII, n° 4, October–December 2008

- Émilie Aussant, *La grammaire de Pānini: quand la conscience linguistique d'un grammairien devient celle de toute une communauté*, p. 377–387
Laura Baranzini, Emilio Manzotti, *Pour une sémantique « raisonnée » de l'adverbe temporel italien già 'déjà'*, p. 389–404

- Xosé Soto Andión, *Esquemas intransitivos con dar en gallego: variación semántica y combinatoria sintáctica*, p. 405–425
- Andrei A. Avram, *An Overview of Reduplication and Compounding in Tetun Dili*, p. 427–448
- Alexandru Mardale, *Microvariation within Differential Object Marking: Data from Romance*, p. 449–467
- Isabela Nedelcu, *Les constructions partitives en roumain*, p. 469–484
- Dana Niculescu, *Romanian Possessive Dative – The Limits of the Structure*, p. 485–515
- Horia-Nicolai Teodorescu, Diana Trandabăț, *The Prosody of the Double-Subject Sentences in Romanian*, p. 517–528
- Cătălin Anghelina, *On some of the Uses of Schwa ('ă') in Romanian Verbal Morphology*, p. 529–532
- Comptes rendus / Reviews**
- Camelia Stan, Rodica Zafiu, Alexandru Nicolae (éds.), *Studii lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare* [Études linguistiques. Hommage au Professeur Gabriela Pană Dindelegan, à l'occasion de son anniversaire], București, Editura Universității din București, 2007 (Carmen Mîrzea Vasile), p. 533–536
- Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Limba română. Stadiul actual al cercetării* [Le roumain. L'état actuel des recherches], București, Editura Universității din București, 2007 (Teodora Codiță), p. 536–546
- Andra Șerbănescu, *Cum gândesc și cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor* [How Others Think and Speak. Through the Labyrinth of Cultures], Iași, Polirom, 2007 (Alexandru Nicolae), p. 546–549
- Ariadna Ștefănescu, *Conectori pragmatici* [Pragmatic Connectives], București, Editura Universității din București, 2007 (Oana Ragea), p. 549–552
- Ariadna Ștefănescu, *Aspecte pragmatice. Incursiuni în limba română actuală* [Aspects pragmatiques. Incursions dans la langue roumaine actuelle], București, Editura Universității din București, 2007 (Raluca Dincă), p. 552–554
- Florica Bechet, *Introducere în dialectologia greacă* [Introduction into Greek Dialectology], București, Editura Universității din București, 2007 (Ioana Costa), p. 555
- Adrian Chircu, *L'adverbe dans les langues romanes. Études étymologique, lexicale et morphologique (français, roumain, italien, espagnol, portugais, provençal)*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2008 (Adina Dragomirescu), p. 555–558
- Wolfram Hinzen, *Mind Design and Minimal Syntax*, [Oxford], Oxford University Press, 2006 (Irina Nicula), p. 558–560
- Beth Levin, Malka Rappaport Hovav, *Argument Realization* [Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo], Cambridge University

Press, 2006 [2005] (Adina Dragomirescu), p. 560–562
Analele Universității București. Limba și literatura română [Annales de l'Université de Bucarest. Langue et littérature roumaine], București, Editura Universității din București, LVI, 2007 (Mihaela Constantinescu), p. 563–566.

ARTICOLE APĂRUTE ÎN VOLUME COLECTIVE

- Ana-Maria Barbu, *First Steps in Building a Verb Valency Lexicon for Romanian*, în vol. P. Sojka et al. (eds), *Proceedings of the 11th international conference on Text, Speech and Dialogue* (Brno, Czech Republic), LNCS/LNAI 5246, Springer-Verlag Berlin, Heidelberg, 2008, p. 29–36
- Monica Deaconu (Vasileanu), *Rugul aprins – atunci și acum*, în Ion Manolescu (coord.), *1984: Ultima generație a comunismului românesc*, București, Editura Universității din București, 2008, p. 167–175
- Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *Metaphorical Scenarios in the 2004 American Presidential Debates And Their Relevance For Persuasion*, în *Proceedings of the 1st International Conference on Linguistic and Intercultural Education* (Alba Iulia, 27–29 noiembrie, 2008), 2008, p. 623–637
- Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *The Dictionary of the Romanian Language: the Dawn of a New Era*, în *Proceedings of the 1st International Conference on Linguistic and Intercultural Education* (CLIE) (Alba Iulia, 27–29 noiembrie, 2008), 2008, p. 637–643
- Carmen Ioana Radu, *Managementul grupului de elevi din perspectiva dezbaterilor europene*, în *Școala de azi, școala de mâine*, vol. al II-lea, Editura Atelier Didactic, București, 2008, p. 162
- Marius Sala, *Les politiques linguistiques en Roumanie*, în Gerhard Stickel (ed.), *National and European Language Policies. Contributions to the Annual Conference 2007 of EFNIL in Riga* (= *Duisburger Arbeiten zur Sprach und Kulturwissenschaft. Duisburg Papers on Research in Language and Culture*, vol. 73), Frankfurt am Main–Berlin–Bern–Bruxelles–New York–Oxford–

- Wien, Peter Lang Verlag, 2008, p. 115–118
- Marius Sala, *După cinci ani...*, în *Eugen Simion 75. Ediție omagială*, București, Editura Semne, [2008], p. 58–59
- Marius Sala, *Cuvânt-înainte*, în vol. Cristina Florescu (coordonator), Elena Dănilă, Laura Manea, Marius-Radu Clim, *DTLR^d. Bază lexicală informatizată derivate în -ime și -iște*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008, p. 7–8
- Camelia Stan, *La punteggiatura nella lingua rumena*, în „Storia della punteggiatura in Europa” (a cura di Bice Mortara Garavelli), Roma/Bari, Laterza, p. 339–353.
- Adriana Stoichițoiu Ichim, *Gli anglicismi nei mass-media attuali: moda o necessità?*, în *Romania culturale oggi* (a cura di Nicoleta Neșu), Quaderni di România Orientale, Baggato Libri, Roma, 2008, nr. 2, p. 273–288

Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării, Actele celui de-al 7-lea Colocviu al Catedrei de limba română (7–8 decembrie 2007), coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București, 2008
(Sunt menționați cercetătorii de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Jordan – Al. Rosetti” care au articole în acest volum)

- Angela Bidu-Vrănceanu, *Alte aspecte ale relației lexic comun / lexic specializat*, p. 569–576
- Gheorghe Chivu, *Vechile lexicoane românești și cercetarea variantelor teritoriale ale limbii române*, p. 721–728
- Blanca Croitor, Gabriela Bîlbîie, *Statutul sintactic al termenilor coordonați prin conjuncția și*, p. 15–22
- Blanca Croitor, *Aspecte privind acordul în determinare în limba română veche*, p. 213–218
- Maria Cvasnîi Cătănescu, *Sistemul parantezelor în „Istoria ieroglifică” de Dimitrie Cantemir*, p. 715–720
- Garofița Dincă, *Aspecte de retorică în predicile lui Antim Ivireanul*, p. 275–284
- Raluca Dincă, *Cum citim reportajele lui Alexandru Monciu-Sudinski. Studiu de caz*, p. 285–292

- Adina Dragomirescu, *Concordanța negației în limba română veche*, p. 219–226
- Claudia Ene, *Tipuri de conectori discursivi în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir și rolul lor în configurarea secvenței explicative*, p. 729–734
- Ionuț Geană, *Tipare sintactico-semantice de verbe construite prepozițional*, p. 55–60
- Mihaela Gheorghe, *Constrângeri asupra joncțiunii relativelor libere în limba română*, p. 61–66
- Ion Giurgea, *Pronume descriptive*, p. 67–76
- Liviu Groza, *Despre pragmateme în frazeologia limbii române*, p. 625–628
- Liliana Hoinărescu, *Valori pragmatice ale referinței personale în româna vorbită actuală*, p. 349–355
- Viviana-Monica Ilie, *Neexprimarea subiectului în textele originale din secolul al XVII-lea*, p. 77–86
- Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Prezentare generală a proiectului [Istoria discursului parlamentar românesc (1866–1938)]*, p. 519–524
- Mara Iuliana Manta, *Aspecte ale politeții pragmatice în discursul didactic*, p. 389–398
- Margareta Manu Magda, *Elemente de pragmalingvistică a românei în „epoca integrării europene”*, p. 399–404
- Ana-Maria Mihail, *Mecanisme de lectură a construcțiilor N₁ de N₂ cu adjectiv substantivizat în prima poziție*, p. 93–100
- Carmen Mîrzea Vasile, *Câteva aspecte privind adverbializarea adjectivelor categoriale în limba română*, p. 101–112
- Cristian Moroianu, *Aspecte ale influenței italiene în „Peregrinul transilvan” de Ion Codru Drăgușanu*, p. 735–744
- Isabela Nedelcu, *Se poate vorbi de un complement direct partitiv?*, p. 113–118
- Alexandru Nicolae, *Altul vs un altul. Noi explicații*, p. 119–126
- Irina Nicula, *Utilizări pragmatice ale demonstrativului în limba vorbită actuală: asta vs aceasta*, p. 127–132
- Gabriela Pană Dindelegan, *Cuvânt de deschidere*, p. 9–14
- Gabriela Pană Dindelegan, *Tipuri de gramaticalizare. Pe marginea*

- utilizărilor gramaticalizate ale prepozițiilor de și la*, p. 227–238
- Carmen Ioana Radu, *Rolul argumentației în cadrul comunicării conflictuale*, p. 475–484
- Camelia Stan, *Grupul nominal românesc (aspecte diacronice)*, p. 239–245
- Gabriela Stoica, Oana Uță Bărbulescu, Mihaela Constantinescu, *Observații asupra dispozițiilor testamentare din secolul al XVII-lea*, p. 745–757
- Adriana Stoichițoiu Ichim, *Din nou despre anglicisme „la modă” în limbajul modei*, p. 681–692
- Andreea Șovar, *Construcții cu verbe-suport în limba română*, p. 155–160
- Ariadna Ștefănescu, *Argumentarea în discursul politic. Câteva observații referitoare la natura conflictuală și la aspectele emoționale ale discursului parlamentar*, p. 549–562
- Domnița Tomescu, *Derivarea deonomastică în limbajul politic românesc*, p. 701–706
- Rodica Zafiu, *Gramaticalizare și pragmaticalizare*, p. 187–194.

ARTICOLE APĂRUTE ÎN ALTE REVISTE

- Gheorghe Chivu, *Didahiile lui Antim Ivireanul și înnoirea limbajului predicii românești*, în „Limba română”, Chișinău, XVIII, 2008, nr. 9–10, p. 203-207
- Adina Dragomirescu, *Mărci ale prudenței autorului în textul lingvistic*, în „Limbă și literatură”, nr. 2, 2006, p. 8–13 [septembrie 2008]
- Doina Filimon Doroftei, *Zu den lateinischen Inschriften der Kirchenglocken in Siebenbürgen (I)*, în „Forschungen Zur Volks- und Landeskunde”, Band 51, Editura Academiei Române, 2008, p. 7–34.
- Mihaela Gheorghe, *Cronica limbii*, în „Astra”: *Am înfrânt!* (iunie 2008), *Un ghid de exprimare corectă* (iulie 2008), *Moda lingvistică* (septembrie 2008)
- Ion Giurgea, Elena Soare, *Tough constructions and raising reduced*

- relatives*, în „University of Bucharest Review”, Bucharest Working Papers in Linguistics, vol. IX, nr.1, 2007 [2008], p. 124–136
- Ana-Maria Mihail, *Efecte stilistice și pragmatice ale planului sintactic în scrierile lui Antim Ivireanul*, în „Lumina lumii”, XVII, nr. 17, 2008, Râmnicu-Vâlcea, p. 75–86
- Mihaela-Mariana Morcov, *Zoonimi totemici nel campo dialettale romeno. Denominazioni parentelari e propiziatorie di animali*, în „Bollettino dell’Atlante Linguistico Italiano”, III Serie, 31, 2007 [2008], p. 121–131
- Isabela Nedelcu, *Determinanți indefiniți partitivi vs. nonpartitivi*, în „Analele Universității București. Limba și literatura română”, LVII, 2008, p. 35–44
- Mariana Neț, *Înainte de Sanda Marin. Vechile cărți de bucate*, în „Magazin istoric”, anul XLII, nr. 7 (496), 2008, p. 53–55; nr. 8 (497), 2008, p. 77–80
- Mariana Neț, *Înainte de toate, Bucureștiul trebuie iubit*, interviu acordat revistei „Convergence”, nr. 2 (august), 2008, p. 22–25
- Mariana Neț, *Fotografii nu sunt narcisiști*, interviu cu Nancy Crampton, „România literară”, nr. 23, 2008, p. 26–27
- Marius Sala, 12 articole în „Magazin istoric”, anul XLII, serie nouă: *Zei coborâți pe Pământ*, nr. 1 (490), p. 39–40; *Mercur, merci*, nr. 2 (491), p. 63; *Don Quijote, donchișotism, sherry, vinars*, nr. 3 (492), p. 61–62; *Olandeze*, nr. 4 (493), p. 59–62; *Rechin, crustacee*, nr. 5 (494), p. 66–67; *Inventatele*, nr. 6 (495), p. 75–76; *Aur, argint, aramă*, nr. 7 (496), p. 30–31; *Cavaler, scandal*, nr. 8 (497), p. 31; *Cu originea în Antichitate*, nr. 9 (498), p. 29–30; *Arabe*, nr. 10 (499), p. 54–55; *Triplete etimologice*, nr. 11 (500), p. 24; *Nume de persoane*, nr. 12 (501), p. 58–60
- Marius Sala, 12 articole în „Historia”, anul VIII: *Cuvinte turcești*, nr. 73, p. 54–55; *Cuvinte franceze*, nr. 74, p. 37–38; *Cuvinte italienești*, nr. 75, p. 50–51; *Cuvinte latinești savante*, nr. 76, p. 50–52; *Cuvinte din limba romani*, nr. 77, p. 50–51; *Cuvinte cu etimologie necunoscută*, nr. 78, p. 37–38; *Cuvinte călătoare I*, nr. 79, p. 58–60; *Cuvinte călătoare II*, nr. 80, p. 54–59; *Cuvinte*

călătoare III, nr. 81, p. 52–54; *Cuvinte călătoare IV*, nr. 82, p. 22–25; *Cuvinte călătoare V*, nr. 83, p. 39–40; *Cuvinte călătoare VI*, nr. 84, p. 23–26

Nicolae Saramandu, *Atlas linguistiques roumains*, în „Revue des études sud-est européennes”, XLVI, 2008, nr. 1–4, p. 5–14.

Rodica Zafiu, 26 de articole în „România literară” (rubrica *Păcatele limbii*, p. 14): *Emo*, nr. 25; *Jargon și argou militar*, nr. 26; *Pifan, pufan, pufarez, pufarin...*, nr. 27; *Codul îmbrâncelii*, nr. 28; *Specializări interlope*, nr. 29; *Alte specializări*, nr. 30; *Stilul telegrafic*, nr. 31; *Limbaj corporatist*, nr. 32; *Maxim, minim*, nr. 33; *Cealaltă latinitate*, nr. 34; *Coajă*, nr. 35; *Setare*, nr. 36; *Bibliografice*, nr. 37; *Îmi cer scuze*, nr. 39; *Acaret*, nr. 40; *Paparazzi*, nr. 41; *Haloimăs*, nr. 42; *Denominare și denominații*, nr. 43; *Hilariopolis*, nr. 44; *Ani, coți, cotoțani...*, nr. 45; *Cât Berilă*, nr. 46; *Publicitate electorală*, nr. 47; *A bana*, nr. 48; *Devino*, nr. 49; *Într-o ureche, într-o dungă*, nr. 50; *Varietăți lingvistice*, nr. 51–52.

RECENZII APĂRUTE ÎN ALTE REVISTE

Valeria Guțu Romalo, *Aspecte ale evoluției limbii române*, [București], Humanitas Educațional, [2005], 300 p., în „Limbă și literatură”, nr. 1–2, 2006 [septembrie 2008], p. 115–117 (Adina Dragomirescu)

Rodica Zafiu, *Limbaj și politică*, București, Editura Universității din București, 2007, 258 p., în „aLitudini”, nr. 30, august 2008, p. 21 (Mona Moldoveanu Pologea)

Theodor Georgescu, *Vocabularul culinar în greaca veche și latină*, volumul I: *Produce de patiserie*, București, Editura Universității din București, 2007, 366 p., în „aLitudini”, nr. 31, septembrie 2008, p. 25 (Mona Moldoveanu Pologea)

Constantin Traian Georgescu, *Cuvinte remigrante în limba greacă*, București, Editura Universității din București, 2008, 326 p., în „aLitudini”, nr. 34, decembrie 2008, p. 20 (Mona Moldoveanu Pologea).

LUCRĂRI APĂRUTE ÎN FORMAT ELECTRONIC

Studii și articole

Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula (coordonatori: Marina Rădulescu Sala și Rodica Zafiu), Rezultatele monitorizării unor posturi de radio și de televiziune în luna septembrie 2008 – tabelele cu erori, raportul detaliat și raportul-sinteză al constatărilor – au fost publicate pe site-ul Consiliului Național al Audiovizualului (CNA): *Rezultatele monitorizării posturilor de radio și televiziune în luna septembrie 2008:*

http://www.cna.ro/IMG/pdf/raport_de_monitorizare_limba_romana_sept._2008.pdf

Ana-Maria Mihail, *Observații privind verbele cu Instrument încorporat în română și în franceză*, publicat în 2008, pe site-ul Universității din București:

http://www.unibuc.ro/uploads_ro/45862/552/Lg5.Mihail.2007.-3.pdf (9 p.)

Ana-Maria Mihail, *Realizări ale tiparului afectiv (Det.) N₁ de N₂ în limba română*, publicat în 2008 pe site-ul Universității din București:

http://www.unibuc.ro/uploads_ro/45862/551/Lg4.Mihail.pdf (9 p.)

Recenzii, prezentări ale unor manifestări științifice

Ioana Vintilă-Rădulescu, *Limbile statelor lumii. Mică enciclopedie*, București, Editura Meronia, 2007, 304 p., în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Ephemeredes”, anul LIII, nr. 2, 2008, pe site-ul <http://www.studia.ubbcluj.ro/download/pdf/401.pdf>, p. 204–206 (Nicoleta Mihai)

Conferința internațională „Gramaticalizare și pragmaticalizare în limba română”, București 2008, în „Observatorul Cultural”, versiunea electronică:

http://www.observatorcultural.ro/*id_380-news_details.html

(Alexandru Nicolae)

PARTICIPAREA LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ÎN PERIOADA IULIE–DECEMBRIE 2008

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ORGANIZATE DE INSTITUT

- Workshopul *Limba română în lume*

Conferința *Diaspora în cercetarea științifică românească. Limba română în lume* (proiect PNCDI, director acad. Marius Sala), Workshop exploratoriu, organizat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București, 17–19 septembrie 2008

Marius Sala, *Deschidere*

Marius Sala, Închiderea workshopului: *Concluzii*

Manuela Nevaci, *Limba publicațiilor aromânești actuale din diaspora*

Exceptând statele din Peninsula Balcanică, unde aromânii sunt considerați autohtoni, există comunități sau grupuri de emigranți aromâni care trăiesc în diasporă. Cele mai importante și mai bine organizate se află în Statele Unite ale Americii și Canada, în Australia, respectiv în Franța și Germania, unde există și organizații ale aromânilor. Deși aromânii din țările balcanice sunt bilingvi, cunoscând limba literară oficială, totuși fenomenul schimbării de cod, prezent în vorbirea curentă, nu a influențat varianta scrisă a aromânei din publicațiile apărute în țările balcanice. Tendința este aceea de a păstra forme cât mai apropiate de româna literară.

Nicolae Saramandu, *Situația actuală a aromânei vorbite în Balcani*

A fost prezentată starea actuală a aromânei din țările balcanice (Albania, Grecia, R. Macedonia, Bulgaria), pe baza anchetelor efectuate la fața locului în peste 40 de localități. Materialul dialectal cules cu acest prilej va sta la baza Atlasului lingvistic aromân (ALAR), în curs de elaborare, și a unui volum de texte dialectale (cu glosar).

Andra Vasilescu, *Predarea limbii române în perspectiva comunicării interculturale*

Autoarea pledează pentru predarea limbii române ca limbă străină într-o

paradigmă interculturală prin înglobarea valorilor, atitudinilor, mentalităților, patenurilor acționale specifice culturii române. Crearea la cursanți a „conștiinței culturale” este un pas în orientarea învățării spre dobândirea competențelor comunicative în raport cu Pașaportul Lingvistic European.

Ioana Vintilă-Rădulescu, *Limba română și Uniunea Europeană*

Legat de tema reuniunii și de efectele în planul limbii ale aderării României la Uniunea Europeană, autoarea a menționat adoptarea *Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare* de către state în care se vorbește și limba română, inclusiv dialectele ei; dobândirea, de către română, a statutului de limbă oficială a Uniunii Europene; problema românilor care lucrează, temporar sau definitiv, în străinătate; contribuția cercetătorilor români din diaspora activi în domeniul lingvisticii.

• Atelierul de lingvistică

Stagii de cercetare în Belgia, 13 noiembrie 2008

Mariana Neț – *Collège européen des traducteurs littéraires de Seneffe*

Teodora Codiță – *Katholieke Universiteit Leuven*

Antonia Ciolac – *Université Catholique de Louvain*

Prezentările și discuțiile de la acest atelier au avut următoarele teme: cum se poate obține și cum se desfășoară un stagiu la Colegiul traducătorilor de la Seneffe, care susține cu precădere traducerea scriitorilor belgieni francofoni, oferind găzduire în castelul din localitate (Château de Seneffe) – sediul Colegiului; realizarea proiectului *Bibliografia lucrărilor străine cu referiri la limba română* la Facultatea de Litere a Universității Catolice din Leuven, grație Acordului de colaborare dintre Academia Română și Fundația pentru Cercetare Științifică din Flandra (FWO); anchetele sociolingvistice realizate în cadrul centrului de cercetare VALIBEL (*Variétés Linguistiques du Français en Belgique*) al Departamentului de studii romanice (Facultatea de Litere) al Universității catolice din Louvain (Louvain-la-Neuve).

- *Al doilea simpozion internațional de lingvistică*, organizat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 28–29 noiembrie 2008

Marius Sala, *Cuvânt de deschidere*

Liliana Agache, *Contribuții asupra unor arhaisme cu circulație în Moldova, în prima jumătate a secolului al XVII-lea*

Au fost inventariate și descrise diverse aspecte semantice și de evoluție surprinse la nivelul vocabularului folosit în texte moldovenești private, scrise între 1601 și 1650. Au fost analizate originea lexemelor, contextul semantic în care se găsesc, teritoriul lingvistic, modul de formare al fiecăruia, aria de difuzare și posibilitățile de expansiune în timp și în spațiu. Au fost avuți în vedere exclusiv termeni a căror primă atestare indică prima jumătate a secolului al XVII-lea.

Grigore Brâncuș, *Influența albaneză în aromână*

Influența albaneză a afectat îndeosebi graiul fărșeroților, vorbit în Albania de sud. Elementele albaneze provin din dialectul tosc, din aceeași arie cu graiul fărșeroților. Se recunosc particularități toscanice de felul: nesincoparea vocalelor neaccentuate, redarea lui *-ē* final prin *-ă*, menținerea palatalelor *k'*, *g'* (în ghegă s-au africativizat), apariția lui *r* apical vibrant din grupurile *rl*, *rn*, adoptarea spirantelor interdentală *th*, *dh*, urme de rotacism al lui *-n-* (*virgiră*, după toscă). Elemente albaneze toscanice se află și în gramatică și în vocabular. Dintre toate ramurile de aromâni, fărșeroții se apropie cel mai mult de dacoromâni și, de asemenea, cele mai multe asemănări dacoromâne le are cu dialectul tosc, nu cu cel gheg, din nord. De aici, s-ar desprinde o concluzie de ordin istoric susținută de Th. Capidan: fărșeroții și albanezii toscii au coborât dintr-o regiune nordică, apropiată de ținuturile dacoromânilor.

Gheorghe Chivu, *Manuscrisul Marsigli 61. Ipoteze privind paternitatea primului lexicon geografic italo-român*

A fost propusă o ipoteză privind paternitatea primului dicționar geografic italo-român; această ipoteză s-a bazat pe studiul de ansamblu al manuscrisului păstrat în fondurile Bibliotecii Universității din Bologna (deopotrivă coloana scrisă cu slove chirilice și coloanele scrise cu litere latine).

Antonia Ciolac, *Chestiuni privind prezența adstratului englez într-un corpus lexicografic al francezei din Québec*

Autoarea a analizat statistic și lexical trăsăturile generate de prezența anumitor împrumuturi preluate din engleză în două corpusuri lexicografice ale francezei (primul a fost ales pentru a reprezenta franceza québécoise, iar al doilea a fost fixat drept corpus de referință, fiind reprezentativ pentru franceza standard). Au fost constatate și descrise câteva fenomene legate de integrarea în sistemul francezei québécoise a împrumuturilor morfo-lexicale și fonografice: feminizarea în cadrul categoriei genului; integrarea

cuvintelor în contexte distribuționale variate; francizarea pronunției; productivitatea lexicală, realizată prin derivare și prin crearea de familii de cuvinte; francizarea fono-grafică.

Blanca Croitor, *Acordul în gen al sintagmelor coordonate*

Autoarea a discutat problema acordului sintagmelor coordonate, din perspectiva uzului și din cea normativă, insistând asupra situațiilor în care sunt coordonați termeni de genuri diferite. Au fost prezentate și interpretate rezultatele unui test implicând 20 de vorbitori nativi, cărora li s-a cerut să facă acordul unor adjective cu funcția de nume predicativ, pentru a observa preferința vorbitorilor în situațiile care implică trăsături de gen conflictuale.

Andreea Dinică, *Acordul adjectivelor participiale în limba română actuală*

În comunicare a fost prezentată o tendință mai veche în limba română, anume aceea de slăbire a acordului în caz al adjectivului de origine participială; rezultatele unei anchete au ilustrat cât de puternică este această tendință în limba actuală. Lipsa acordului se constată în special când participiul păstrează complinirile verbului la mod predicativ, ceea ce contribuie la extinderea grupului și sporirea autonomiei lui. De asemenea, au fost urmărite particularitățile adjectivale și cele verbale ale participiilor implicate în acest tip de structuri.

Claudia Ene, *Observații asupra conectorilor transfrastici în lucrarea lui Varlaam Răspunsul împotriva catihismusului calvinesc*

Autoarea a prezentat o serie de observații din perspectiva lingvisticii textului asupra celor trei tipuri fundamentale de conectori discursivi (organizatori textuali, marcatori ai enunțării și conectori argumentativi) în textul lui Varlaam. S-a insistat asupra elementelor de relație cu rol la nivel transfrastic, demers care se înscrie în contextul mai amplu al analizei conectorilor în textele cu dominantă conceptuală și argumentativă din secolele XVII – XVIII.

Ionuț Geană, *Pentru o clasă a prepozițiilor semilexicale*

A fost prezentat comportamentul prepozițiilor, cu precădere cel semantic. După ce a fost menționată distincția funcțional – lexical, s-a insistat asupra clasei așa-numitelor prepoziții *semilexicale* (care îmbină elemente funcționale cu elemente lexicale). Aceste prepoziții au fost descrise din perspectiva rolurilor tematice și a modului de atribuire a acestora, atrăgându-se atenția că, în afara câtorva situații, majoritatea rolurilor sunt de ordin semantic, nu sintactic.

Simona Georgescu, *Semantismul termenului puella în latină*

În comunicare s-a abordat din punct de vedere diacronic uzul din latina arhaică și clasică al termenului *puella*. Deși utilizat în limba comună ca denumire uzuală pentru *fată*, termenul *puella* este încărcat cu nuanțe semantice variate, imprimate de sufixul diminutival cu ajutorul căruia este format (< *puer*–(*u*)*la*). Marcat astfel de o valoare afectivă intensă, de la simpatie până la ironie și dispreț, *puella* își depășește rolul fundamental de termen al opoziției *fată* – *băiat*.

Ion Giurgea, *Despre complexul verbal și poziția subiectului în română*

Au fost analizate cazurile pentru care s-a propus o deplasare a „complexului verbal” ca o unitate în română. S-au adus argumente împotriva unei deplasări în toate situațiile, deasupra poziției AgrS și în favoarea unei deplasări ce are loc doar în anumite tipuri de propoziții – interogative, propoziții cu focus preverbal, subjonctive de tip Grup Complementizator neintroduse prin *ca*, infinitive și gerunzii. Argumentarea s-a bazat pe observația că există o poziție de subiect preverbal care nu este periferică, ci este mai joasă decât aceea a grupurilor interogative și focalizate avansate; în cazurile pentru care s-a propus deplasarea complexului verbal, această poziție apare după verb și înaintea predicatelor nominale și a complementelor verbului.

Adriana Gorăscu, *Presupoziții, implicații, implicaturi: recuperarea originilor dialogale*

În această comunicare, a fost propusă o perspectivă pragmasemantică unitară pentru interpretarea și stabilirea unor raporturi riguroase între concepte operaționale aparținând unor grile teoretice complementare.

Liviu Groza, *Expresii frazeologice vechi și învechite folosite în româna contemporană*

Autorul s-a referit la prezența în limba română contemporană a unor expresii franțuzești vechi și învechite (*battre les champs, jeter le chat au jambes de quelqu'un, beau sexe, sonner le tocsin* etc.) care indică faptul că influența franceză asupra limbii române, exercitată cu precădere în secolul al XIX-lea, a provenit și din surse livrești, din lecturile clasice recomandate de obicei în activitatea de învățare a limbii franceze. Pentru a pune în evidență adevărata dimensiune a influenței franceze asupra limbii noastre, trebuie luată în considerare franceza vorbită de români în secolul al XIX-lea, o franceză de salon, ușor desuetă, destul de diferită de limba vorbită în perioada respectivă.

Ana-Cristina Halichias, *Sallustius, De coniuratione Catilinae III, 1-2 (între argumentare, gramatică și stilistică)*

Se propune o nouă lectură, din perspectiva teoriei argumentării și a stilisticii, a unui cunoscut pasaj din monografia sallustiană *De coniuratione Catilinae*. Prin „demontarea” mecanismului de articulare al semnificației textului selectat și prin analizarea strategiilor argumentative și a structurilor gramaticale, s-a urmărit punerea în lumină a sursei figurilor de stil și a sensurilor intenționale care însoțesc informația pură.

Liliana Hoinărescu, *Forme de atenuare în exprimarea dezacordului în româna vorbită*

Pe baza unor eșantioane din două corpusuri de texte de română vorbită – *Interacțiunea verbală în limba română actuală. Corpus selectiv. Schiță de tipologie (IVLRA)*, București, EUB, 2002, și *Interacțiunea verbală (IV II). Aspecte teoretice și aplicative. Corpus*, București, EUB, 2007 –, au fost identificate și descrise principalele mijloace de atenuare a dezacordului la care recurg vorbitorii români, în contexte formale sau informale. O atenție specială a fost acordată recunoașterii gradului de convenționalitate a unor formule, în funcție de recurența lor și de specificul situației de comunicare.

Cătălina Mărănduc, *Necesitatea și oportunitățile utilizării bazei de texte în elaborarea viitoarelor ediții ale DEX și DLR*

S-a susținut necesitatea de a informatiza lucrul la dicționarele academice, atât la cele generale, cât și la cele destinate specialiștilor. În ce privește noua ediție a *Dicționarului Explicativ*, baza de texte în format electronic oferă posibilitatea de a selecta termenii noi sau de a elimina unii termeni din ediția anterioară pe baza frecvenței utilizării (un criteriu mai puțin subiectiv). De asemenea, înainte de a începe lucrul propriu-zis la o nouă ediție a dicționarului destinat specialiștilor, este nevoie să fie completate instrumentele de lucru informatizate existente cu o colecție de texte regionale, o serie de dicționare în format electronic și un program de căutare special pentru colecțiile de texte de tip dicționar.

Iulia Mărgărit, *Valorificarea unor regionalisme în opera lui I.L. Caragiale*

În această comunicare, ce se înscrie în linia contribuțiilor anterioare (Iorgu Iordan, Theodor Hristea), au fost discutați câțiva termeni din opera lui I. L. Caragiale, identificați în materialele dialectale culese în ultimul timp, cu precizarea că s-au avut în vedere strict elemente de vocabular. Relația operă literară – graiuri populare este urmărită plecându-se de la textul beletristic către sursă, deoarece scriitorul a pus în circulație elemente de vocabular a

căror identitate reală nu a fost cunoscută până în prezent. A fost subliniată valorificarea creatoare a lexicului dialectal prin ridicarea la rang de imagine artistică a componentelor acestuia.

Carmen Mîrzea Vasile, *Adverbul nedefinit de mod cumva: tipuri de funcționare discursivă în româna actuală*

Adverbul *cumva* a fost raportat la seria în care se integrează formal și semantic (adverbele în *-va*) și la subclasa adverbilor nedefinite care ilustrează aceeași categorie ontologică (modul). Au fost prezentate principalele categorii de ocurențe ale acestui adverb, așa cum apar în diversele tipuri de enunț (interogativ, imperativ-exclamativ și asertiv). S-a observat că valorile contextuale recurente ale acestui adverb pornesc de la „nucleul” său semantic: *nedefinirea* (modală) convertibilă în *eventualitate*.

Mona Moldoveanu Pologea, *Prepoziții semantic vide – o abordare contrastivă*

Au fost descrise contrastiv prepozițiile semantic vide din limbile română, franceză, engleză și catalană. Mai întâi, au fost amintite analizele anterioare asupra prepozițiilor semantic vide regăsite în abordările gramaticii tradiționale, structuraliste și generative și au fost analizate critic teoriile existente. Apoi, au fost propuse propriile soluții și s-a demonstrat că, în catalană, prepoziția semantic vidă este întotdeauna un marcator casual, în română și franceză, numai *a*, *la* și *pe*, respectiv *à* sunt marcatori casuali, iar celelalte secvențe sunt marcatori argumentali.

Mihaela Morcov, *Nume de animale în limbile romanice. Termeni și motivații noi*

Anumite denumiri romanice de animale nu au fost semnalate în *Atlas linguistique roman* (AliR) – II.A *Commentaires*, deși fac parte din câmpurile onomasiologice abordate în această lucrare. Este vorba, în primul rând, de cuvinte românești atestate în dicționarele și în atlasele lingvistice ale limbii române. În comunicare au fost analizați acești termeni și, totodată, au fost supuse atenției denumirile pentru care au fost formulate unele explicații discutabile.

Cristian Moroianu, *Derivarea prin substituție de afixe. Sufixe substantivale vechi*

Autorul trece în revistă derivarea realizată prin substituție de sufixe substantivale, adjectivale și verbale vechi cu sufixe substantivale, de asemenea, vechi. În urma prezentării diverselor situații (substituție substantivală în interiorul fiecărui gen și între genuri diferite, de la nume

comun la nume propriu și invers, de la adjectiv la substantiv și de la verb la substantiv etc.), s-a demonstrat că derivarea prin substituție de sufixe vechi contribuie la îmbogățirea și diversificarea sinonimiei, la realizarea antonimiei, la crearea moțiunii etc.

Manuela Nevaci, *Denumiri pentru lièvre în limbile romanice (pe baza Atlasului Lingvistic Romanic)*

Harta *lièvre* 'iepure de câmp' are un aspect relativ unitar la nivel lexical. Deosebirile care se constată între diferitele arii romanice sunt de ordin morfologic și fonetic. La nivel lexical, există un număr redus de alți termeni care denumesc iepurele de câmp.

Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *Influența câtorva elemente retorice în înțelegerea și acceptarea discursului politic*

Având drept corpus singura confruntare directă televizată dintre candidații finali pentru funcția de președinte al României din anul 2004, a fost analizat modul în care câteva elemente tradițional considerate retorice (structura enunțului, repetiția, paralelismul sintactic, negația) pot contribui la înțelegerea și acceptarea unui discurs politic.

Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, Monica Vasileanu, *Dicționarul – prieten sau dușman?*

S-a analizat modul în care informatizarea dicționarilor românești, cu eventuala posibilitate a accesării lor pe internet, răspunde nevoii publicului larg de a avea la îndemână instrumentele necesare unei bune înțelegeri a limbii. Dicționarele în format electronic compensează multe dintre neajunsurile celor tipărite. Foarte utile sunt site-urile precum www.dexonline.ro, care grupează definiții din mai multe dicționare și sunt accesibile gratuit pe internet. Oferta românească de lexicografie electronică a fost comparată cu câteva dicționare similare britanice, care au descoperit metode de a „se împrieteni” cu utilizatorul.

Mihaela Popescu, *Menționarea sursei în presa scrisă. Clasificări și semnificații*

Comunicarea face parte dintr-un proiect mai amplu al autoarei, dedicat problemelor citării în presa scrisă românească. După argumentarea importanței surselor în presa scrisă și după prezentarea contribuțiilor teoretice actuale la această temă, a fost realizată o descriere detaliată a surselor, precum și a felului în care acestea sunt menționate (rezultat al strategiilor la care recurge jurnalistul pentru a obține un anumit efect asupra cititorului). În completarea criteriilor de grupare a surselor prezentate în alte lucrări, autoarea propune altele noi (criterii numerice, de topică, semantice

și pragmatice), scoțând în evidență relevanța fiecăruia dintre acestea în planul receptării.

Carmen Ioana Radu, *Comunicarea conflictuală în conversațiile curente*

Pe baza a trei emisiuni de tip reality-show, considerate exemple de conversație curentă, a fost ilustrat faptul că nivelul agresivității verbale este invers proporțional cu gradul de instruire al interlocutorilor, pe când relația constructivitate – grad de instruire este direct proporțională. S-a arătat că, în cadrul conversațiilor curente, două aspecte sunt foarte importante în intensitatea conflictului verbal declanșat: gradul de instruire al participanților și gradul de apropiere dintre aceștia.

Adrian Rezeanu, *Toponimie urbană. Denominația lăcașurilor de cult*

A fost analizat retrospectiv ansamblul denominației lăcașurilor de cult, nume laice și religioase, cu scopul de a prezenta o formulă de desemnare caracteristică pentru aceste repere urbane și evoluția ei în decursul diferitelor etape de dezvoltare citadină. Concluziile care s-au desprins din această analiză, care a fost extinsă și asupra câtorva spații urbane europene, au adus în prim-plan o modalitate de desemnare tradițională, cu rare modificări ancorate în realitatea modernă structurală urbană.

Nicolae Saramandu, (în ședința plenară) *Atlas Linguarum Europae (ALE) și importanța lui pentru limba română*

Au fost expuse câteva date generale despre primul atlas lingvistic realizat la nivel european, relevând faptul că, din 2004, conducerea atlasului a fost preluată de România (președinte: Nicolae Saramandu; secretariat general: Manuela Nevaci și Carmen-Ioana Radu): a fost publicat volumul VII ALE (Roma 2008) și a fost predat la tipar vol. VIII ALE. De asemenea, au fost prezentate două hărți din ALE (harta 2 *lună* și harta 37 *munte*), din care rezultă că latina vorbită în Dacia, prin influența exercitată de substrat, se încadra într-o largă arie est-europeană, fapt care confirmă continuitatea populației romanizate la nordul Dunării.

Daniela-Luminița Teleoacă, *Aspecte morfosintactice în textul catihetic actual*

Au fost analizate comparativ două texte de exegeză creștină, *Învățătură de credință creștină ortodoxă* (1992), respectiv *Catehismul Bisericii Catolice*, I (1993), cu limitare la compartimentul morfosintactic. Investigația – care s-a înscris în linia comunicării prezentate de autoare la Academia Română (6 martie 2008), când a fost urmărit același paralelism la nivel lexico-semantic

– va avea ca rezultat o descriere în sine a limbajului religios, amănunțită și complexă, care să nu se constituie ca o operație subordonată perspectivei istoriei limbii literare.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ORGANIZATE DE ALTE INSTITUȚII

- Sesiunea omagială dedicată memoriei savantului Constantin Brăiloiu (1893–1958), Institutul de Etnografie și Folclor „C. Brăiloiu” al Academiei Române, București, 11 iulie 2008

Marius Sala, *Cuvânt omagial*

- Cursurile de vară ale Universității din București (a 49-a ediție), Sinaia, 18 iulie–11 august 2008

Gheorghe Chivu, *Limba română – unitate prin cultură*, 22 iulie 2008

Într-o prezentare a principalelor momente din istoria limbii noastre, au fost evidențiate importanța culturii scrise în menținerea și consolidarea unității românei literare vechi și rolul intelectualilor, al instituțiilor și mișcărilor cultural-științifice în constituirea românei literare moderne.

Adriana Stoichițoiu Ichim, *Pitoresc și creativitate în argoul românesc actual*, 29 iulie 2008

Argoul (înțeles, în sens larg, ca limbaj criptic propriu unor grupuri sociale, profesionale, de vârstă etc.) a fost examinat din punct de vedere pragmatilistic, pe baza unui corpus selectat din dicționare specializate și din mass-media actuală. Au fost prezentate surse și procedee ale expresivității la nivel fonetic, lexical (figuri semantice, procedee de formarea cuvintelor) și sintactic (unități frazeologice).

Rodica Zafiu, *Limbajul politic în România de azi*, 5 august 2008

Conferința a prezentat câteva momente din evoluția limbajului politic românesc (modernizarea din secolul al XIX-lea, dezvoltarea discursului parlamentar, limbajul propagandei oficiale din perioada „limbii de lemn”), oprindu-se mai ales asupra perioadei de după 1989. Au fost urmărite unele cuvinte-cheie ale sloganurilor electorale și ale dezbaterilor publice, o serie de clișee caracteristice perioadei, precum și asocierea dintre formularistica oficială a deceniilor precedente și elemente de oralitate colocvială.

- Colocviul *Etničnost, identitčnost, ezik*, Institutul de Studii Balcanice, Sofia, 4 septembrie 2008

Liliana Agache, *Aspecte ale lexicului moldovenesc în scrisori scrise de boieri la începutul secolului al XVII-lea*

Pe baza unor texte moldovenești private (acte de vânzare-cumpărare, de donație, testamente etc.), scrise între 1601 și 1650, au fost inventariați și analizați termenii utilizați foarte frecvent. S-a făcut analiza originii lexemelor, s-au descris cadrul semantic în care se găsesc, teritoriul lingvistic, modul de formare al fiecăruia, aria de difuzare și posibilitățile de expansiune în timp și în spațiu. Autoarea a demonstrat astfel că graiul moldovenesc din secolul al XVII-lea este, într-o oarecare măsură, viabil la nivelul lexicului regional moldovenesc actual.

Iulia Mărgărit, *Éléments communs entre les parlers dacoroumains du sud et les parlers des communautés roumaines de Bulgarie sous l'aspect lexical*

S-a realizat analiza unei serii de termeni neatestați până în prezent în graiurile dacoromâne sudice, de pe teritoriul României, prin raportare la termeni similari sau din aceeași familie lexicală, identificați în idiomurile comunităților românești situate în nordul Bulgariei, în zona riverană cu limitele Nikopol-Kozlodui. În acest fel, au fost puse în evidență aceleași tendințe în evoluția variantelor teritoriale ale limbii române vorbite de o parte și de alta a Dunării.

Maria Stanciu-Istrate, *Dulce- vs. bun-/bună-/bine- în formarea cuvintelor din limba română literară veche*

În limba română veche adjectivul *dulce* este folosit cu sensul „bun, blând, plăcut”, ca urmare a unui calc semantic după modelul sl. *sladükü* „dulcis, suavis”. Totodată, adverbul *dulce* a însemnat cândva și „bine, cu plăcere”, sub influența adverbului sl. *sladüko*. Devenind astfel sinonim cu *bun-*, *bună-* și *bine-*, *dulce-* a fost considerat de unii traducători corespondentul cel mai potrivit pentru transpunerea în limba română a sl. *blago-*, întâlnit în structura unor compuse slavone, pe care le-au calchiat. Au fost prezentate în alternanță compusele la a căror formare a contribuit fiecare dintre termenii amintiți, evidențiind acele situații în care traducătorii au optat în redarea sl. *blago-* fie pentru *dulce-*, fie pentru *bun-*, *bună-* sau *bine-*.

Emanuela Timotin, *Les charmes roumains manuscrits : problèmes de taxinomie et de définition. Le cas des charmes contre la brâncă*

Având ca punct de plecare unele dintre cele mai vechi mărturii românești despre boala numită tradițional *brâncă*, două descântece manuscrise inedite, redactate la sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul veacului următor, autoarea a discutat raportul dintre modelul celor două scrieri și titlul sub care acestea sunt transcrise de copiiști; s-a arătat că textul numit „molvă” are numeroase elemente comune cu descântecele deja cunoscute din tradiția populară, în timp ce textul intitulat „descântec” se bazează pe un fragment preluat din cărțile de cult.

- Sesiunea *Basarabia 90*, organizată de Academia Română – Secția de Filologie și Literatură, Secția de Științe Istorice și Arheologice, București, 8 septembrie 2008

Marius Sala, *Cuvânt de deschidere*

- Colocviul internațional *TRANSLATION. Betrayal or Creative Statement?*, organizat de Centrul de Excelență în Studiul Identității Culturale – Universitatea din București, 12 septembrie 2008

Ștefan Colceriu, *Translating the Translation. A Cultural Insight into the Romanian **Septuagint** Project*

În comunicare au fost descrise rolul unei noi traduceri a *Septuagintei* în cultura română contemporană, desfășurarea proiectului și reacțiile atât internaționale, cât și naționale pe care acesta le-a suscit. După o prezentare succintă a conținutului fiecăruia dintre volumele publicate, s-a insistat asupra „algoritmului” de desfășurare a proiectului, asupra problemelor de traducere pe care le pune un asemenea text și asupra modalităților de rezolvare a acestora. În secțiunea dedicată reacțiilor la apariția primei traduceri adnotate a *Septuagintei*, au fost luate în considerare toate recenziile, articolele și intervențiile diferitelor medii culturale interesate de proiect.

- Colocviul internațional *Trois linguistes (trop) oubliés: A. Meillet, F. Brunot & S. Lévy*, Universitatea din Caen, Franța, 15–17 septembrie 2008

Ștefan Colceriu, *Antoine Meillet – le maître de nos maîtres*

Comunicarea s-a referit la relațiile dintre Antoine Meillet și trei mari lingviști români: Iorgu Iordan, Al. Rosetti și Alexandru Graur. În cazul fiecăruia dintre cei trei *patres* ai lingvisticii românești din secolul al XX-lea, au fost analizate succint articulațiile lucrărilor de tinerețe, elaborate în

mediul universitar parizian sub îndrumarea savantului francez. De asemenea, s-a urmărit în ce măsură figura și „doctrina” lui A. Meillet revin în operele de maturitate ale lingviștilor români.

- Conferința internațională *Lexic comun / lexic specializat*, organizată de Centrul de cercetare științifică „Teoria și practica discursului”, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Litere, Galați, 17–18 septembrie 2008

Liliana Agache, *Regional moldovenesc în prima jumătate a secolului al XVII-lea*

Au fost analizate câteva aspecte semantice, etimologice și de circulație geografică a unor termeni regionali moldovenești din secolul al XVII-lea, extrași din documente private, oficiale sau nu. Acești termeni au fost atestați prima dată în secolul al XVII-lea și sunt specifici normei regionale, registrului funcțional al limbii.

Cristian Moroianu, *Derivarea prin substituție de afixe. Sufixe neologice*

Comunicarea a urmărit realizarea substituției de sufixe neologice (*-ism, -ist, -ic, -iza, -ant, -ent, -anță, -ență* etc.) prin raportare la baze neologice. Aceasta se explică prin existența unor modele analogice și prin criterii de ordin eufonic (când lungimea sau/și o succesiune fonetică particulară a bazei derivative fac dificilă atașarea unui nou sufix). Multe dintre exemplele menționate se regăsesc în limbile cu care româna s-a aflat în contact cultural începând cu epoca modernă, dar acest fapt nu înseamnă că au fost împrumutate exclusiv din aceste limbi, ci că, la nivelul limbii române, s-au putut subordona unor structuri și mecanisme derivative comune principalelor limbi de cultură și de civilizație europene.

- Al XIII-lea Simpozion Internațional de Dialectologie al Universității de Nord, Baia Mare, 19–21 septembrie 2008

Margareta Manu Magda, *Prezentativele în textele dialectale românești*

Pomind de la textele dialectale românești, au fost discutate unele formațiuni din româna vorbită regional încadrabile în categoria *prezentativelor*. În analiză au fost preferate texte conținând structuri dialogate, simulând (verosimil) comunicarea orală autentică. S-a urmărit modul în care, prin utilizare repetată, cu anumite sensuri, în contexte identice, unele formațiuni tind să se pragmatizeze devenind mărci comunicative. Viziunea teoretică

adoptată a fost cea a pragmaticii lingvistice.

Maria Marin, *Importanța formelor de plural pentru stabilirea filiației unor substantive*

Referindu-se la câteva observații bazate pe experiența acumulată în ultimii ani în elaborarea *Dicționarului graiurilor dacoromâne sudice*, al cărui prim volum este în curs de publicare, autoarea prezintă o serie de cuvinte pentru care cunoașterea formelor de plural constituie sursa principală în stabilirea originii lor. Sunt discutați câțiva termeni înregistrați, de obicei, în dicționare drept variante: *bordeu*, var. sub *bordei*, *bortură*, var. sub *bortă*, *bulfea*, var. sub *bulfeu*, *bumbure*, var. sub *bumb*, *cioclod*, var. sub *cioclej*, *ciuture*, var. sub *ciot*, *crinț*, var. sub *crință*, *dermel*, var. sub *dermea* etc.

Iulia Mărgărit, *Forme pronominale dialectale la nivelul dacoromânei*

Au fost discutate trei forme pronominale, *nenimic*, *nicăduh*, *sâmitale*, descoperite în cele mai recente materiale ale Sectorului de dialectologie al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București. Ca fapt semnificativ, s-a menționat că pronumele din aria sudică a dacoromânei (*nenimic*), dar și din graiurile românești vorbite în afara granițelor țării: Ucraina (*nicăduh*), Bulgaria (*sâmitale*) reprezintă reflexul acelorași tendințe ale limbii române, dezvoltate în arii diferite și depărtate, ilustrând încă o dată caracterul unitar în ceea ce privește evoluția sa.

Mihaela-Mariana Morcov, *Încercare de descriere a unor câmpuri semantice din limbile romanice: reptile, insecte și animale mici*

Utilizând metoda semanticii structurale, a fost analizat modul în care se organizează la nivel dialectal în limbile romanice câteva câmpuri lexicosemantice constituite de numele de reptile, de insecte și de animale mici. Spre deosebire de limbajul standard, în graiuri și în dialecte granițele dintre speciile și clasele de animale sunt mult mai vagi sau se îndepărtează de realitatea extralingvistică. Asocierile confuze sau bizare se explică fie prin ignoranța vorbitorilor, fie prin influența pe care o are asupra limbii imaginația colectivă sau mitologia.

Manuela Nevaci, *Codex Dimonie – un text religios aromânesc vechi. Probleme de editare*

Expunerea a arătat preocupările autoarei privind reeditarea celui mai însemnat text aromânesc vechi, *Codex Dimonie*, prin raportare la scrierile din secolul al XVIII-lea. Valoarea textului a fost relevată atât de Gustav Weigand, cel care a descoperit manuscrisul *Codexului*, fiind și primul lui editor, cât și, recent, de acad. Matilda Caragiu Marioțeanu. Aprecierea

făcută de Gustav Weigand este elocventă: „Cel mai important monument de limbă pe care îl avem în aromână – pentru că este, de departe, cel mai amplu, fiind scris într-o limbă cu totul autentică (nefalsificată) – este *Codex-ul* găsit de mine în Ohrid, la familia Dimonie, frații Iancu și Mihail Dimonie”.

Adrian Rezeanu, *Termeni geografici populari în lucrările lexicografice de toponimie*

Au fost analizați termenii geografici populari prezenți în lucrările lexicografice de toponimie, acordându-se prioritar atenție problemelor etimologice, de geneză și de distribuție a lor în diferite areale geografice. Concluziile acestei analize s-au referit la intercondiționări legate de raportul dintre acești termeni și verigile toponimice intermediare, aflate într-o extensie derivativă.

Nicolae Saramandu, *Gheorghe Constantin Roja – un precursor al dialectologiei românești*

Au fost prezentate unele aspecte necunoscute din activitatea desfășurată de învățatul aromân la începutul secolului al XIX-lea în fostul Imperiu Habsburgic. Este vorba de prima clasificare a unităților dialectale ale dacoromânei și ale aromânei, care avea să fie confirmată de cercetările ulterioare, inclusiv de cele actuale, întemeiate pe datele oferite de atlasele lingvistice recente.

Teofil Teaha, *Din lexicul latin moștenit în graiurile românești actuale*

Continuând cercetarea dialectală efectuată în ultimii ani despre cuvintele regionale moștenite din latină, autorul a analizat răspândirea actuală, la nivel dialectal panroman, a descendenților latinescului *favus* „fagure de miere”; „Honigwabe” > rom. *fag*, it. *favo*, friul. *fava*, sp. *havo*, pg. *favo*. La atestările cunoscute au fost adăugate altele noi, recent înregistrate pe hărțile atlaselor lingvistice regionale.

- Seria de conferințe *La Roumanie – mode d'emploi: entre nationalisme et avant-gardisme*, Université de Fribourg, 22–23 septembrie 2008

Rodica Zafiu, *Le langage poétique des avant-gardes roumaines*

Conferința a încercat să schițeze trăsăturile specifice ale limbajului poetic al avangardei românești, prin raportarea acestuia la tradiția culturală și la tensiunile interioare ale modernizării limbii române literare. O caracteristică

a jocurilor inovatoare teoretizată și practică intens de poeții avangardiști români este plurilingvismul, amestecul extrem al limbilor; se recurge frecvent și la polifonie, strategiile intertextuale și ironice aducând adesea în text, alături de împrumuturile foarte recente, neadaptate, unele elemente populare și arhaice.

- Simpozionul *Antim Ivireanul*, organizat în cadrul celei de-a șasea sesiuni anuale de comunicări a Centrului de Studii Medievale „Antim Ivireanul”, Râmnicu-Vâlcea, 24–27 septembrie 2008

Ana-Maria Mihail, *Formule ale afectivității în limba română veche: tiparul de construcție (Det) N₁ de N₂ („cel creștin de om”, „ceastă săracă de țeară”)*

Comunicarea a urmărit descrierea succintă, sintactică și semantică, a sintagmelor nominale cu structura (Det) N₁ de N₂ și forma sub care ele apar în textele românești vechi (secolele al XVI-lea – al XVIII-lea). În urma cercetării corpusului, au fost observate o serie de caracteristici ale realizărilor structurii: predominanța construcțiilor din sfera compasiunii (*bietul de...*, *sărmanul de...*), prezența frecventă a demonstrativului care însoțește primul termen, tipul de apreciere avut în vedere (predominanța judecăților religioase și politice) etc.

- Simpozionul internațional *Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european*, Iași, 25–27 septembrie 2008

Daniela-Luminița Teleoacă, *Despre o structură latină foarte productivă în limbile romanice actuale: homo + adjectiv*

În contextul dezvoltării fără precedent a informaticii și al apogeului limbii engleze (ca veritabilă *lingua franca*), asistăm și la manifestarea altor tipuri de influențe, bunăoară, influența latină savantă, cum o demonstrează, între altele, și proliferarea structurii ‘*homo + adjectiv*’ în limbile romanice actuale. Corpusul de 98 de sintagme alcătuit de autoare prezintă relevanță nu numai din punctul de vedere al „dinamicii” unei limbi, ci și în ceea ce privește unele fapte lingvistice condamnabile din perspectiva normelor literare. Structurile propriu-zis latinești (= împrumutate ca atare din latina antică) nu sunt foarte numeroase, spre deosebire de structurile analogice, care reprezintă marea majoritate a corpusului nostru, aspect care susține fără îndoială extraordinara productivitate a modelului latin prezentat.

- Conferința internațională *Euroclassica*, București – Constanța, 26–28 septembrie 2008

Bogdan Cristea, *Caracteristici ale narațiunii în discursurile politice ciceroniene*

Comunicarea a surprins specificul „narațiunii” în cele mai importante discursuri politice ciceroniene: *De imperio Cn. Pompei*, *De lege agraria*, *In Catilinam*, *Pro rege Deiotaro* și *In Antonium*. Principalele probleme abordate au fost: delimitarea narațiunii de *exordium* și *argumentatio*, întrepătrunderea narațiunii cu argumentarea, structura textului (aplicarea schemei narative a lui Roland Barthes) și stilul narațiunilor.

- Conferința internațională *Grammaticalization and Pragmaticalization in Romanian / Gramaticalizare și pragmaticalizare în limba română*, organizată de Universitatea din București (Facultatea de Litere, Catedra de limba română și Centrul de lingvistică teoretică și aplicată), 3–4 octombrie 2008

Blanca Croitor, *Determiner Doubling in Old Romanian*

Au fost analizate structurile din limba română veche cu repetarea articolului în grupul nominal, la substantivul regent și la adjectivul determinat (tipul *preasfintei fecioarei*). Aceste structuri au fost descrise utilizând datele oferite de un corpus de limba română veche: repetarea articolului are caracter opțional, în toate textele cercetate, încă din secolul al XVI-lea. S-a arătat că cea mai bună analiză pentru acest fenomen este cea a acordului: relația de acord dintre substantiv și adjectiv impune reluarea articolului hotărât, categoria determinării fiind una dintre categoriile implicate în acord în limba română veche, alături de gen, număr și caz.

Andreea Dinică, Dana-Mihaela Zamfir, *Cazuri de gramaticalizare a verbului a vrea*

Subiectul comunicării a fost gramaticalizarea formelor din paradigma verbului *a vrea* în structurile *săva* și *veri*, problemă care a fost sporadic menționată în literatură, făcându-se câteva referiri la distribuția în texte a formelor menționate. Perspectiva adoptată a fost cea istorică, pornind de la geneza formelor prin procesul de gramaticalizare a două forme predicative din paradigma verbului *a vrea*; s-au făcut observații privind structurile sintactice în care se integrează, precum și sensul cu care apar.

Adina Dragomirescu, *Est-ce qu'il y a/il y avait en roumain un*

auxiliaire a fi 'être' pour le passé composé?

În comunicarea prezentată s-a pornit de la ideea general acceptată că româna actuală, spre deosebire de italiană, de franceză, de spaniola veche, are un singur auxiliar pentru perfectul compus (*a avea*). Au fost aduse în discuție și structurile de tipul *Ion e plecat la mare*. De asemenea, au fost analizate mecanismele sintactice și contextele care au favorizat apariția perfectului analitic latinesc, distribuția auxiliarelor corespunzătoare 'a fi' și 'a avea' în latină și în limbile romanice, statutul structurii *a fi* + participiu în româna veche și în româna actuală, tendința general romanică (excepție făcând limba italiană) de a elimina auxiliarul 'a fi' și situația românei în acest context.

Claudia Ene, *Les connecteurs transphrastiques dans un texte du XVIIème siècle: Antim Ivireanul, Didahii*

S-a analizat folosirea conectorilor discursivi într-un text din secolul al XVII-lea, *Didahiile* lui Antim Ivireanul. Adoptându-se perspectiva lingvisticii textuale, s-au făcut observații în ceea ce privește rolul elementelor de relație în configurarea textului și a secvenței (organizatori și marcatori textuali, marcatori enunțiativi și conectori argumentativi).

Cătălina Mărânduc, *Structuri pragmatice în Cazania lui Varlaam*

Un vechi text românesc, și anume *Cazania* lui Varlaam (1643), a fost supus unei analize care a folosit și metode informatizate. Au fost realizate scheme comunicative ale discursului-predică și ale discursului-rugăciune, insistându-se asupra tipurilor de intenționalitate și asupra condițiilor de îndeplinire optimă a efectelor scontate. Pe baza indicelui de cuvinte și a frecvenței acestora – realizate cu ajutorul programului „Concordanțier” –, au fost expuse apoi particularitățile textului. A fost prezentat și un studiu de caz: conectorul pragmatic *pentru-aceea*, ale cărui valori recurente au fost identificate într-un corpus de 500 de contexte.

Carmen Mîrzea Vasile, *Adverbul chiar – aspecte diacronice*

A fost descrisă evoluția pragmasemantică și sintactică a adverbului *chiar*, de la funcționarea ca intrapredicativ de mod și extrapredicativ (de frază) la funcționarea mult mai extinsă din limba actuală. După ce au fost schițate tipurile actuale de ocurențe, au fost descrise etapele schimbării lingvistice, pe baza textelor începând cu secolul al XVI-lea. Pentru extinderea utilizării acestui adverb, au fost formulate explicații printre care: slăbirea sensului lexical, ambiguitatea sintactică și pragmatică a construcțiilor, alunecarea semantică, implicatura convenționalizată.

Isabela Nedelcu, *Formarea prin elipsă a unor grupuri*

prepoziționale introduse prin de

Autoarea analizează trei tipuri de grupuri prepoziționale: *de toate, de-alde N, de-asta/de-astea*, care, la origine, erau incluse într-un grup nominal complex având forma $GN_1 + \text{prep. } de + GN_2$, unde GN_2 este reprezentat prin *toate, alde N* sau *asta/astea*, iar GN_1 este marcat printr-un indefinit. Toate aceste grupuri sunt puse în relație cu GN complex partitiv în *de* înregistrat numai în limba veche. Dintre acestea se distinge grupul *de toate*, care nu admite lexicalizarea nominalului coocurent. Celelalte grupuri se întâlnesc cu sau fără elipsa nominalului din prima poziție, situație de variație înregistrată atât în limba veche, cât și în limba actuală. Elipsa nominalului din prima poziție determină o analiză sintactică și semantică a GPrep diferită de cea în care GPrep apare după GN_1 .

Manuela Nevaci, Aida Todi, *Gramaticalizarea auxiliarelor de perfect în limba română. Considerații istorice și dialectale*

Auxiliarele (devenite morfeme libere sau legate) provenite din verbe reprezintă un caz clasic de *gramaticalizare*. Trecerea de la autonom la statutul de morfem fiind un fenomen cu o evoluție lentă, treptată, în comunicare au fost surprinse câteva momente din această transformare de la latină la română (cu toate dialectele ei), cu referiri la stadii mai vechi, intermediare, de gramaticalizare, pierdute astăzi în româna standard sau păstrate regional, eventual ca elemente arhaice, în dacoromână.

Alexandru Nicolae, *Aspects of the grammaticalization of Romanian articles. A „contact theory” approach*

Urmând tipologia proprietăților de înmănunchere (engl. *clustering properties*) a elementelor lexicale și funcționale din proiecția nominală extinsă, expusă de Peter Svenonius în articolul *The position of adjectives and other phrasal modifiers in the decomposition of DP* (2008), a fost investigată opțiunea românei, în ceea ce privește problema gramaticalizării articolelor, pentru un tipar neomogen de înmănunchere a elementelor: *Art-Subst-Marcă de număr* pentru articolul nehotărât și *Subst-Marcă de număr-Art* pentru articolul hotărât.

Camelia Stan, *Gramaticalizarea numeralelor în limba română*

Au fost discutate originea și evoluția numeralelor cardinale românești. S-a arătat că (din perspectivă teoretică generativă) formarea numeralelor complexe presupune un proces compozițional, desfășurat la nivel sintactic, *reanaliza* structurilor ca fiind unitare sintactic și interpretarea lor pe baza regulilor compunerii semantice. A fost stabilită ierarhia acestor numere, în raport cu gradul lor de sudură, și a fost propusă o interpretare a construcției (specifică limbii române) [numeral + *de* + substantiv].

Gabriela Stoica, Mihaela Constantinescu, *Argumentarea – stereotipie și inovație în dispozițiile testamentare din secolul al XVII-lea*

În comunicare a fost analizat exponențial (din perspectiva teoriilor argumentării și a pragmatorecicii) felul în care se articulează argumentarea de tip afectiv într-unul dintre testamentele cele mai originale din secolul al XVII-lea, testamentul călugăriței Teofana. *Pathosul* și *ethosul* au valoare argumentativă reală, integrată și justificată în contextul particular al tipului de text și, mai larg, în contextul cultural și de mentalitate specific secolului al XVII-lea; o formă particulară de argument afectiv este cel religios consolidat de autoritatea doxei epocii, util și eficient în justificarea deciziei testamentare.

Ariadna Ștefănescu, *Particularități procedurale și de inventar în evoluția subordonării cauzale*

S-a încercat stabilirea sensurilor procedurale ale celor mai frecvenți jonctivi cauzali în secolul al XVII-lea. Au fost date explicații pentru numărul mare de conectori cauzali, pentru relațiile de „atingere” semantică între cauzală și alte circumstanțiale, pentru modificările de inventar ale clasei jonctivilor cauzali, pentru diferențele de frecvență – fenomene care au fost analizate cu ajutorul sensurilor lor procedurale.

Rodica Zafiu, *Intensificateurs et pronoms réfléchis emphatiques: l'évolution du roum. însuși*

Intensificatorul adnominal *însuși* a manifestat, în evoluția sa, o tendință de gramaticalizare și pragmaticalizare ca particulă focală invariabilă; pe de altă parte, intensificatorul intră în componența unor forme reflexive emfactice (*el însuși*), încă incomplet gramaticalizate. În comunicare au fost discutați factorii gramaticalizării reușite sau eșuate, s-a examinat rolul contactului lingvistic și al deciziilor normative în procesul de gramaticalizare.

• Conferința româniștilor din Europa Centrală și de Nord, Varșovia, 10 octombrie 2008

Mona Moldoveanu Pologea, *Instrumente de sprijin pentru româniștii din Europa Centrală și de Nord*

Au fost prezentate programele de cursuri de limba română pentru străini organizate de Institutul Cultural Român și de Universitatea din București, precum și cursurile de limbă, cultură și civilizație românească de la Brașov, conferințele organizate la lectoratele de limba română din străinătate,

bursele pentru traducători străini. S-a pus accentul pe modalitățile prin care pot fi sprijinite lectoratele și catedrele de limba română din străinătate.

- Simpozionul *The World Metropolis in the 19th Century*, Universidad Complutense, Madrid, 13 octombrie 2008

Mariana Neț, *From „Second London” to „Greater New York”*

Pe baza unor documente despre New York (ghiduri, memorii, note de călătorie etc.) și a unor fotografii, se reconstituie imaginea orașului la începutul epocii urbanizării moderne, și anume, a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

- Al XVIII-lea Simpozion Internațional al *Atlasului Limbilor Romanice (AliR)*, Trento, Vigo di Fassa, Italia, 15–19 octombrie 2008

Manuela Nevaci, *Les désignations romanes du trèfle*

Harta onomasiologică *trifoi* face parte din vol. 4 al *Atlasului lingvistic romanic (AliR)*, dedicat plantelor sălbatice, și are la bază principiul etimologic, comentariul conținând atât istoria sensului, cât și cea a formelor. Denumirile „trifoiului” în limbile romanice se repartizează în două grupe: pe de o parte este moștenit direct tipul grecesc *triphyllon* în catalană, castiliană *trébol*, portugheză *trevo*, franceză *trèfle*, iar pe de altă parte este latinescul *trifolium*, calc al termenului grecesc, tip care continuă în română *trifoi*, italiană *trifoglio* și sardă *stirfo*.

- Colocviul internațional *Cultural Landscapes: Heritage and Conservation*, Alcalá de Henáres, 16–19 octombrie 2008

Mariana Neț (în colaborare cu Asunción López-Varela, Universidad Complutense, Madrid), *Mindscapes: Cityscapes, Landscapes, Hyperspaces*

Au fost descrise analogiile formale dintre reprezentările literare și vizuale (pictură, fotografie) ale peisajelor și ale scenelor urbane, în textele clasice și în cele contemporane (inclusiv în noile medii, cum este internetul), punându-se accent pe *stereotip*.

- Colocviul internațional *Espaces et Mondes au Moyen Âge*, organizat de Universitatea din București – Centrul de Studii Medievale, New Europe College și Institutul Cultural Român, București, 17–18

octombrie 2008

Doina Filimon Doroftei, „*Rorate, caeli, desuper...*” (Isaiah, 45, 8)
– *From ros coeli to ros Sancti Spiritus*

Sunt examinate contextele vetero-testamentare în care este menționat termenul „rouă”, urmărindu-se modul în care se reflectă în limbaj calitățile speciale al acestui fenomen, considerat direct legat de prezența lui Dumnezeu; simbolul rouăi a fost asociat apoi în uzul liturgic creștin și în textele patristice cu Isus (ca Logos, Mesia, Rege și Preot, Mire și Cap al Bisericii) și cu harul Sfântului Duh (în sacramentele Botezului, Euharistiei, penitenței). Sunt analizate comparativ ocurențele liturgice și patristice care au consacrat sintagmele *ros gratiae caelestis*, *ros sapientiae*, *ros ueniae*, *ros misericordiae* și mai ales *ros Sancti Spiritus*.

- Microconferința internațională ODISEI, Centre of Excellence for the Study of Cultural Identity, Sinaia, 17–18 octombrie 2008

Monica Vasileanu, *An Inner Homecoming: the Retrieval of the Lost Identity of Romanians in an Eighteenth-Century epic*

Opera lui Antonio Cosimelli, *Poemation de secunda legione valachica* (1767), poate fi citită ca o laudă a administrației austro-ungare a Transilvaniei, ca un jurnal militar, dar și ca un text identitar centrat pe regăsirea identității unui popor – românii își regăsesc natura latină. Vocabularul noilor realități este articulat pe baze clasice, poemul conținând ecouri ale *Eneidei* și ale *Bucolicelor*, dar și ale altor scrieri clasice. Cosimelli încearcă să devină un Vergilius al secolului al XVIII-lea.

- Seminar New Europe College, 22 octombrie 2008

Ștefan Colceriu, *Le chevalier, la femme et le diable. Les gemmes magiques et la datation probable du Testament de Salomon*

Expozeul prezintă relația dintre gemele magice din Egipt (secolele III – IV d.H) și *Testamentul lui Solomon*. După descrierea amănunțită a motivelor și personajelor care figurează pe gemele magice (Solomon călare străpunge cu lancea o diavoliță culcată la picioarele calului) și după expunerea mesajului de profunzime al *Testamentului lui Solomon* (polemica antiiudaică din secolul al IV-lea), se ajunge la concluzia că autorii *Testamentului* cunoșteau gemele magice, față de care adoptă o atitudine cel puțin mefientă. Cum gemele datează cu siguranță de la începutul secolului al IV-lea d.H., *Testamentul lui Solomon* trebuie datat ulterior.

- Colocviul internațional al Asociației Române de Studii Semiotice „Transmodernity. Managing Global Communication”, Bacău, 23–25 octombrie 2008

Mariana Neț, *Iconicities, Ideologies*

Vederile reprezintă un tip special de semne iconice, care au îndeplinit diferite funcții în ultima sută de ani. Printre acestea se numără: funcția estetică, funcția didactică și funcția mnemotehnică. În ultimele decenii ale secolului al XX-lea, vederile au căpătat și o funcție propagandistică; în zilele noastre, aceasta este din ce în ce mai complexă. Comunicarea analizează diferitele relații dintre aceste funcții în circa 40 de vederi europene de-a lungul unui secol și descrie, dintr-o perspectivă semiotică, mecanismul de generare a semnificației iconice.

- Al VII-lea Simpozion Național de Jurnalism *Limba de lemn în presă – ieri și azi*, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Cluj-Napoca, 24–25 octombrie 2008

Nicoleta Mihai, *Limba de lemn în discursurile lui Gheorghe Gheorghiu-Dej*

Comunicarea urmărește caracteristicile limbii de lemn în discursurile lui Gh. Gheorghiu-Dej la toate nivelurile limbii: fonetic și grafic, morfosintactic, lexical și stilistic. Discursurile lui Gheorghiu-Dej păstrează caracteristicile generale ale limbii de lemn, dar prezintă și unele note de originalitate, mai ales la nivel stilistic, prin folosirea unor expresii populare și familiare. Acest lucru conferă, pe alocuri, o notă de oralitate discursurilor sale și le apropie de cele ale lui V.I. Lenin.

Adriana Stoichițoiu Ichim, „*Spectacolul politic*” – un stereotip al noii limbi de lemn?

Lucrarea – plasată în zona de interferență dintre comunicarea politică și cea mediatică – examinează problematica stereotipurilor de gândire „traduse” prin clișee verbale consacrate în publicistica politică postdecembristă. Analiza câmpului metaforic al „spectacolului politic” demonstrează că *inovația* și *stereotipia* reprezintă aspecte corelative condiționate pragmatic de funcția persuasiv-manipulatoare și stilul stilistic (expresiv).

Ioana Vintilă-Rădulescu, *Limba presei românești de azi – o limbă de lemn?*

S-au adus argumente în favoarea părerii că limba presei românești de astăzi nu este, cel puțin în ceea ce privește limbajul jurnaliștilor, o limbă de lemn (nici veche, nici nouă) în sensul strict al termenului (de desemnare denotativă, specializată pentru limbajul politic al regimurilor totalitare comuniste), nici sub raportul condițiilor comunicative în care se produce, nici din punctul de vedere al trăsăturilor ei lingvistice.

Rodica Zafiu, *Dincolo de monotonie: coduri de lectură ale limbii de lemn*

Lucrarea pornește de la ideea că accentuarea unor trăsături non-comunicative în interpretarea lingvistică a „limbii de lemn” (limbaj de incantație sau de ceremonial, vid de sens, fără raportare la real) pune în umbră natura sa de cod, apt să comunice inițiaților o serie de informații, prin interpretarea specifică a omisiunilor, a eufemismelor, a amenințărilor mascate etc.

- *Colloque commémorant le bimillénaire de l'arrivée d'Ovide en Dacie*, organizat de Uniunea Latină, Istituto Italiano di Cultura „Vito Grasso”, în colaborare cu Accademia Nazionale Virgiliana di Scienze, Lettere e Arti di Mantova, București, 28–29 octombrie 2008

Doina Filimon Doroftei, *Universul poetic al operei de tinerețe a lui Ovidius între realitate și ficțiune*

În comunicare se analizează opera de tinerețe a lui Ovidius, considerată a fi de mare rafinament stilistic: poetul își construiește un univers poetic în centrul căruia se situează și pe care îl stăpânește prin construirea a patru ipostaze ale personalității sale (*poeta, vir, magister, medicus*), aflate în continuă interferență. Dintre acestea, atotstăpânitoare rămâne ipostaza poetului, nu numai asupra personajelor cvasireale create în interiorul operei, ci mai ales asupra lumii ficțiunii în sens larg (zeități, personaje alegorice).

- Al III-lea simpozion internațional de studii românești din Cehia *Ipostaze ale identității românești*, Praga, 30–31 octombrie 2008

Mona Moldoveanu Pologea, *Programe privind promovarea limbii române*

Comunicarea a avut drept scop familiarizarea publicului cu programele de limba română destinate străinilor organizate de Institutul Cultural Român. Accentul a fost pus pe prezentarea cursurilor de limba română pentru străini din București și a școlii de vară de limbă, cultură și civilizație românească de la Brașov, destinată studenților care doresc să învețe limba română.

- Conferință la Facultatea de Matematică a Universității din București, 3 noiembrie 2008

Rodica Zafiu, *Limba română azi: în cărți și pe messenger*

Au fost prezentate caracteristicile amestecului de convenții ale scrisului și ale oralității, urmărindu-se problemele de ortografie și de punctuație ale comunicării prin mijloace electronice, statutul abrevierilor, adaptarea împrumuturilor recente etc.

- *Mini-workshop on Romance syntax*, Universitat Konstanz, 7 noiembrie 2008

Ion Giurgea, *Open issues in the clausal syntax of Romanian*

Au fost discutate chestiunile privitoare la sintaxa propoziției în română care pun probleme de analiză în cadrul gramaticii generative: „complexul verbal” (faptul că auxiliarele, particulele modale, unele adverbe și negația au comportament de clitice față de verb), existența unor cazuri de mutare a întregului complex verbal, statutul subiectelor preverbale, pozițiile ocupate de subiectele postverbale, existența acordului pe verbul subordonat în construcțiile cu control obligatoriu și ridicare.

- Universitatea din București, *Sesiunea științifică anuală a Facultății de Limbi și Literaturi Străine*, București, 7–8 noiembrie 2008

Doina Filimon Doroftei, *Glosar de termeni din inscripțiile în limba latină din țările române (1300–1800)*.

Glosarul termenilor din inscripțiile în limba latină din țările române, proiect al Institutului de Studii Clasice al Universității din București, are la bază un corpus de circa 3500 de texte datând din *media et infima latinitas*. S-a propus următoarea structură a unui articol: cuvântul-titlu (cu variante fonetice și grafice, forme hipercorecte); indicații gramaticale, cu semnalarea modificărilor sau a greșelilor; indicarea prin sigle a prezenței cuvântului în principalele dicționare de latină medievală; prima atestare; alte atestări care să ilustreze sintagmele frecvente sau preferințele combinatorii ale termenului; traducerea în funcție de ierarhia sensurilor; frecvența, structura derivatelor și a compuselor.

Cristina Halichias, *Din nou despre terminologia realiilor în Codex Bandinus*

Comunicarea analizează componența pe origini a vocabularului folosit de arhiepiscopul Marco Bandini în raportul redactat cu prilejul vizitării comunităților catolice din Moldova, în timpul domniei lui Vasile Lupu, pentru a descrie realitățile românești întâlnite. Domeniile avute în vedere au fost: unitățile administrative; curtea domnească; religia; toponimia și antroponimia; viața cotidiană.

- Colocviul internațional *Comunicare, Identitate, Context*, Craiova, 7 noiembrie 2008

Mariana Neț, *București 1900. Identitate și reprezentare*

Au fost explorate aspecte ale relației dintre identitățile citadine și diversele reprezentări ale acestora în spațiul public, în Bucureștiul de la finele secolului al XIX-lea, cu accent asupra diferitelor pături ale clasei de mijloc. În acest scop, sunt analizate ghidurile orașului București din perioada 1871–1913.

- Masa rotundă cu tema *A Concise Comparative Grammar of Modern Balkan Languages*, organizată de Centre for Advanced Studies of the Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts (Vlaams Academisch Centrum), Bruxelles, 17 noiembrie 2008

Gabriela Pană Dindelegan, *Tipuri de nominalizare în română; poziția supinului*

Se susțin următoarele: bogăția și varietatea mijloacelor de nominalizare în română; existența unei ierarhii a gradelor de nominalizare; specificul românei, care și-a creat supinul ca formă proprie de nominalizare; istorii paralele pentru infinitiv și supin, cu distingerea a două tipuri de supin și a două tipuri de infinitiv, fiecare reprezentând o altă poziție pe scara gradelor de nominalizare.

- Atelierul de lucru *Resurse lingvistice și instrumente pentru prelucrarea limbii române*, Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 19–20 noiembrie 2008

Mihaela Marin, Cătălina Mărănduc, *Proiectul eDTLR*

Au fost prezentate rezultatele de până acum ale proiectului și s-au discutat problemele întâmpinate pe parcursul activității de corectură, realizată de experți: îmbogățirea setului de caractere, remedierea defecțiunilor pe care le are interfața de corectare etc. S-a prezentat, de asemenea, stadiul în care se

află activitățile de scanare și ocerizare a textului dicționarului, precum și de elaborare a unui soft capabil să transpună caracterele chirilice din textele românești vechi în caractere latine.

- Colocviul internațional *Receptarea Antichității greco-latine în culturile europene*, organizat de Universitatea din Craiova – Catedra de lingvistică generală și limbi clasice și Societatea de Studii Clasice – filiala Craiova, Craiova, 21–22 noiembrie 2008

Garofița Dincă, *Valorificarea retoricii greco-latine în predica ortodoxă românească*

A fost identificat și descris rolul pe care anumite elemente de retorică îl îndeplinesc în discursurile sermoniale românești vechi (Antim Ivireanul) și contemporane (Mitropolitul Antonie Plămădeală, conf. dr. pr. Constantin Necula); s-a arătat că, prin respectarea compoziției recomandate de clasici (Aristotel, Quintilian), discursul de amvon este un model de frumusețe oratorică.

Doina Filimon Doroftei, *Influențe antice în stilul inscripțiilor în limba latină din țările române (1300–1850)*

A fost analizată structura unor inscripții funerare din perioada 1300–1850, din cele trei țări române, având ca reper comparativ formularul antic, medieval și al perioadei umaniste din latinitatea apuseană, în funcție de următoarele coordonate ale portretului defunctului: circumstanțele neobișnuite ale morții, durata vieții, obârșia nobilă, calitățile menționate în epitafuri, aducerea aminte a posterității etc. Au fost urmărite elementele preluate din repertoriul Antichității și interpretate din perspectivă creștină în Evul Mediu și mai ales în Renaștere (adresarea directă, predilecția pentru anumite formule etc.).

Cristina Halichias, *Terminologie antică și instituții medievale în Codex Bandinus*

Pornind de la raportul redactat în limba latină, în anul 1648, de administratorul apostolic al Modovei, Marco Bandini, comunicarea prezintă transformările semantice suferite de termenii împrumutați din latina clasică pentru a desemna instituțiile feudale din Moldova.

- Colocviul Internațional *Forum România VI*, cu tema *Cum s-a format România?*, organizat de Botschaft von Rumänien Wien, Institutul Cultural Român, Österreichische Akademie der Wissenschaften,

Universitat Wien, Viena, 27–29 noiembrie 2008

n peste 30 de comunicări au fost prezentate teme istorice, filologice, etnologice, politologice i geografice referitoare la formarea statului român. Printre acestea, pe 28 noiembrie au fost descrise i unele proiecte de cercetare. Unul dintre obiectivele organizării unei seciuni în limba română a fost acela de a oferi o imagine de ansamblu asupra proiectelor unor instituții de cercetare sau de nvaamant superior din România, între care i ale Institutului de Lingvistică din București.

Adina Dragomirescu, *Dinamica limbii române actuale, continuare i completare a Gramaticii limbii române*

Au fost prezentate cele două lucrări finalizate recent de cercetătorii sectorului de gramatică al Institutului, în ceea ce privete autorii, tradiia, organizarea, corpusul folosit, orientarea teoretică i, mai ales, sub raportul noutatii i al rezultatelor obtinate.

Cristian Moroianu, *Principalele etape ale evoluiei vocabularului românesc în epoca modernă*

Comunicarea prezintă sintetic materialul realizat pentru *Tratatul de istorie a limbii române*, volumul al III-lea (coordonator: Gh. Chivu), în care sunt enumerate, în relaie diacronică, trăsăturile eseniale ale fiecărei etape de evoluie a vocabularului românesc modern i contemporan, adică de la 1780 până astăzi.

Daniela Răuțu, *Atlase lingvistice românești*

Au fost prezentate metodele de elaborare i de realizare a atlaselor lingvistice naționale i regionale românești, cu precădere în cazul *Atlasului lingvistic român pe regiuni. Sinteză* (ALRR. Sinteză), urmărind posibilitatea acestora de a oferi o imagine asupra unitătii limbii române, pe de o parte, i a diversitatii dialectale, pe de altă parte. Importana ALRR. Sinteză rezultă din imaginea unitară, de ansamblu pe care o oferă asupra formelor i fenomenelor din graiurile dacoromâne, care, prin prezena sau absena lor la nivel regional, dobndesc o semnificaie deosebită la nivel național.

Maria Stanciu-Istrate, *Tratatul de istorie a limbii române*

Proiectul *Tratatul de istorie a limbii române*, iniiat de Academia Română, este considerat fundamental i absolut necesar pentru cultura românească. Lucrarea valorifică toate cercetările reprezentative din domeniu, dedicate originii fenomenelor fonetice, morfologice, sintactice i lexicale, consacrate

singurului idiom latino-romanice din sud-estul Europei.

Daniela-Luminița Teleoacă, *Dicționarul de cuvinte și expresii străine*

A fost prezentat *Dicționarul de cuvinte și expresii străine*, lucrare realizată în ultimii patru ani la Institutul de Lingvistică din București, în cadrul Sectorului de romanistică, de un colectiv de zece cercetători, sub coordonarea Ioanei Vintilă-Rădulescu. Necesitatea realizării unei lucrări lexicografice de acest tip vine și din faptul că româna nu dispune de nicio altă lucrare consacrată exclusiv cuvintelor străine, ci doar neologismelor, în sens larg (Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, 1997), sau cuvintelor recente (Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente*, ediția a II-a, 1997). De asemenea, contribuțiile care inventariază termenii străini sunt consacrate cu predilecție anglicismelor, ignorând cel mai adesea alte tipuri de influențe.

Florin Vasilescu, *Dicționarul Academic și spiritul limbii române*

A fost supusă atenției o caracteristică a dicționarului academic mai puțin evidentă, aceea de „carte de lectură”. S-a discutat distincția dintre conceptele de „dicționar al unui text” și „enciclopedie a textului”. Conceptul de „enciclopedie” ține seama și de posibilele condiții de întrebuințare a cuvintelor unei limbi oarecare. Din acest punct de vedere se poate discuta despre două abordări ale dicționarului academic, cea de instrument explicativ și cea de carte de lectură; există situații în care cea de-a doua ipostază suplinește inexistența celei dintâi (ca în cazul cuvântului „ciupăgel”, nedefinit în dicționar). Această caracteristică și-a pus amprenta pe modul de redactare a dicționarului și a influențat decisiv structura și aspectul acestuia. În acest sens, s-au pus în evidență câteva dintre problemele care apar la reluarea porțiunii de dicționar apărute sub redacția lui Sextil Pușcariu (mulțimea citatelor și a variantelor, aspectul normativ, lista de cuvinte, redactarea asistată de instrumente informatice).

- *The 1st International Conference on Linguistic and Intercultural Education*, Alba Iulia, 27–29 noiembrie 2008

Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *Metaphorical Scenarios in the 2004 American Presidential Debates and their Relevance For Persuasion*

Autoarea a arătat cum politicienii G. W. Bush Jr. și John Kerry s-au folosit de anumite scenarii metaforice în încercarea lor de a-și atinge scopul, acela de a persuade cetățenii să îi voteze.

Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *The Dictionary of the Romanian Language: the Dawn of a New Era*

S-a încercat să se realizeze o paralelă între *Dicționarul Limbii Române* (DA și DLR) și eDTLR, subliniindu-se câștigurile pe care o ediție electronică le-ar aduce atât lingviștilor, cât și publicului larg.

- *Workshop on strategies of personal pronoun interpretation in Romanian*, Universitatea București, 30 noiembrie 2008

Ion Giurgea, *Despre diferențele interpretative între formele tari și slabe*

Diferența interpretativă de bază între formele tari și slabe ale pronumelor, acolo unde cele două sunt în competiție, este una de accesibilitate a referentului (cf. Ariel 1990, 2001). Diferența de conținut descriptiv reprezentată de restrângerea formelor tari la animate apare doar în anumite cazuri și se poate explica prin existența unui contrast care cuprinde mai multe grade de accesibilitate pentru animate. În română, deși formele tari nu sunt restrânse la animate, un contrast funcțional cu trei trepte slab/tare/demonstrativ apare la inanimate doar în poziția de subiect, în timp ce animatele disting trei grade în toate pozițiile. S-a arătat că există și o altă diferență privind conținutul descriptiv, care apare în română datorită faptului că pronumele nu disting decât două genuri: doar pronumele nule și demonstrativele pot avea conținutul descriptiv neanaforic /-animat/ (cu excepția cliticului *o* în câteva construcții speciale, lexicalizate).

- Masa rotundă cu tema *A Concise Comparative Grammar of Modern Balkan Languages*, organizată de Centre for Advanced Studies of the Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts (Vlaams Academisch Centrum), Bruxelles, 1 decembrie 2008

Gabriela Pană Dindelegan, *Tipologia construcțiilor impersonale*

Au fost examinate următoarele: bogăția și varietatea tipurilor de construcții impersonale în română; verbele fără subiect; impersonalizarea pentru verbe agentive vs verbe nonagentive; poziția verbelor nonagentive cu Experimentator; impersonalizarea pentru verbele agentive tranzitive vs intransitive; poziția lui *se* impersonal, corelațiile cu alte fenomene sintactice.

- *Atelierele Brăiloiu*, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, București, 1 decembrie 2008

Nicolae Saramandu, *Marea Unire și românii sud-dunăreni*

La sesiunea științifică prilejuită de împlinirea a 90 de ani de la Unirea din 1918, autorul a evidențiat progresul înregistrat după 1918 în studierea romanității balcanice, relevând faptul că, în perioada interbelică, au apărut studii fundamentale privind dialectele românești sud-dunărene (aromân, meglenoromân, istroromân), avându-i ca autori pe S. Pușcariu, Th. Capidan, Take Papahagi.

- Al 8-lea colocviu al Catedrei de limba română *Limba română: teme actuale*, 5–6 decembrie 2008, organizat de Facultatea de Litere a Universității din București (Catedra de limba română, Centrul de lingvistică teoretică și aplicată, Școala Doctorală a Facultății de Litere)

Ana-Maria Barbu, *Situații de acord ale adjectivelor pronominale*

Unele dintre adjectivele pronominale au două forme pentru cazurile de genitiv-dativ, una marcată printr-o desinență specifică: *-ui, -ei* sau *-or*, iar alta nemarcată, de pildă *altui/alt, multor/multe*. Pentru că în limbajul curent se constată o ezitare a vorbitorilor în a alege una dintre cele două forme, au fost puse în discuție gramaticalitatea structurilor de tipul *oricărui altor posibilități* față de *oricărui alte posibilități*, dar și cea a structurilor de tipul *premiul elevului cel mai bun*, față de *premiul elevului celui mai bun*. Pentru a analiza gramaticalitatea acestor structuri, s-a apelat la abordarea lui Vittorio Allegranza de analiză a secvențelor de adjective pronominale din cadrul unui grup nominal.

Raluca Brăescu, *Adjectivele calificative și adjectivele relaționale – limite și interferențe*

S-au analizat comparativ adjectivele calificative și cele relaționale, atât la nivel morfosintactic (prin reevaluarea mai multor teste considerate distinctive în tradiția interpretării), cât și la nivel semantic. Au fost descrise nu atât diferențele, cât mai ales punctele de interferență ale celor două clase de adjective, insistându-se asupra fenomenului de migrare a unităților dintr-o subcategorie în cealaltă.

Cristina Călărașu, *Aspecte ale adaptării neologismelor în graiurile dacoromâne actuale*

S-a examinat modul în care *presiunea sistemului vorbirii* locale acționează asupra pronunțării cuvintelor recente – neologisme – pătrunse în vorbirea regională. Rezultatul pregnant constă în faptul că fenomenele de „adaptare”

a acestor elemente se realizează, mai ales, la nivelul *vocalismului*, nivelul consonantic excelând doar prin modificările produse de unele *accidente* fonetice. Modificările esențiale la nivelul seriilor de consoane (de exemplu: palatalizarea labialelor, fricativizarea africatelor etc.) se înregistrează sporadic și deci cu o relevanță nesemnificativă.

Iuliana Chiricu, *Evaluarea discursului raportat în conversație*

În conversație nu există, de obicei, reproducere neutră a cuvintelor pronunțate într-o situație de comunicare originară. Evaluarea reprezintă un aspect important în studiul discursului raportat deoarece acesta este însoțit de un comentariu la nivelul discursului citant, la nivelul discursului citat sau la nivelul intervenției interlocutorului. Evaluarea poate privi forma și conținutul celor raportate. În română, comentariul poate fi introdus prin conectori de tipul *păi* sau *dar*. La nivelul discursului citant, evaluarea se realizează prin alegerea verbului sau a locuțiunii verbale sau printr-o replică întreagă. La nivelul discursului citat, rolul comentariului este preluat de elementele paraverbale ale actului de comunicare.

Blanca Croitor, *Acordul în număr al sintagmelor coordonate*

Au fost discutate diverse aspecte de normă și de uz legate de acordul în număr al sintagmelor coordonate, în special situațiile în care acordul verbului predicat se face la singular: a) subiectul este postpus; b) subiectul multiplu este reprezentat de substantive nearticulate, masive sau abstracte; c) elementele subiectului multiplu se comportă ca un bloc semantic; d) coordonarea se realizează prin *nici*; e) coordonarea este disjunctivă. Au fost propuse soluții legate de normarea acordului verbului predicat în aceste situații.

Maria Cvasnîi Cătănescu, *Tehnici persuasive în Didahiile lui Antim Ivireanul*

Analiza *Didahiilor* lui Antim Ivireanul a pus în evidență complexitatea strategiilor de persuasiune omiletică. În acest sens prezintă interes: *secvențele explicative* prototipice, structurate după modele specifice, *parabola biblică*, *definițiile* izolate sau în serie, *similitudinea* ca procedură didacticist-persuasivă, precum și *cumulul figurativ*, cu funcții și efecte de emfatare a informației.

Andreea Dinică, *Structura apozitivă vasăzică – gramaticalizare, pragmaticalizare și lexicalizare*

A fost urmărită istoric evoluția structurii *vasăzică*, de la contexte în care are statutul de grupare propozițională analizabilă, cu verbul *a vrea* funcționând predicativ, la contexte în care se observă pierderea sensului lexical al

verbului, gramaticalizarea lui și fixarea construcției pentru redarea relației apozitive. Pentru această etapă de evoluție a fost descris raportul cu alte construcții utilizate pentru marcarea apozitivă. În faza actuală a limbii, componentele structurii se sudează, dicționarele înregistrând-o ca unitate lexicală de sine stătătoare. În plus, în plan semantico-pragmatic, se orientează către exprimarea ideii de concluziv.

Adina Dragomirescu, *Este se ergativ o marcă aspectuală?*

Primul obiectiv al prezentării a fost justificarea acceptării existenței unui *se* ergativ, diferit de valorile reflexivului înregistrate în GALR (propriu-zis, reciproc, factitiv, inerent, pasiv impersonal). Acest *se* este obligatoriu pentru unele corespondente ergative ale verbelor tranzitive (*Copilul sparge oglinda/Oglinda se sparge*) și facultativ pentru altele (*Ion crapă lemne/Lemnul (se) crapă*). Al doilea obiectiv a fost surprinderea tipului de diferențe dintre perechile ergative cu și fără *se*, clasă limitată la 32 de verbe, din totalul celor 522 de verbe ergative pe care autoarea le-a identificat în română. Dintre cele patru ipoteze pe care le oferă bibliografia consultată, cea mai pertinentă pentru limba română pare a fi asocierea variantei reflexive cu ideea de „stare finală” și a variantei nereflexive cu cea de „proces”.

Claudia Ene, *Secvența explicativă în Didahiile lui Antim Ivireanul*

Încadrându-se într-un proiect mai amplu de cercetare a explicației pe un corpus românesc, au fost analizate din punctul de vedere al lingvisticii textuale secvențele explicative din *Didahiile* lui Antim Ivireanul. Secvența explicativă are un profil tot atât de clar ca și celelalte patru configurații textuale prototipice (narația, descrierea, argumentația, dialogul), iar analiza propusă a urmărit modul de organizare a secvenței, mărcile formale ale acesteia, precum și valențele retorice mai importante.

Ionuț Geană, *Lexiconul verbelor construite prepozițional*

Au fost prezentate diverse abordări sintactico-semantică, în încercarea de a face o inventariere a verbelor construite prepozițional, deci a secvențelor de tipul [V + GPrep], unde GPrep reprezintă un complement (în accepțiune generativă) al verbului (GALR 2008). Tipul de obligativitate, pentru majoritatea complementelor cu realizare prepozițională, este (sintactico-)semantică, și nu strict sintactică (situațiile numai cu roluri sintactice sunt relativ reduse numeric).

Mihaela Gheorghe, Stanca Măda, Răzvan Săftoiu, *Comunicarea la locul de muncă. Schiță de tipologie a textelor redactate în mediul profesional românesc*

Au fost prezentate rezultatele parțiale ale unui proiect de cercetare finanțat de CNCSIS, ID_142, privind comunicarea la locul de muncă în româna actuală. Cele trei secțiuni ale prezentării abordează (a) apariția a noi specii de comunicare scrisă în cadru profesional, (b) consecințele în plan lexical și morfosintactic ale utilizării limbii engleze ca lingua franca în organizații profesionale multinaționale și (c) formulele de salut în mesajele electronice. Datele analizate au fost extrase dintr-un corpus original de texte din mediul profesional românesc, alcătuit de autori (volumul este în curs de apariție la Editura Universității Transilvania din Brașov).

Ion Giurgea, Isabela Nedelcu, *Elipsa nominală și construcția partitivă*

Autorii au examinat anumite probleme puse de elipsa nominală în structurile partitive, care privesc atât analiza elipsei, cât și analiza construcției partitive în general. Există două mari analize ale construcției partitive, una care presupune două nume și alta care presupune că această construcție formează proiecția extinsă a unui singur nume. Comportarea construcției partitive în situația elipsei însoțite de cliticul pro-N fr. *en*, it. *ne* poate fi folosită ca argument în favoarea uneia dintre aceste analize (și anume, al celei de-a doua). Pe de altă parte, elipsa nominală în grupuri cu interpretare partitivă pune o altă problemă de analiză, aceea de a ști dacă structura de bază este una partitivă (cu două proiecții de determinant) sau „cantitativă” (cu o singură proiecție de determinant). Anumite date din română și din alte limbi ar putea decide între aceste două variante de analiză.

Adriana Gorăscu, *Conectori interpropoziționali: compatibilitate logico-semantică și convertibilitate discursivă*

Pornind de la analiza logico-semantică a unor clase de conectori, s-a explicat disponibilitatea acestora de a intra în raporturi de (inter)convertibilitate discursivă; mecanismul conversiei a fost examinat pe baza unor fenomene observabile în discursul mediatic actual.

Liviu Groza, *False neoașisme și neoașisme aparente*

Autorul a făcut referire la problema *falselor neoașisme* și a *neoașismelor aparente*, cuvinte, sensuri, expresii care par să fie foarte vechi, autentice românești, creații interne care oglindesc o realitate istorică și culturală mult milenară. Impresia de autenticitate și de vechime este sporită și de faptul că aceste cuvinte au, în cele mai multe cazuri, sinonime al căror aspect neologic este evident (*înaintaș, zaibăr, geamblac, milfă, găselniță* etc.).

Liliana Hoinărescu, *Indicatori taxemici în limba română*

Pe baza a două corpusuri de texte de română vorbită – *Interacțiunea verbală în limba română actuală. Corpus selectiv. Schiță de tipologie* (IVLRA), București, EUB, 2002 și *Interacțiunea verbală* (IV II). *Aspecte teoretice și aplicative. Corpus*, București, EUB, 2007 –, au fost analizate anumite practici discursive care au sau pot căpăta contextual valoare taxemică (de exemplu, gluma, ironia, tăcerea, dezacordul). Indicatorii taxemici se definesc ca un ansamblu eterogen de elemente semiotice pertinente susceptibile să caracterizeze relația ierarhică dintre participanții la o conversație.

Viviana Monica Ilie, *Aspecte ale verbelor simetrice în limba română*

Au fost analizate *verbele simetrice* (verbe intrinsec reciproce), ca parte a construcțiilor reciproce din limba română; s-a insistat asupra conceptului de *verb simetric* (uneori ambiguu în lucrările de specialitate), care este distinct de conceptul de *verb de reciprocitate*. Noutatea abordării a fost dată de: stabilirea inventarului de *verbe simetrice* pe baza DEX-ului; identificarea particularităților de construcție; propunerea testelor de recunoaștere a *verbelor simetrice*.

Liliana Ionescu Ruxăndoiu, *Perspectivă și modalizare în discursul politic – Studiu de caz*

Autoarea analizează influența perspectivei discursive, reflectate de selecția persoanelor gramaticale, asupra alegerii și funcționării mărcilor modalității. Analiza are în vedere două intervenții în dezbaterile parlamentare asupra suspendării președintelui (19 aprilie 2007), caracterizate prin apelul la două tipuri de strategii persuasive: una bazată pe disimularea subiectivității de grup, cealaltă – pe asumarea deschisă a subiectivității.

Margareta Manu Magda, *Din retorica titlurilor de televiziune*

Autoarea a abordat un aspect al polifoniei publicistice din perspectiva retoricii, a pragmaticei și a analizei textului. Au fost descrise relațiile existente între universul de discurs al textelor de televiziune și titlurile înscrise pe burtiera ecranului în timpul unor emisiuni de televiziune din spațiul public românesc.

Ana-Maria Mihail, *Aspecte ale utilizării virgulei în documente din secolul al XVI-lea*

Au fost identificate contextele în care este utilizată virgula și funcțiile sale la nivelul textelor nonliterare din secolul al XVI-lea, când o normă de punctuație nu era constituită. Au fost analizate câteva situații în care virgula

este marcată în manuscris, urmărindu-se tipul de contexte în care se simte nevoia apariției sale și rolurile pe care aceasta le îndeplinește (sintactic, expresiv).

Carmen Mîrzea Vasile, *Unele aspecte ale polifuncționalității adverbelor în limba română*

Pornind de la faptul că multe adverbe sunt polifuncționale discursiv, au fost schițate regularitățile care apar în încadrarea taxonomică a adverbelor românești. Au fost identificate și exemplificate tipurile de polifuncționalitate (adverb de mod – adverb de modalitate, adverb de loc – adverb de timp, adverb nehotărât – adverb de aproximare, adverb de timp – pseudocircumstanțial conector etc.) și s-a arătat cum se raportează româna la alte limbi din acest punct de vedere.

Cristian Moroianu, *Completări la derivarea prin substituție de afixe*

În continuarea preocupărilor autorului legate de substituția sufixală au fost urmărite alte aspecte ale acestei interesante modalități interne de îmbogățire lexicală: derivarea prin substituție de prefixe, noi și vechi (altele decât *des-* și *în-*); obținerea de adjective prin înlocuirea sufixelor adjectivale și substantivale, noi și vechi; obținerea de verbe prin înlocuirea sufixelor adjectivale și substantivale, noi și vechi. Concluzia generală a fost aceea că substituția afixală contribuie, în mare măsură, la îmbogățirea, nuanțarea semantică, sistematizarea și modernizarea limbii române în ansamblul ei.

Manuela Nevaci, Aida Todî, *Rolul distinctiv al accentului în limba română din perspectivă istorică și dialectală*

Comunicarea a avut ca temă rolul distinctiv al accentului din punct de vedere istoric, făcându-se referire la dialectele românești (dacoromână și dialectele sud-dunărene, în speță aromâna, mai bine reprezentată). Accentuarea diferită se explică fie etimologic, fie prin necesitatea dezambiguizării semantice, deplasarea accentului fiind ulterioară pătrunderii acestora în română. O analiză comparativă a dialectelor românești relevă diferențe interesante, determinate fie de particularitățile sistemului vocalic (în graiurile aromânești cu șase vocale, spre exemplu, se constată omonimia, existentă și în dacoromână, la verbele de conjugarea I, indicativ prezent *măcă – măcă, cântă – cântă*), în timp ce graiurile aromânești cu șapte vocale au rezolvat respectiva omonimie prin desinențe specifice.

Alexandru Nicolae, Alexandra Cornilescu, *Evoluția articolului hotărât și genitivul în româna veche*

Situațiile analizate se referă la construcții de forma substantiv + articol +

genitiv (cu cele două tipuri de genitiv, genitiv cu *de* și genitiv sintetic) în epoca primelor texte românești (secolele al XVI-lea – al XVII-lea), o perioadă când în limba română funcționau nediferențiat genitivul de ancorare și de gen, genitivul referențial prepozițional fiind însă mai puțin frecvent (Dindelegan 2008). Analiza celor două tipuri de genitiv este corelată cu evoluția articolului hotărât românesc și cu pierderea partitivului în română (păstrat în majoritatea celorlalte limbi romanice).

Irina Nicula, *Considerații privind structura semantico-sintactică a verbelor de percepție – verbul a vedea*

Au fost schițate particularitățile semantico-sintactice ale verbului de percepție *a vedea*. Sensurile multiple pe care *a vedea* le are în limba actuală determină actualizarea unor structuri sintactice diferite, cărora le corespund anumite configurații actanțiale. Pornind de la sensul de bază al verbului *a vedea*, cel de percepție vizuală, pentru care argumentul subiect este Experimentator, au fost analizate tiparele la care acest verb participă. Acestea ilustrează verbul în ipostazele în care desemnează percepția directă și cea mediată, indirectă; nu au fost ignorate nici structurile în care dezvoltă sensuri „derivate”, fiind sinonim parțial cu *a deduce*, *a infera*, *a înțelege*.

Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *De ce Eu? Pronumele personale în discursul politic*

Având drept corpus singura confruntare directă televizată dintre candidații finali pentru funcția de președinte al României din anul 2004, autoarea a descris maniera în care aceștia au utilizat pronumele personale, în special pe cel de persoana întâi singular, pentru a persuadea. Plecând de la teoria relevanței, analiza încercă să sugereze cum folosirea pronumelor personale ar putea influența felul în care publicul procesează un astfel de mesaj. Comunicarea face parte dintr-o cercetare mai amplă care încercă să verifice ipoteza conform căreia relevanța unui mesaj poate determina și persuasivitatea acestuia.

Mona Moldoveanu Pologea, *Statutul adpoziției în raport cu tipul structural al limbii*

Au fost prezentate etapele istorice în clasificarea tipologică a limbilor și conceptul de prepoziție în perspectivă tipologică. Pornind de la istoria clasificărilor tipologice (Schlegel – Humboldt, Sapir, Greenberg, Hagège, Comrie, Croft), a fost identificată relația dintre adpoziție și tipul structural al limbii. Apoi, ca răspuns la întrebarea „Este adpoziția o universalie a limbajului?”, s-a demonstrat că adpozițiile nu par a fi universalii ale limbajului și că niciuna dintre clasificările de până la Greenberg nu este relevantă pentru problema adpoziției.

Carmen Ioana Radu, *Agresivitatea și comunicarea conflictuală*

Au fost propuse o definiție, etimologie și tipologie pentru termenul de „agresivitate”, efectuându-se în același timp o analiză conversațională pe un corpus autentic. Dacă exprimarea asertivă este o modalitate de prevenție și rezolvare a conflictului, exprimarea agresivă este o modalitate de alimentare continuă și constantă a conflictului. Existența unui termen precum cel de „agresivitate” nu poate fi concepută decât în opoziție cu cel de „constructivitate”.

Nicolae Saramandu, *Originea românei și a dialectelor sale (observații pe marginea unor lucrări recente)*

Au fost combătute opiniile exprimate în ultima vreme de unii autori străini, care au reluat „teoria” migraționistă susținută în secolul al XIX-lea de R. Roesler. Autorii în cauză (G. Schramm, J. Kramer, H. Lüdtke) preiau în mod necritic unele izvoare istorice, pe care le interpretează unilateral, ignorând contribuțiile din ultimele decenii ale istoricilor și lingviștilor români în susținerea continuității populației romanizate în Dacia.

Camelia Stan, *Din istoria numeralului românesc*

Se stabilește o ierarhie a expresiilor numerice complexe din limba română în raport cu gradul lor de unitate formală. Se face, astfel, distincție între structurile sudate, reanalizate (diacronic) ca numerale gramaticalizate, și celelalte structuri (mai puțin sudate sau nesudate). Sunt puse în evidență unele diferențe între limba veche și cea contemporană, arătându-se că singurele tipuri actuale gramaticalizate sunt numeralul cardinal „propriuzis” și numeralul ordinal.

Gabriela Stoica, *Polisemantismul unor cuvinte afective în limba română veche*

Considerând polisemia un factor de eficiență și de rafinare semantică a limbii, a fost urmărită reprezentarea polisemică a cuvintelor afective în limba română veche; au fost distinse și analizate câteva categorii speciale de cuvinte care pun probleme speciale din acest punct de vedere: cuvinte polisemantice afective cu complexitate componentială (de tipul *pizmă*, *a se întrista*, *liubov*); cuvinte polisemantice afective/pseudoafective (de tipul *a săruta*, *a ierta*, *milă*); cuvinte polisemantice afective pozitive/negative (*a se tulbura*, *a râde*, *a plânge*, *rușine* etc.).

Adriana Stoichițoiu Ichim, *Polisemia „jocului politic” în publicistica actuală*

Analiza câmpului pluriparadigmatic al „jocului” – așa cum apare el în

publicistica politică postdecembristă – relevă caracterul deschis, dinamic și deosebita mobilitate contextuală a acestui ansamblu lexical. Au fost prezentate strategii lexico-semantice care evidențiază atitudinea creatoare, inovativă a jurnalistului în raport cu semnificațiile denotative, clișeizate ale termenilor circumscriși câmpului respectiv.

Andreea Șovar, *Expresii ale enervării în româna vorbită*

Au fost analizate câteva modalități morfologice, sintactice, lexicale și gestuale de redare a unor emoții, precum enervarea, iritarea, conflictul verbal. Pe baza corpusului *Interacțiunea verbală în limba română actuală. Corpus selectiv. Schiță de tipologie* (IVLRA), București, EUB, 2002, au fost identificate diverse situații derulate pe fondul acestor stări.

Ariadna Ștefănescu, *Grade de cauzalitate în registrul vorbit al limbii*

Tendența unora dintre subordonatorii cauzali de a se specializa pentru exprimarea anumitor tipuri de cauzalitate și de grade de implicație a locutorului le imprimă trasee de evoluție diferite. În limba actuală există diferențe sensibile între următorii conectori cauzali: *că, pentru că, căci, fiindcă*. Analiza lor pe corpusuri de limbă vorbită are avantajul unor date în plus față de ocurențele lor în varianta scrisă a limbii, cum ar fi profilul prozodic în care apar, cât și secvența din conversație care „găzduiește” enunțul cauzal. Stadiul actual de semnificație procedurală al acestor conectori nu este tipic exprimării cauzei în limba română, ci există o tipologie universală a cauzalelor în care, de exemplu, *căci* și *pentru că* par a avea o istorie de pragmaticalizare asemănătoare cu a lui *car* și *parce que* din franceză. Analiza are la bază clasificările procedurale („profilurile semantice”) descrise de L. Degand, F. Fagard și A. C. Simon.

Domnița Tomescu, *Productivitatea actuală a sufixelor moștenite*

Autoarea s-a referit la randamentul productiv al diferitelor tipuri de sufixe din perspectiva vechimii, a stabilității și a frecvenței lor. S-a avut în vedere posibilitatea realizării *derivării neologice* în trei variante în funcție de caracterul *neologic* (vs *vechi, stabil*) al elementelor formative (bază lexicală sau sufix): a) bază neologică + sufix neologic (au fost excluse împrumuturile de forme lexicale derivate); b) bază (aparținând inventarului lexical vechi, stabil, moștenit sau împrumutat) + sufix neologic; c) bază neologică + sufix (aparținând seriei afixale mai vechi, moștenite sau împrumutate). Din punctul de vedere al afixelor implicate în acest tip de derivare, a fost examinată seria sufixelor moștenite, iar din punctul de vedere al bazelor au fost analizate câteva anglicisme, în special neologismul *blog*. Au fost degajate câteva concluzii generale privitoare la productivitatea sufixelor moștenite.

Monica Vasileanu, *Despre statutul de conjunct al cliticului o*

Descrierea cliticelor pronominale din GALR le împarte, în funcție de statutul silabic, în disjuncte și conjuncte. Regulile de topică și de combinare a cliticelor sunt însă completate de excepții care vizează forma de acuzativ *o*. Aplicând câteva teste fonetice se observă însă că *o* nu are statut de conjunct decât în situații excepționale, deci nu își pierde autonomia silabică în contextele obișnuite pentru conjuncte. Explicația acestui fenomen de izolare a formei feminine a pronumelui de persoana a III-a rezidă în calitatea vocalică a acesteia.

Andra Vasilescu, *Cel – categorie semilexicală*

Au fost trecute în revistă cercetările românești și străine asupra lui *cel*, au fost prezentate trăsăturile gramaticale, semantice, stilistice, comparativ cu celelalte elemente din clasa sa etimologică, urmărindu-se funcționarea sa discursivă pe un corpus de texte din limba actuală. Autoarea propune considerarea lui *cel* ca o categorie semilexicală, partajând trăsături comune atât cu categoriile lexicale, cât și cu cele funcționale.

Rodica Zafiu, *Evoluția adverbilor de timp atunci, acum, apoi către statutul de mărci discursive*

Autoarea a urmărit etapele pragmaticalizării celor trei adverbe temporale, în comparație cu fenomene similare din celelalte limbi romanice. În română, valorile pragmatice ale termenilor *atunci* și *acum* nu sunt foarte bine fixate; în schimb, *amu* (marcător de continuitate discursivă sau particulă modală) ar putea fi considerat rezultatul unei pragmaticalizări foarte avansate în secolul al XVI-lea, abandonate ulterior. A fost discutat și procesul de pragmaticalizare prin care s-a obținut principala marcă dialogală de răspuns (*apoi*>*păi*).

Ioana Vintilă-Rădulescu, intervenție la masa rotundă *Este necesară standardizarea scrierii la calculator?/ Argumente pentru instituirea unui cod tipografic românesc*

Rodica Zafiu (moderator), Ioana Vintilă-Rădulescu, Marius Sala, Alexandru Nicolae, intervenții la masa rotundă *Situația revistelor românești de lingvistică*

- Conferința Națională *Text și discurs religios*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, 5–6 decembrie 2008

Gheorghe Chivu, *Psaltirea – de la litera la spiritul textului sacru. Considerații asupra unui manuscris moldovenesc de la mijlocul secolului al XVII-lea*

Comparând *Psaltirile* românești din secolele al XVI-lea și al XVII-lea cu forma pe care scrierea biblică o are într-un manuscris moldovenesc cu traduceri multiple (ms. rom. BAR 170), autorul consideră că, în jurul anului 1650, în cadrul procesului de pregătire a limbii române pentru oficializarea ca limbă de cult, copiii moldoveni încep să modifice forma textului sacru pentru a clarifica sensul acestuia.

- Conferința *Partnerships in Action. Research, Practice and Training*, Hong Kong, 8–10 decembrie 2008

Mihaela Gheorghe, Stanca Măda, Răzvan Săftoiu, *Communicative Patterns in Romanian Workplace Written Texts*

Lucrarea surprinde unele aspecte particulare ale comunicării scrise în mediul profesional românesc din ultimul deceniu. Fiecare dintre cei trei autori a prezentat rezultate ale investigațiilor asupra unui corpus original de texte din mediul profesional românesc. O versiune revizuită a lucrării va apărea la sfârșitul lunii mai 2009 pe site-ul conferinței: <http://www.engl.polyu.edu.hk/lsp/APacLSP08>.

- Masa rotundă *Multilingualism și multiculturalism*, Institutul European, București, 9 decembrie 2008

Nicolae Saramandu, *Diversitatea lingvistică a Europei*

Pe baza materialului oferit de *Atlasul limbilor Europei (ALE)*, autorul a prezentat o expunere cu privire la interferențele culturale și lingvistice în perioada actuală.

- Simpozionul Internațional Interdisciplinar *Comunicarea prin credință în contextul interculturalității europene*, din cadrul Programului Național Educativ *Festivalul Șanselor Tale*, organizat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, București, 11 decembrie 2008

Claudia Mihaela Ionescu, *Note asupra reprezentărilor evreilor în literatura română. Analiza discursului în cazul Sebastian*

Au fost analizate succint unele prejudecăți referitoare la evrei prin

cercetarea a două texte, nuvela *O făclie de Paște* a lui I.L. Caragiale și prefața lui Nae Ionescu la cartea *De două mii de ani...*. Văzut fie ca predestinat suferinței, fie condamnat la o viață plină de spaime, reprezentarea evreului român se constituie într-un demers al alterității.

- *Workshop on bare singulars, argument structure, and their interpretation*, Universitat Autònoma de Barcelona, 11–12 decembrie 2008

Ion Giurgea, *On Romanian predicative bare nouns*

Au fost examinate sintaxa și semantica grupurilor nominale fără determinant („nude”) în poziție predicativă în română, comparându-le cu numele nude în poziție argumentală și cu grupurile introduse printr-un determinant. Autorul a pledat pentru ideea că singularele numărabile nude în poziție predicativă au o structură foarte redusă, fiind lipsite de proiecții funcționale, pe când pluralele nude în această poziție sunt fie de același tip, fie conțin un determinant nul, iar singularele numărabile nude în poziții argumentale au și ele o structură mai dezvoltată. S-au propus explicații pentru diferențele sintactice între singularele nude predicative și numele în alte poziții (nude în poziție argumentală sau introduse printr-un determinant).

SCHIMBURI INTERACADEMICE

- 29 iunie–6 iulie 2008, Serbia: Maria Marin, Dana-Mihaela Zamfir, Daniela Răuțu

În cadrul schimburilor științifice dintre Academia Română și Academia Sârbă de Științe și Arte, echipa de dialectologi de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” a întreprins o deplasare pe teren la românii din Serbia; scopul acesteia l-a constituit continuarea cercetărilor dialectale (începute în 2007) la românii din Voivodina – Banatul Sârbesc incluse în programul mai amplu consacrat cunoașterii și studierii graiurilor dacoromâne vorbite de românii din afara granițelor României.

Cercetările dialectale, constând din înregistrări de etnotexte, s-au desfășurat în patru localități aflate sub jurisdicția orașului (comună)

Vârșeț: Râtișor (30 iunie, 1 iulie), Straja (2, 3 iulie), Voivodinț (4 iulie) și Mesici (5 iulie), în care românii reprezintă peste 98% din populație.

- 28 septembrie–12 octombrie 2008, Belgia: Antonia Ciolac

În cadrul schimbului interacademic dintre Academia Română și Commissariat Général aux Relations Internationales al Comunității Franceze Wallonie-Bruxelles (CGRI)/Fonds National de la Recherche Scientifique (FNRS), s-au pus bazele proiectului *Contact lingvistic, plurilingvism și pluriculturalism*, la Universitatea Catolică din Louvain, Facultatea de Filosofie și Litere, Centrul de Cercetare Valibel, conducătorul centrului și coordonatorul stagiului fiind prof. univ. Michel Francard.

Stagiul a constat în: familiarizarea cu materialele, metodologiile și rezultatele anchetelor de tip sociolingvistic realizate de membrii echipei Valibel; participarea la cursuri de sociolingvistică referitoare la varietățile francezei și la cele de sociolingvistică a covariației; documentarea în Biblioteca Generală de Științe Umane a Universității Catolice din Louvain, cu privire la varietățile francezei, dintre care utile sunt varietățile langue d’oc, langue d’oïl, franco-provensală, varietatea francezei din Belgia, cea a francezei din Elveția și cea a francezei din Québec.

- 30 august–5 septembrie 2008, Bulgaria: Emanuela Timotin

Deplasarea în cadrul programului interacademic semnat între Academia Română și Academia Bulgară de Științe s-a efectuat în vederea participării la colocviul *Etničnost, identičnost, ezik*, organizat de Institutul de Studii Balcanice din Sofia pe data de 4 septembrie.

- 29 septembrie–12 octombrie 2008, Ungaria: Maria Stanciu-Istrate

În cadrul colaborării cu Institutul de Lingvistică din Budapesta, stagiul a avut ca obiectiv identificarea unor manuscrise și tipărituri românești, păstrătoare ale limbii române vechi, aflate în bibliotecile din Budapesta. În cercetările efectuate la Biblioteca Națională Széchényi din Budapesta au fost găsite manuscrise din

secolele XVII –XVIII. Rezultatele cercetării urmează să fie incluse în lucrările elaborate la Sectorul de limbă literară și filologie al Institutului.

- 26–30 noiembrie 2008, Franța: Monica Busuioc, Ana-Maria Barbu

În cadrul stagiului științific la Laboratorul de Analiză și Prelucrare Informatică a Limbii Franceze (Analyse et Traitement Informatique de la Langue Française – ATILF) din Nancy, unul dintre cele mai importante centre de cercetare în domeniul lexicografiei informatizate, au fost discutate metodele noi de abordare a lexicografiei, bazate pe corpusuri de mari dimensiuni și pe folosirea calculatorului, problemele care apar în lexicografia modernă și soluțiile pentru rezolvarea lor.

Au fost abordate următoarele subiecte: prezentarea portalului CNRTL (Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales); prezentarea formei informatizate a lucrării *Trésor de la Langue Française* și a corpusului FranText; modul în care se poate informatiza DEX-ul românesc, fapt care ar presupune colaborarea dintre lingviști și informaticieni; drepturile de proprietate intelectuală asupra produselor informatizate.

Echipa ATILF și-a arătat disponibilitatea de a ajuta colectivul Institutului de Lingvistică, recomandând totodată ca începerea redactării noii variante a DEX-ului să coincidă cu informatizarea lui.

- 3–10 noiembrie 2008, Franța: Nicoleta Mihai, Andreea-Georgiana Șovar

În cadrul acestui stagiu de documentare, cercetătorii de la Institut National des Langues et Civilisations Orientales de Paris și de la Laboratoire ATILF (Analyse et Traitement Informatique de la Langue Française) de la Nancy au descris metodele lor de lucru în informatizarea lexicografică și au prezentat cazul practic al dicționarului *Trésor de la Langue Française* și modalitățile de informatizare a acestuia (scanarea textelor, balizarea).

CONFERINȚELE ACADEMIEI ROMÂNE
Limba română și relațiile ei cu istoria și cultura românilor

- 30 octombrie 2008: Manuela Nevaci – *Aromâna din Albania azi*
În cadrul cercetărilor de teren la aromânii din Albania au fost înregistrate texte dialectale în localitățile Shquepur, Stan Cabunara, Fier, Andon Poci, Părmet, Korcea, Moscopole, Greava. S-a studiat îndeosebi stabilirea grupurilor dialectale, pornind de la faptul că aromânii fărșeroți veniți din Balcani și stabiliți în Dobrogea se împart în două grupuri: șopani și plisoți, cu deosebiri de grai, așa cum rezultă din lucrările *Cercetări asupra aromânei vorbite în Dobrogea* (N. Saramandu, 1972) și *Graiul aromânilor fărșeroți din Dobrogea* (M. Nevaci, 2007). Cu ocazia cercetărilor de teren efectuate în Albania s-a constatat existența acestor două grupuri, alături de care există și altele: căstrănoț, jărcănoț, uinaț, culuțaț, mizuchiari, megidoñ, care prezintă unele diferențe, îndeosebi de ordin fonetic. Unele dintre aceste grupuri au fost semnalate și de Capidan în *Fărșeroții*, dar el a descris numai graiul unui singur grup, fărșeroții plisoți. În afară de graiul fărșerot, în Albania există și un alt grai, cel numit moscopolean, vorbit în localitățile Greava, Nicea și Lunca din apropierea orașului Pogradeț. Unii dintre locuitorii acestor așezări s-au stabilit de-a lungul timpului în Moscopole, fapt care explică numirea graiului lor ca moscopolean. De fapt, în Moscopole, s-au stabilit de-a lungul timpului și fărșeroți. De aceea nu se poate vorbi de un grai unitar în orașul Moscopole, fapt care rezultă și din lucrările scriitorilor aromâni din secolul al XVIII-lea, în al căror grai sunt prezente particularități atât fărșerote, cât și moscopolene.

- 20 noiembrie 2008: Mihaela Gheorghe – *Varianta intelectuală a românei vorbite în Transilvania la începutul secolului al XX-lea*
Conferința a fost consacrată descrierii românei utilizate în Transilvania înainte de Marea Unire și în deceniile „de tranziție” care au urmat acestui eveniment istoric. După o sumară prezentare a cadrului istoric, s-au examinat nivelurile limbii cel mai puternic afectate de influențele exercitate de școala latinistă, pe de o parte, și de contactul cu limbile oficiale din Imperiu, pe de altă parte.

- 4 decembrie 2008: Emanuela Timotin – *Descântecelor românești în manuscrisele Bibliotecii Academiei Române (secolele al XVII-lea – al XIX-lea)*
A fost prezentat corpusul de descântece păstrate în manuscrisele Bibliotecii Academiei Române din București din punctul de vedere al problemelor de limbă pe care le ridică, al modelelor pe care le ilustrează și al statutului

social al copiștilor care le transcriu.

- 11 decembrie 2008: Dana Manea – *Limbaj și mentalitate în cultura română actuală (Despre animale și criza financiară)*

Autoarea a propus o analiză a modului în care limba română actuală „captează” reprezentări mentale structurate împărtășite de întreaga colectivitate din spațiul cultural românesc. S-a pornit de la premisa că mentalul colectiv prezintă atât un „nucleu greu”, care poate fi descoperit la nivelul sensurilor „derivate” și al expresiilor frazeologice, cât și zone difuze, mișcătoare, „expuse” la nivelul integrării expresiilor lingvistice în mecanisme metaforice. Pentru ilustrarea primului aspect a fost supus analizei ansamblul numelor de animale domestice din română. Aplicată acestui domeniu, analiza a relevat o coerență covârșitoare „ascunsă” deopotrivă în polisemie și frazeologie: mentalul colectiv românesc „captează” domeniul experiențelor care țin exclusiv de defecte umane și le proiectează – consecvent – asupra domeniului animalelor domestice. Cel de-al doilea aspect a fost pus în evidență prin identificarea reprezentării crizei financiare, aspect al realității situat în zonele difuze ale mentalului colectiv românesc și „indus” de mediile de informare. Reprezentarea indusă este încâlcită și încețoșată: criza financiară este o ființă vicleană și bațjocoritoare, este un instrument de confruntare electorală, este o boală contagioasă (pneumonie, gripă, ciumă) sau un fenomen natural devastator (tsunami).

GRANTURI ȘI PROIECTE în perioada iulie–decembrie 2008

GRANTURI ȘI PROIECTE ÎNCHEIATE

- *Funcționare discursivă și gramaticalizare în limba română veche*
În 2008, proiectul *Funcționare discursivă și gramaticalizare în limba română veche* (grant CNCIS nr. 1629/2007) s-a aflat în faza finală. Proiectul a fost coordonat de Rodica Zafiu și a avut ca membri, dintre angajații Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București, pe Blanca-Ileana Croitor, Raluca Brăescu, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Claudia-Mariana Ene, Mihaela-Isabela Nedelcu, Gabriela Pană Dindelegan, Camelia Stan, Gabriela Stoica, Andra Șerbănescu Vasilescu, Ariadna Ștefănescu, Rodica Zafiu. Cercetarea, bazată pe un corpus electronic consistent din secolele XVII–XVIII, abordează tema

schimbării lingvistice dintr-o perspectivă cognitivă și tipologică, urmărind fenomenele de gramaticalizare și pragmaticalizare din istoria limbii române și transformarea unor elemente lexicale în instrumente gramaticale sau în marcatori discursivi. După ce, în 2007, au fost realizate obiectivele de stabilire a corpusului și de documentare, de investigare a textelor și de obținere a unor rezultate teoretice preliminare, în cursul anului 2008 s-a trecut la definitivarea cercetării și la redactarea secțiunilor din volumul cu care se finalizează proiectul. Valorificarea rezultatelor obținute în prima etapă de cercetare a constat în prezentarea comunicărilor în cadrul mesei rotunde „Funcționare discursivă și pragmaticalizare în limba română veche” și în publicarea lor în volumul *Limba română. Dinamică sincronică, dinamică diacronică, dinamica interpretării* (coord.: G. Pană Dindelegan), București, Editura Universității din București, 2008: Rodica Zafiu, *Gramaticalizare și pragmaticalizare*, p. 187–194; Blanca-Ileana Croitor, *Aspecte privind acordul în determinare în limba română veche*, p. 213–218; Adina Dragomirescu, *Concordanța negației în limba română veche*, p. 219–226; Gabriela Pană Dindelegan, *Tipuri de gramaticalizare. Pe marginea utilizărilor gramaticalizate ale prepozițiilor de și la*, p. 227–238; Camelia Stan, *Grupul nominal românesc (aspecte diacronice)*, p. 239–245; Claudia-Mariana Ene, *Tipuri de conectori discursivi în „Divanul” lui Dimitrie Cantemir și rolul lor în configurarea secvenței explicative*, p. 729–734; Gabriela Stoica, Oana Uță Bărbulescu, Mihaela Constantinescu, *Observații asupra dispozițiilor testamentare din secolul al XVII-lea*, p. 745–757. În ultima fază a proiectului a avut loc colocviul internațional *Gramaticalizare și pragmaticalizare în limba română/Grammaticalization and pragmaticalization in Romanian* (București, 3–4 octombrie 2008), cu invitați din Marea Britanie, Franța, Canada, Olanda, Israel, Spania. În cadrul colocviului au ținut conferințe două autorități în domeniul lingvisticii istorice din spațiul anglofon și francofon: profesorii Ian Roberts (University of Cambridge) – *Diachrony and Deficiency* – și Christiane Marchello-Nizia (ENS – Lettres et Sciences Humaines de Lyon) – *Grammaticalisation et pragmaticalisation des connecteurs de concession en français*. Au participat specialiști de prestigiu și tineri cercetători din străinătate – Virginia Hill (University of New Brunswick), Alexandru Grosu (Tel Aviv University), Benjamin Fagard (CNRS/ENS), Mihaela Topor și Glòria Vázquez García (Universitat de Lleida), Ana Fernández Montraveta (Universitat Autònoma de Barcelona). Din partea română au participat cadre didactice de la Universitățile din București, Cluj, Constanța – Sanda Reinheimer Rîpeanu, Alexandra Cuniță, Liana Pop, Adrian Chircu, Aida Todi și alții. În afară de cei înscriși în grant, au susținut comunicări și alți cercetători de la Institutul de Lingvistică „Jorgu Iordan – Al. Rosetti”: Alexandru Mardale, Cătălina Mărânduc, Carmen Mîrzea Vasile, Manuela Nevaci, Alexandru Nicolae, Dana-Mihaela Zamfir (titlurile comunicărilor acestora, însoțite de rezumate,

se găsesc la p. 43–46 ale buletinului). Textele discutate în ședințele periodice pe parcursul anului și prezentate la colocviul din octombrie reprezintă, în redactarea actuală, părți din volumul *Grammaticalization and Pragmaticalization in Romanian*, care va fi publicat în cursul anului 2009, în limba engleză, pentru a i se asigura o mai bună cunoaștere în circuitul de idei contemporan.

- *Corpus de referință al limbii române pentru constituirea de dicționare academice*

Grantul CNCSIS 1215 s-a desfășurat în perioada 2007–2008. Echipa de cercetători care a participat la grant este următoarea: Monica Busuioc (conducător de proiect), Ana-Maria Barbu, Alina Băileșteanu, Victor Celac, Claudia Ionescu, Mihaela Marin, Adriana Marinescu, Cătălina Mărănduc, Nicoleta Mihai, Raluca Nedeia, Alexandru Cosmin Nicolae, Carolina Popușoi, Andreea Șovar, Monica Vasileanu, Florin Vasilescu. Grantul CNCSIS 1215 a fost obținut prin concurs și a avut drept obiective construirea unei arhive electronice de texte din secolul al XVI-lea și până azi și constituirea unui corpus de referință al limbii române. În ultimii ani s-a pus problema găsirii unor modalități de eficientizare și scurtare a muncii lexicografice prin alcătuirea unor instrumente de lucru informatizate. Unul dintre aceste instrumente este o arhivă electronică de texte care să cuprindă toate sursele bibliografice utilizate la elaborarea Dicționarului tezaur. Aceasta conduce nu numai la scurtarea muncii de „despuiere” a textelor, ci poate constitui și un element important în corelarea muncii lingviștilor români cu a celor din străinătate, care lucrează în domeniul lingvisticii corpusurilor (disciplină care propune metode noi de cercetare lingvistică pe baza textelor de mari dimensiuni în format electronic). În construirea arhivei s-a avut în vedere și valorificarea textelor existente deja în arhiva Institutului, culese manual și într-o formă necolaționată și nesistematizată; acestea au fost colacionate, corectate și adnotate la nivel de titlu, cronologie, pagină. În cadrul operațiunilor prevăzute în grant, o parte din textele aparținând bibliografiei dicționarului (în special cele vechi) au fost transpuse în format electronic după edițiile din care s-au extras citate în dicționare. Interesul cercetătorilor s-a canalizat în principal spre operele apărute în secolele al XVI-lea–al XIX-lea, preponderent cele scrise cu alfabet chirilic sau de tranziție. Până în prezent, arhiva cuprinde peste 5 milioane de ocurențe, urmând să fie îmbogățită continuu; fiecare text conține informații bibliografice (autor, dată, sursă). În alcătuirea arhivei electronice se are în vedere în primul rând bibliografia *Dicționarului limbii române*. După ce s-a stabilit structura de adnotare a informațiilor bibliografice și transpunerea în format XML și XCES, pentru prelucrarea arhivei s-a optat pentru utilizarea programului de concordanțe LUCON, cu

variantele 5.0 și 6.1. Se preconizează ca arhiva și corpul să devină o resursă importantă pentru lingviști, în măsura în care va ajuta la depistarea rapidă a unor cuvinte inexistente în arhiva Institutului, dar mai ales a unor atestări mai vechi sau a unor sensuri neînregistrate pentru cuvintele existente. În acest sens, câștigul imediat al lucrului pe calculator, deși baza de texte actuală conține doar un sfert din bibliografia dicționarului, s-a putut deja constata la redactarea literei *D* din *Dicționarul limbii române*, unde s-au putut antedata primele atestări existente în fișierul manual ale unor cuvinte și s-a reușit nuanțarea semantică a nenumărate cuvinte, prin descoperirea de atestări și sensuri noi. Obiectivele grantului au fost prezentate de Monica Busuioc și Florin Vasilescu la colocviul internațional *Lexicographie et informatique : bilan et perspectives* de la Nancy, Franța, 23–25 ianuarie 2008.

- *Workshopul Limba română în lume*

Limba română în lume este un proiect PNCDI (Planul Național de Dezvoltare-Cercetare și Inovare – Programul Idei, contract de finanțare nr. 6/26.08.2008, director acad. Marius Sala), organizat la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București în perioada 17–19 septembrie 2008, și a făcut parte din programul manifestării științifice *Diaspora în cercetarea științifică românească*. Acest workshop exploratoriu a reunit reputați lingviști români din diaspora (Maria Iliescu, Sanda Golopenția, Dorin Urișescu, Dan Munteanu, Cornelia Ilie) și din țară. Tema majoră pusă în discuție a fost analiza limbii române în context intercultural, pe de o parte prin studierea caracteristicilor limbii române vorbite de românii din străinătate, iar, pe de alta, prin studierea parametrilor de raportare a străinilor la limba română. Această temă răspunde noilor realități socioculturale care, prin intensificarea fenomenului migraționist și deschiderea economică și informațională a României, dau o reprezentativitate fără precedent limbii române în lume. Rezumatele comunicărilor cercetătorilor de la Institut la această manifestare științifică se găsesc la p. 27–28 ale buletinului.

- *Limbajul politic românesc actual*

Proiectul s-a desfășurat în perioada 2006–2008, la Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, sub coordonarea Domniței Tomescu. Acest grant CNCSIS a vizat studiul sistematic al limbajului politic românesc în trei ipostaze: limbajul politic profesionist, limbajul politic jurnalistic și limbajul politic de masă. Cercetarea a urmărit delimitarea limbajului politic românesc actual, ca o categorie distinctă în cadrul limbajelor specializate, adecvarea terminologiei la conceptele domeniului politic, analiza modificărilor de terminologie (îmbogățirea terminologiei, diversificarea și unificarea

terminologică), a derapajelor care intervin în uzul limbajului politic la diferite categorii de utilizatori profesioniști și neprofesioniști (clișeizarea, vechiul și noul limbaj de lemn), analiza discursului politic din punct de vedere retoric și stilistic, cunoașterea aspectelor pragmatilistice ale limbajului politic românesc actual, a interferenței limbajului politic cu alte tipuri de discurs (literar și nonliterar). Proiectul se finalizează prin lucrări parțiale (bibliografie tematică, glosare terminologice, articole, comunicări) și printr-un volum de studii care va sintetiza problematica limbajului politic românesc actual. Proiectul se adresează studenților, masteranzilor și cadrelor didactice de la facultățile cu profil filologic, de la Facultățile de Științe Politice, de Administrație Publică, de Comunicare și Relații Publice, de Jurnalistică, precum și utilizatorilor potențiali, politicieni, analiști politici, ziariști din presa scrisă și audio-vizuală.

GRANTURI ȘI PROIECTE NOI

- Antonia Ciolac: proiectul *Contact lingvistic, plurilingvism și pluriculturalism* al Universității Catolice din Louvain, Facultatea de Filosofie și Litere, condus de profesorii Michel Francard și Marius Sala.
- Cristian Moroianu: grantul CNCSIS „Repere și valori în medievalitate”, cod CNCSIS 1008, în cadrul colectivului de literatură română veche, Institutul de Teorie și Istorie Literară „G. Călinescu”, Academia Română.
- Raluca Brăescu, Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Ion Giurgea, Isabela Nedelcu, Irina Nicula, Gabriela Pană Dindelegan, coordonatori Rodica Zafiu și Carmen Dobrovie Sorin: „La Grammaire Essentielle du Roumain – Le Groupe Nominal / Essential Romanian Grammar – The Noun Phrase”.

Instituțiile implicate în acest proiect sunt: (din România) Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Universitatea din București (Facultatea de Litere, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine); (din Franța) CNRS-LLF & Université Paris 7, CNRS & Université Paris 8, Université de Nancy 2, INALCO de Paris. Din echipă fac parte, pe lângă cercetătorii menționați, Larisa Avram, Alexandra Cornilescu, Sanda Reinheimer-Rîpeanu, Mihaela Tănase-Dogaru (Universitatea din București), Carmen Dobrovie-Sorin (DR, LLF UMR 7110 – CNRS), Elena Soare (MCF, Université Paris 8), Martine Coene (MCF, INALCO de Paris),

Alexandru Mardale (MCF, INALCO de Paris), Gabriela Bilbîie (Université Paris 7) și Alexandru Grosu (Universitatea din Tel Aviv).

Faza actuală a proiectului constituie prelungirea unui proiect bilateral între CNRS și Academia Română, început în 2002. Din 2009, proiectul beneficiază de finanțarea unor stagii de lucru în centrele de cercetare partenere printr-un program bilateral CNRS – Academia Română de tip PICS (*Projet International de Coopération scientifique*), pe o perioadă de 3 ani (2009-2011). Proiectul vizează elaborarea unei gramatici de referință a limbii române după modelul gramaticilor descriptive cu bază teoretică (*Grande grammatica italiana di consultazione* editată de L. Renzi și G. Salvi, Mulino, Bologna, 1988–1995, *Gramática descriptiva de la lengua española* editată de I. Bosque și V. Demonte, Madrid, Espasa Calpe, 1999, și *Gramatica del català contemporani* editată de de J. Solà et al., Barcelona, Empúries, 2002). Fructificând rezultatele obținute în lingvistica formală în ultimii 30 de ani, lucrarea va oferi o descriere detaliată, coerentă, completă și bine organizată a sistemului gramatical al limbii române, cu insistență asupra sintaxei și semanticii. Primul volum al *Gramaticii*, cuprinzând *Grupul Nominal*, se află în faza de revizie (co-editori: Carmen Dobrovie-Sorin, Ion Giurgea), urmând a fi publicat până la sfârșitul anului 2012.

- Ion Giurgea: proiectul „Bausteine romanischer Syntax – Übereinzelsprachlich gültige Formalisierung grundlegender syntaktischer Eigenschaften romanischer Sprachen im Rahmen des minimalistischen Programms” („Fundamentele sintaxei romanice – formalizarea trăsăturilor sintactice fundamentale ale limbilor romanice în cadrul programului minimalist”), coordonat de Guido Mensching (Freie Universität Berlin) și Eva-Maria Remberger (Universität Konstanz). Tema de cercetare: trăsăturile fundamentale ale sintaxei propoziției în limba română, perioada: 1 noiembrie 2008– 1 noiembrie 2010.
- Adriana Gorăscu (director de proiect): *Limba română în contexte aloglote; corpus și studii de caz*, proiect de excelență al Universității „Spiru Haret”, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine; perioada 2008– 2011.
- Liliana Ionescu Ruxăndoiu (coordonator de proiect), Andra Vasilescu: *Discursul parlamentar românesc: tradiție și modernitate. O abordare pragma-retorică*, proiect de cercetare exploratorie, programul Idei, cod CNCSIS 2136; perioada: noiembrie 2008–2011.

Este un proiect interdisciplinar, la realizarea căruia participă, alături de lingviști, istorici și politologi. Proiectul își propune să descrie și să analizeze constituirea și evoluția discursului parlamentar românesc în perioada 1866–1938. Analiza discursului va ține seama de o serie de parametri extradiscursivi, examinând măsura în care aceștia au influențat atât conținutul dezbaterilor parlamentare, cât și practicile și strategiile discursive. Se urmărește, de asemenea, identificarea unor tradiții specifice ale acestui tip de cultură instituțională.

- Gabriela Pană Dindelegan: grantul *A Concise Comparative Grammar of Modern Balkan Languages*, inițiat de Centre for Advanced Studies of the Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts (Vlaams Academisch Centrum, perioade: 1 octombrie–30 decembrie 2008 și 1 octombrie–30 decembrie 2009).

Proiectul își propune: extragerea fenomenelor comune limbilor balcanice (pe compartimente ale limbii), explicabile prin „uniunea lingvistică balcanică”, examinându-se fenomenele care apar în cel puțin două limbi balcanice; descrierea de detaliu (pentru fiecare limbă) a fenomenelor inventariate ca aparținând fondului balcanic, cu sublinierea manifestărilor comune, dar și a diferențelor (elemente specifice fiecărei limbi); stabilirea corelațiilor tipologice între fenomene; incursiuni istorice pentru fenomenele care au cunoscut modificări semnificative în plan diacronic; elaborarea unei „gramatici” comparate a limbilor balcanice (gramatică, în sens larg), care, în raport cu cele existente (Kr. Sandfeld 1930, 1935; Jack Feuillet 1986), să reflecte, pe de o parte, progresul teoretic, iar pe de alta, aprofundările de descriere, de relaționare și de înțelegere a fenomenelor; raportarea la gramatica comparată a limbilor romanice.

DOCTORAT (iulie–decembrie 2008)

Conducători de doctorat

Conducători de doctorat din Institut

– dr. Alexandru Mareș, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti

– prof. univ. dr. Mariana Neț, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”

– acad. Marius Sala, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”

– prof. univ. dr. Ioana Vintilă-Rădulescu, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”

Conducători de doctorat în cadrul altor instituții

– prof. univ. dr. Maria Cătănescu, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Gheorghe Chivu, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Angela Bidu-Vrănceanu, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Gabriela Pană Dindelegan, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Adriana Stoichițoiu Ichim, Universitatea din București

– prof. univ. dr. Domnița Tomescu, Universitatea „Ovidius”, Constanța.

– prof. univ. dr. Mile Tomici, Universitatea „Ovidius”, Constanța.

Susținerea publică a unor teze de doctorat

– Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, *Persuasion and Relevance Theory – the Case of the 2004 US and Romanian Presidential Debates*, Universitatea din Manchester, conducători științifici: prof. Nigel Vincent, prof. William Croft

– Mariana Vârlan (Universitatea „Valahia” din Târgoviște), *Derivarea sufixală nominală în româna actuală*, conducător științific Ioana Vintilă-Rădulescu (la Institutul de Lingvistică din București)

– Șeila Cherim, *Sistemul antroponimic al turcilor și al tătarilor din Dobrogea*, conducător științific Mile Tomici (la Universitatea „Ovidius”, Constanța)

– Laura-Dana Cizer, *Toponimia județului Tulcea. Considerații sincronice și diacronice*, conducător științific Mile Tomici (la Universitatea „Ovidius”, Constanța)

– Mădălina Răducan, *Paralele structurale și semantice în frazeologia română și sârbă*, conducător științific Mile Tomici (la Universitatea „Ovidius”, Constanța)

– Oana Gabriela Staicu, *Cu trup și suflet prin frazeologia română*, conducător științific Mile Tomici (la Universitatea „Ovidius”, Constanța)

Presușinerea unor teze de doctorat

– Iulia-Ximena Barbu, „Verbele *dicendi* în limba română: aspecte etimologice, semantice și sintactice” (15 septembrie 2008), conducător științific Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (la Universitatea din București).

– Liliana Agache, *Graiuri moldovenești în prima jumătate a secolului al XVII-lea* (27 octombrie 2008), conducător științific Nicolae Saramandu (la Universitatea din București).

Teze de doctorat în cotutelă

– Antonia Ciolac, *Le traitement des adstrats germaniques dans les variétés de français: le cas du français québécois, du français en Belgique, du français en Suisse romande* – realizarea cotutelei de doctorat dintre Academia Română, sub coordonarea acad. Marius Sala, și Universitatea Catolică din Louvain, sub coordonarea profesorului Michel Francard.

– Sofiana-Iulia Chiriacescu, *Diskursstruktur im Deutschen und Rumänischen*, sub coordonarea prof. univ. dr. Nicolae Saramandu (Universitatea din București) și a prof. univ. dr. Klaus von Heusinger (Universitatea din Stuttgart)

Concurs de admitere la doctorat – 2008

– Radu Mihail Atanasov, *Meglenoromâna actuală în contextul limbilor balcanice*, conducător științific prof. univ. dr. Marius Sala (la Institutul de Lingvistică din București)

– Anamaria Bota, *Argoul carceral românesc actual*, conducător

științific prof. univ. dr. Ioana Vintilă-Rădulescu (la Institutul de Lingvistică din București)

– Mariana Coanca, *Particularități ale terminologiei din comerțul electronic*, conducător științific prof. dr. Angela Bidu Vrăncianu (la Universitatea din București)

– Bogdan Cristea, *Perorația în discursurile lui Cicero*, conducător științific prof. univ. dr. Mariana Băluță (la Universitatea din București)

– Teodora Codiță, *Cuvinte străine de origine nonengleză în limba română actuală*, conducător științific prof. univ. dr. Ioana Vintilă-Rădulescu (la Institutul de Lingvistică din București)

– Raluca Dincă, *Limba de lemn în literatura română postbelică*, conducător științific prof. univ. dr. Maria Cătănescu (la Universitatea din București)

– Bogdan Harhăță, *Lexic și enciclopedie în dicționarele românești din secolul al XIX-lea*, conducător științific prof. univ. dr. Mariana Neț (la Institutul de Lingvistică din București)

– Irina Nicula, *Verbele de senzație fizică și substantivele postverbale de senzație fizică*, conducător științific prof. univ. dr. Gabriela Pană Dindelegan (la Universitatea din București, Facultatea de Litere)

– Mădălina Pralea, *Gramatici în contact. Efecte în achiziția celei de a doua limbi – Perspectivă didactică*, conducător științific prof. univ. dr. Gabriela Pană Dindelegan (la Universitatea din București)

– Mariana Preda, *Comunicarea juridică cu aplicație pe texte jurisdicționale actuale*, conducător științific prof. univ. dr. Adriana Stoichițoiu Ichim (la Universitatea din București)

– Nicoleta Rodica Rogosievici (Deaconu), *O abordare pragmatică a parodiei în literatura română modernă și postmodernă*, conducător științific prof. univ. dr. Liliana Ionescu Ruxăndoiu (la Universitatea din București)

– Raluca Sinu, *Subtitrarea în sitcomuri: probleme de traducere a unor procedee și forme ale umorului*, conducător științific prof. univ. dr. Liliana Ionescu Ruxăndoiu (la Universitatea din București)

– Florin Sterian, *Metode de definiție lexicografică. Studiu*

comparativ aplicat la limba română, conducător științific prof. univ. dr. Ioana Vintilă-Rădulescu (la Institutul de Lingvistică din București)

Concurs de admitere la masterat – 2008

– Ana-Maria Mihail, masteratul „Studii avansate în lingvistică”, Facultatea de Litere, Universitatea din București

– Alexandru Nicolae, masteratul „Studii avansate în lingvistică”, Facultatea de Litere, Universitatea din București

BURSE, STAGII DE DOCUMENTARE, CURSURI DE VARĂ etc.

Predarea unor cursuri de limba română

• Brașov, 14 iulie–2 august 2008, Școala de vară a Institutului Cultural Român *Limbă, cultură și civilizație românească*

Mihaela Gheorghe, *Sintaxa limbii române – elemente de dinamică*

Cursul a prezentat aspecte de dinamică a nivelului sintactic al limbii române: subordonarea conjuncțională și relativă, dublarea clitică, acord, reorganizarea unor structuri etc.

Mona Moldoveanu Pologea, curs de limba română pentru străini, nivelul avansat

Cursul a constat în prezentarea unor aspecte care țin de corectitudinea gramaticală în limba română: dificultăți legate de acordul substantivelor, adjectivelor, paradigma verbală, ocurența prepozițiilor. Exemplele discutate au fost elaborate pe baza noilor reguli din *DOOM* și din *Gramatica Academiei*.

• Sinaia, 18 iulie – 11 august 2008, A 49-a ediție a cursurilor de vară organizate de Universitatea din București

Ariadna Ștefănescu, 18–25 iulie 2008 (ore de limba română la grupa de avansați)

• București, 25 septembrie–27 noiembrie 2008, cursuri de limba

română pentru străini, nivelul avansat, organizate de Institutul Cultural Român

Mona Moldoveanu Pologea

Cursul a constat în prelegeri săptămânale despre dificultățile gramaticale ale limbii române, accentul fiind pus pe aspecte morfologice și pe exerciții de vocabular: sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie, pleonasme. Textele analizate au avut la bază manualul „Limba română pentru străini” de Mona Moldoveanu Pologea.

- Silistra – Bulgaria, 30–31 septembrie, 25–26 octombrie, 24–25 noiembrie, 15–16 decembrie 2008, proiectul Institutului Cultural Român *Limba română, pașaport european al românilor în Bulgaria*

Mona Moldoveanu Pologea

Cursurile au constat în predarea noțiunilor introductive de morfologie și vocabular, a expresiilor uzuale în limba română, a principalelor verbe și substantive românești. Publicul a fost format din elevi de clasa a XII-a și din adulți care sunt interesați să învețe limba română.

Participarea ca bursieri la stagii de documentare, cursuri de vară etc.

- 1 septembrie 2008–31 august 2009: Victor Celac
Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom), la Laboratoire ATILF (Analyse et Traitement Informatique de la Langue Française), Nancy, Franța.
- 29 iunie–15 iulie 2008: Manuela Nevaci
Stagiu de documentare în Albania (deplasare realizată cu ajutorul societății *Rămâni dit Albania*, filiala din localitatea Fier, președinte Todi Dzodzi)
Au fost înregistrate texte dialectale în localitățile Shquepur, Stan Cabunara, Fier, Andon Poci, Pärmet, Korcea, Moscopole, Greava, Ducasi.
- 28 iulie–8 august 2008: Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Ionuț Geană, Ana-Maria Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Alexandru Nicolae, Irina Nicula
Școala de vară EGG08 *Summer School in Generative Linguistics*, Universitatea din Debrecen, Ungaria

Programul școlii de vară a fost dedicat în special sintaxei și fonologiei, tratate din perspectivă generativă. În cadrul sintaxei, tema generală a cursurilor a fost deplasarea constituenților. În cadrul cursurilor de fonologie s-a discutat teoria optimalității. Programul școlii de vară a inclus și un curs de tipologie (*What makes a class of languages?*) și cursuri de semantică (*Topics in the semantics of questions; Reciprocals*). O descriere a cursurilor este disponibilă pe internet la adresa <http://egg.auf.net/docs/classes.html>.

- 1–31 august 2008: Mariana Neț
Bursă la Collège des traducteurs (Seneffe, Belgia,) pentru traducerea romanului *La salle de bain* de Jean-Philippe Toussaint
- 28 septembrie–2 octombrie 2008: Antonia Ciolac
Bursă oferită de CGRI (Commissariat général aux Relations internationales al Comunității franceze Wallonie-Bruxelles) / FNRS (Fonds National de la Recherche Scientifique)
- 1 octombrie 2008–31 iulie 2009: Ștefan Colceriu
Bursă New Europe College

**CERCETĂTORI MEMBRI ÎN COMITETE DE
REDACȚIE ȘI ÎN ORGANISME ȘTIINȚIFICE
NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE**
(completări față de nr. 1 al buletinului)

Cercetători membri în comitete de redacție

- Adina Dragomirescu, „Limba și literatura română”, București.
- Mihaela Gheorghe, „Buletinul Științific al Universității Transilvania din Brașov”
- Ana-Cristina Halichias, „Studii clasice”, București.
- Gabriela Pană Dindelegan, „Analele Universității din București. Limbă și literatură”, „Limba și literatura română”
- Domnița Tomescu, „Buletinul Universității Petrol-Gaze din Ploiești”, seria *Filologie*.
- Rodica Zafiu, „Analele Universității din București. Limba și

literatura română”.

Cercetători membri în organisme științifice naționale și internaționale

- Adriana Gorăscu – membru fondator, vicepreședinte: *Asociația Română de Analiză a Dialogului (RADA)*; *International Association for Dialogue Analysis (IADA)*; *Societatea Română de Lingvistică*; *Societatea Română de Lingvistică Romanică*.
- Ana-Cristina Halichias – membru fondator, director executiv al *Institutului de Studii Clasice*; *Societatea de Studii Clasice din România*
- Alexandru Mareș – membru fondator al *Societății de Științe Indo-europene*

SERVICIUL DE CONSULTANȚĂ PE INTERNET

De la 1 iulie până la 31 decembrie 2008 s-a răspuns la 24 de întrebări. Adresa serviciului de consultanță este:

<http://www.lingv.ro/consultanta/index.php>.

PUBLICAȚII INTRATE ÎN BIBLIOTECA INSTITUTULUI ÎN SEMESTRUL AL II-LEA – 2008

CĂRȚI

Dicționarul limbii române (DLR), serie nouă, tom IV, litera *L*, partea I (*l-lherzolită*), Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, Editura Academiei Române, 2008, 778 p. (Marius Sala corector responsabil)

Angelescu, Gabriel (coord.), Mareș, Emilia, Mușina, Alexandru,

- Mușina, Tania, Filipoiu, Mircea, Burlacu, Gabriel, Frumosu, Ladislau, *Dicționarul fundamental al limbii române: explicativ, morfologic, ortografic, ortoepic*, Brașov, Aula, 2008, 1360 p.
- António de Morais Silvia, *Novo Dicionário Compacto da Língua Portuguesa*, 5 vol., ediția a 10-a, Confluência/Livros Horizonte, 1988 (vol. I, *A–Cépolá*: 528 p.; vol. II, *Cépticismo – -eza*: 538 p.; vol. III, *F–Monacato*: 528 p.; vol. IV, *Monacto–Respondente*: 528 p.; vol. V, *Responder–Zus*: 536 p.)
- Avram, Lazăr, Troquet, Michel, *Dicționar de petrol: explorare, exploatare. Englez – român-francez*, ediția a II-a revizuită și adăugită, București, Editura Tehnică, 2004, 376 p.
- Bejan, Anton (coord.), Stănescu, Raymond, Pădurariu, Neculai, Atanasiu, Carmen, Ionescu, Ovidiu Victor, Ionescu, Paul, *Dicționar enciclopedic de marină*, București, Editura Societății Scriitorilor Militari, 2006, 540 p.
- Coene, Martine, Tasmowski, Liliane (eds.), *On Space and Time in Language*, Cluj-Napoca, Clusium, 2005, 394 p.
- Condica lui Mavrocordat*, 3 vol., ediție cu introducere, note, indici și glosar alcătuită de Corneliu Istrati, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008 (vol. I, 642 p.; vol. II, 780 p.; vol. III, 536 p.)
- Craia, Sultana, *Dicționar de comunicare, mass-media și știința informării*, București, Editura Meronia, 2008, 214 p.
- Crișan, Ion Horațiu, *Civilizația geto-dacilor*, 2 vol., București, Dacica, 2008 (vol. I, 352 p.; vol. II, 368 p.)
- Crișan, Maria, *Cărturari nordici despre geți și limba lor scrisă*, București, Venus, 2002, 104 p.
- Dicționarul enciclopedic al Răsăritului creștin*, sub îngrijirea lui Edward G. Farrugia S.J., Târgu Lăpuș, Editura Galaxia Gutenberg, 2005, 863 p.
- Drimer, Dolphi (coord.), Filipoiu, Mircea, Burlacu, Gabriel, Frumosu, Ladislau, *Ecologia. Dicționar enciclopedic*, București, Editura Tehnică, 2006, 1036 p.
- Drăgan, Gleb (coordonare generală), *Dicționar explicativ pentru știință și tehnologie: Electrotehnică. Român/Englez/Francez*,

- București, Editura Agir și Editura Academiei Române, 2007, 1608 p.
- Drăgan, Gleb (coordonare generală), *Dicționar poliglot pentru știință și tehnologie. Textile. Englez – Român / German – Român / Francez – Român / Italian – Român / Rus – Român*, București, Editura Academiei Române și Editura Agir, 2007, 1294 p.
- Enescu, Gheorghe, *Dicționar de logică*, ediția a II-a, București, Editura Tehnică, 2003, 512 p.
- Kaldieva-Zaharieva, Stefana, *Dicționar român-bulgar. Cuvinte comune și asemănătoare*, Sofia, Editura Academiei Bulgare de Științe „Prof. Marin Drinov”, 2007, 848 p.
- Laiu-Despău, Ovidiu, *Dicționar de eponime. De la nume proprii... la nume comune*, ediția a 2-a, rev. augmentată, București, Saeculum I.O., 2008, 304 p.
- Macey, David, *Dicționar de teorie critică*, traducere de Flonta, Dan, Corneanu, Sorana, Gherguț, Sorin, Mihăiță, Gigi, Tudorie, George, București, Comunicare.ro, 2008, 527 p.
- Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, 1528 p.
- Matei, Horia C., Neguț, Silviu, Nicolae, Ion, Vintilă-Rădulescu, Ioana, Radu, Caterina, *Enciclopedia Europei*, ediția a III-a, București, Editura Meronia, 2005, 478 p.
- Munteanu, Ștefan, *Cuvânt și cultură: însemnări pe marginea cultivării limbii*, Timișoara, Amphora, 2000, 246 p.
- Neagu, Valeria, Necheș, Maria Gabriela, Șandru-Mehedinți, Tudora, Albu, Maria Melania, *Dicționar frazeologic spaniol-român*, București, Univers Enciclopedic, 2008, 632 p.
- Osiac, Maria, *Substantivul în perspectivă confruntativă. Categoriile gramaticale ale substantivului în limbile rusă și română*, București, Editura Fundației România de Mâine, 2003, 239 p.
- Petuhov, Nicoleta, Agache, Liliana, *Dicționar esențial de sinonime*, București, Editura Corint, 2008, 320 p.
- Românii despre Rigas. Repere istoriografice*, ediție, studiu introductiv și note suplimentare de Georgeta Filitti, București, Editura Omonia, 2007, 464 p.+ 16 p. ilustrate
- Rotaru, Florin, *Bibliografia cărții bucureștene de la origini până în*

- prezent (1494–2006)*, 4 vol., București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2006 (vol. I, A–C, 1217 p.; vol. II, D–K, 1349 p.; vol. III, L–Q, 1632 p.; vol. IV, R–Z, 1240 p.)
- Savin, Christine-Anca, Savin, Vasile, *Dicționar francez-român administrativ, comercial, economic, financiar-bancar, juridic*, Cluj-Napoca, Dacia Educațional, 2001, 562 p.
- Stănciulescu, Gabriela (coord.), Lupu, Nicolae, Țigu, Gabriela, Țițan, Emilia, Stăncioiu, Felicia, *Lexicon de termeni turistici*, București, Oscar Print, 2002, 242 p.
- Șodolescu Silvestru, Elena, *Expresii frazeologice românești în perspectivă comparată*, București, Editura Fundației România de Mâine, 2002, 160 p.
- Teleoacă, Dana-Luminița, *Limbajul bisericesc actual între tradiție și inovație*, în seria *Conferințele Academiei*, București, Editura Academiei Române, 2008, 60 p.
- Travaux et documents 24: Plus ou moins?! L'atténuation et l'intensification dans les langues romanes*, sous la direction de Maria Helena Araújo Carreira, Université Paris 8, Vincennes – Saint-Dennis, 2004, 386 p.
- Țenchea, Mariana, *Noms, verbes, prépositions*, Timișoara, Editura Hestia / Mirton, 2006, 168 p.
- Vanneste, Alex, De Wilde, Peter, Kindt, Saskia, Vlemings, Joerie, *Mémoire en temps advenir. Hommage à Théo Venckeleer*, Orbis Supplementa, vol. 22, Peeters, Leuven – Paris – Dudley, MA, 2003, 702 p.
- Velicanu, Manole, *Dicționar explicativ al sistemelor de baze de date / Database Systems Explanatory Dictionary*, București, Editura Economică, 2005, 136 p.
- Vitsaxis, Vasilis, *Mitul: Punct de referință al căutării existențiale*, București, Editura Omonia, 2007, 240 p.
- Zafiu, Rodica, Stan, Camelia, Nicolae, Alexandru (coord.), *Studii lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare*, București, Editura Universității din București, 2007, 490 p.

PUBLICAȚII PERIODICE

- „Academica”, nr. 70, 71–72, 73–74, 75–76, 2008, București
- „Annalas da la Societad Retorumantscha”, nr. 121, 2008
- „Anuario de Estudios Lingüísticos”, nr. 35, 2004, La Habana
- „Anuario de Estudios Literarios”, nr. 35, 2004, La Habana
- „Anuario de Estudios Filológicos”, XXIX, 2006, Extremadura
- „Anuario L/L. Estudios Literarios y Lingüísticos. Edición Especial”, 2003, La Habana
- „Archaeus”, XI-XII, 2007-2008, București
- „Bălgarskij jezik”, nr. 2, 2008, Sofia
- „Baltistica”, nr. 2 și 3, 2007; nr. 1 și 2, 2008, Vilnius
- „Bulletin of the Japan Association for the Study of Russian Language and Literature”, nr. 38, 2006, Tokyo
- „Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung”, Jahrbuch, 2005, Darmstadt
- „Estudis Romànics”, vol. XXVII, 2005, Barcelona
- „Faventia”, nr. 25/1, 2003, Barcelona
- „Folia Linguistica Bucarestiensia”, nr. 1 (ianuarie–iunie), 2008, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Editura Academiei Române, București, 66 p.
- „Hermes. Zeitschrift für Klassische Philologie”, nr. 3, 2008, Stuttgart
- „Ibero-Romania”, nr. 65, 2007, Tübingen
- „Izvestija Rossijskoj Akademii Nauk. Seria literatura i jazyka”, tom 67, nr. 3, 4 și 5, 2008, Moscova
- „Journal of the National Research Council of Thailand”, vol. 39 și 40, 2008, Bangkok
- „Kalbos Kultura”, nr. 80, 2007, Vilnius
- „Language”, vol. 81, nr. 3, 2005, Washington
- „Letras”, nr. 71, 2007, Paraná, Brasil
- „Lettre International”, nr. 66, vara 2008; nr. 67, toamna 2008, București
- „Limba română”, anul LVI, nr. 3, 2007; anul LVII, nr. 1, 2, 3, 4,

- 2008, București
- „Linguistica”, XLVII, 2007, Ljubljana
- „Linguistique Picarde”, anul 44, fasc. 170, nr. 2, 2004, Amiens
- „Lletres Asturianas”, nr. 90, 2005; 92, 2006; 93, 2006; 94, 2007; 96, 2007, Uviéu
- „Neuphilologische Mitteilungen”, CVI, nr. 2, 2005, Helsinki
- „Nueva Revista de Filología Hispánica”, tomo LVI, nr. 1 și 2, 2008, México
- „Orbis”, tome XL, 1998, Louvain
- „Perficit. Revista de Estudios Humanísticos”, vol. XXVI, 2006, Salamanca
- „ProSaeculum”, anul VII, nr. 5 (49), iulie 2008; nr. 6 (50), septembrie 2008; nr. 7 (51), octombrie 2008; nr. 8 (52), decembrie 2008, Focșani
- „Revista da Faculdade de Letras: Línguas e Literaturas”, vol. XXI, 2004, Porto, Portugal
- „Revista de Filología Románica. Anejo”, II, 2001; IV, 2006; V, 2007, Madrid
- „Revista de Filología Románica”, vol. 23, 2006, Madrid
- „Revista de Filología y Lingüística de la Universidad de Costa Rica”, vol. XXX, nr. 1 și 2, 2004; vol. XXXI, nr. 1, 2005; vol. XXXII, nr. 1, 2006; vol. XXXIII, nr. 1, 2007, San José
- „Revista del Instituto Cervantes”, año II, nr. 9, 2006; año III, nr.13, 2007, Madrid
- „Revue de l'Académie Arabe de Damas”, nr.1, 2, 3, 4/2007, Damasc
- „Revue roumaine de linguistique”, tome/vol. LIII, nr. 1-2, 2008, București
- „Romanische Bibliographie”, vol. I și II, 2006, Tübingen
- „Slaviano Vedenie”, nr. 3, 4 și 5, 2008, Moscova, Nauka
- „Studia Linguistica”, XXVI, 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław
- „Studies in Greek Linguistics”, nr. 7-9 May, 2004; nr. 14-15 May, 2005; nr. 6-7 May, 2006; nr. 21- 22 April, 2007; nr. 27, 2007; nr. 28, 2008, Salonic
- „Studii și cercetări lingvistice”, tom LIX, nr. 2, 2008, București

- „The Low Countries”, nr. 14, 2006, Rekkem
„Travaux de l’Institut de Phonétique de Strasbourg”, nr. 34, 2004, Strasbourg
„VS” – „Versus. Quaderni di studi semiotici”, settembre-dicembre 42, 1985; gennaio-aprile 43, 1986; gennaio-agosto 55 și 56, 1990, Milano, Bologna
„Vox Romanica”, vol. 66, 2007, Tübingen–Basel

IN MEMORIAM

ALEXANDRA MORARU
(1948–2008)

În decembrie 2008 s-a stins din viață, după o grea și îndelungată suferință, Alexandra Moraru. Vestea morții ei ne-a îndurerat profund pe toți cei care am cunoscut-o.

Născută la 25 aprilie 1948 și absolventă a Facultății de Litere din București, secția română-franceză, Alexandra Moraru, Roman după tată, a debutat în cercetare la 1 septembrie 1971. De la această dată a lucrat fără întrerupere în Sectorul de limbă literară și filologie al Institutului nostru. Manifestând de la bun început un interes deosebit pentru cercetările de filologie, a colaborat la ediția de *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea* (1979). În anii următori a asigurat editarea *Catehismului lui Coresi*, în volumul *Texte românești din secolul al XVI-lea* (1982; coordonator Ion Gheție), a *Florii darurilor* (teză de doctorat) și a *Paliei istorice*, ultimele două în seria *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, vol. I, 1996 și vol. IV, 2001.

În afara planului de cercetare a colaborat la editarea mai multor monumente de limbă românească veche: *Biblia* de la București (1988), la care a transcris *Regi 1* și *Regi 4*, a redactat *Nota asupra ediției* și a efectuat revizia finală, *Psaltirea* de la Bălgrad din 1651 (2001), *Septuaginta* (2004), unde a asigurat traducerea din greacă și notele pentru *Iisus Navi*, și, din nou, *Biblia* de la București (vezi

transcrierea pentru *Regi 1* și *Regi 2*, în *Monumenta linguae Dacoromanorum*, pars 6).

Spiritului ei iscoditor îi datorăm mai multe realizări notabile: descoperirea unui text românesc precoresian, punerea în lumină a primelor versuri laice românești și o încercare de a explica ciudățeniile grafiei din însemnările lui Petru Șchiopul prin influența scrierii turcești.

S-a interesat, deopotrivă, de cercetarea vocabularului cult din epoca veche, redactând împreună cu Gheorghe Chivu *Dicționarul împrumuturilor latino-romanice în limba română veche* (1992). În aceeași temă se înscrie și colaborarea la redactarea altor două lucrări: *Istoria limbii române literare. Epoca veche* (1997; coordonator Ion Gheție) și *Contribuții la istoria limbii române literare. Secolul al XVIII-lea* (2000; coordonatori Ion Gheție și Gheorghe Chivu).

În anii din urmă a colaborat la elaborarea *Dicționarului etimologic al limbii române* (coordonator acad. Marius Sala), din care urmează să apară în curând primul volum cuprinzând literele A–B. Lucra, de asemenea, la un studiu monografic referitor la apocrifele despre Pilat, pe care, din păcate, nu a mai apucat să-l finalizeze.

În sufletele celor care au cunoscut-o ca un spirit cultivat și de o distincție rară, amintirea Sandei Moraru va dăinui mereu.

Alexandru Mareș

DAN SLUȘANSCHI
(1943–2008)

Profesorul nostru

„Dar mai rămâi lângă mine: în brațele noastre, alături,
Strânși între noi jalea grea să-ncercăm să ne-o stingem din suflet”
(*Iliada* 23, 98-99¹)

¹ Homer, *Iliada*, traducere în hexametri, cu o postfață, o bibliografie esențială și indici de Dan Slușanschi, București, Paideia, 1998 (p. 456).

În fiecare seară de joi, de la orele cinci la opt, șase studenți robotesc la scandarea, traducerea și comentarea până la cuvânt a *Iliadei* și a *Odiseei*. Ca mulți alții înaintea lor. De data aceasta însă, spațiul de oficiere este altul decât obișnuitele săli de curs de la Facultatea de Clasice din strada Edgar Quinet. Sunt chiar în Templul lui Ianus, care își deschide porțile numai atât cât să le îngăduie neofiiților să pătrundă în spațiul unui rar privilegiu. La ora fixată, oficianul își face apariția: un zâmbet cordial nediscriminatoriu neutralizează de fiecare dată tensiunea vagă care precedă orice întâlnire cu Profesorul. Urmează strângerea de mâini și invitația în jurul mesei ovale din salon, pe care așteaptă, nedeschise, șase „dosare homerice”: cântul zilei, însoțit de o bibliografie solidă, din cele mai variate domenii conexe Bibliei clasicistilor – comentarii liniare, lingvistică indo-europeană, dialectologie greacă, mitologie și religie greacă, antropologie, micenologie, geografie istorică. Totul așezat într-o ordine severă, ce amintește de alte vremuri de tinerețe universitară.

Se pătrunde, după o foarte concisă expunere a temei generale, în inima textului: cineva scandează primele zeci de versuri, ceilalți urmăresc febril mai mult chipul destins al Maestrului decât înlănțuirea încă misterioasă a metrilor. Poticnirea, falsarea aduce reacția promptă și caldă a oficianului care repară, din memorie, micul neajuns „de scenă”. E mai degrabă gestul unui expert sufleur venerabil, care și-a trădat pentru o clipă rolul de regizor. La traducere, apoi, textul e sfâșiat până în ultimele articulații și suferă sub tirania zeloasă a ciracilor, „a cerbilor tineri”, cum obișnuia să le zică. Fără șicane, Profesorul le dă imbolduri de libertate absolută și îi poartă pe toate căile posibile de interpretare, închizându-le, apoi, pe rând, cu argumente logice pe unele, și deschizându-le cu o ardoare abia disimulată pe altele. Din rămășițele literei, textul intră în reconstrucție: sunt dezbătute acerb toate detaliile, pipăite toate morfemele însângerate, vizitate toate latebrele verbului căznit. Profesorul întreabă, moderează și propune. Vers după vers, sensul se întrupează, la început fragil și apoi cu o vigoare armonică fără egal. Pe zăngănitul

difuz al armelor, pe scrâșnetul carelor de luptă și pe strigătele încrucișate ale eroilor pune stăpânire, savantă și teribilă, făptura homerică a Maestrului. Freamătul de păreri, unele decise, altele șovăitoare, ale discipolilor urcă, treaptă cu treaptă, în edificiul de lumină lină al epopeii.

La sfârșitul zilei, după istov de lacrimi, vălul Penelopei tronează întreg, limpede și unic în fața ochilor halucinați ai celor șase peșitori de ocazie. Irenic, Profesorul meditează câteva clipe tăcut, sprijinit în lancea bățăliilor trecute: *be d'akeon para thina...* Urmează, pentru toți învingătorii, lovitura de grație: Profesorul-Aed reia, cu o compasiune totală, lectura tuturor versurilor acum cumiņite. Iar ei ascultă, liberi de tirania paginii scrise, și înțeleg.

Așa l-am cunoscut, în cea mai deplină forță a spiritului, pe Profesorul savant Dan Slușanschi, astăzi mutat la cele veșnice. Cursurile inegalabile de sintaxă latină, de lingvistică indo-europeană și de latină târzie și medievală, la care am asistat ulterior, aveau să dobândească pentru noi o notă de profunzime în plus. Nota epopeică. Îl știam, în spatele discursului academic fără cusur, pe pasionatul polihistor, traducător al *Iliadei* și *Odiseei*, al *Eneidei*, al epopeilor indiene, al acelor misterice Gathas, al lui Platon, al lui Tucidide și al atâtor alți autori de prim rang din cultura clasică. Și eram întăriți, prin contagiune, de spiritul lui clar, cuprinzător și generos, care va dăinui, printre eroi și morminte, în Grecia din inima noastră.

Ștefan Colceriu

CALENDAR

3 iulie 2008: Ambasadorul Belgiei, Excelența Sa Philippe Roland, a înmănat decorația „Ofițer al Ordinului Coroanei” conferită de Majestatea Sa Regele Albert II, regele belgienilor, academicianului Marius Sala, vicepreședinte al Academiei Române și director al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan –

Al. Rosetti”. Decorația a fost acordată pentru lucrările de lingvistică romanică și pentru impulsul dat relațiilor științifice dintre Academia Română și cele două comunități, flamandă și francofonă, din Belgia.

4 iulie 2008: Acad. Marius Sala, vicepreședinte al Academiei Române, a oferit Bibliotecii Centrale Universitare „Eugen Todoran” din Timișoara, din partea secțiunii filologice a Academiei Române, cele cinci volume însumând 4292 de pagini ale *Bibliei Vulgata (Blaj, 1760–1761)*, Editura Academiei Române, 2005.

22 iulie 2008: A încetat din viață Dan Slușanschi.

1–30 septembrie 2008: În urma contractului încheiat cu Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), s-a desfășurat a patra sesiune de monitorizare a unor posturi de radio și televiziune, cu scopul de a evalua calitatea limbii române folosite în audiovizual și de a înregistra abaterile de la normele de exprimare standard în limba română.

17–19 septembrie 2008: Workshopul *Limba română în lume*.

1 octombrie 2008: concurs pentru ocuparea a două posturi de asistent de cercetare debutant: Ana Maria Mihail, Alexandru Nicolae.

24 octombrie 2008: concurs pentru ocuparea a trei posturi de cercetător științific: Adina Dragomirescu, Ionuț Geană, Carmen Mîrzea Vasile.

1 noiembrie 2008: concurs pentru ocuparea postului de cercetător științific II: Gheorghe Mihaela (1/2 normă).

13 noiembrie 2008: Atelierul de lingvistică *Stagii de cercetare în Belgia*.

15 noiembrie 2008: concurs pentru ocuparea a trei posturi de cercetător științific III: Liliana Agache, Ștefan Colceriu, Blanca

Croitor.

- 15 noiembrie 2008: promovarea lui Ion Giurgea în funcția de cercetător științific ca urmare a absolvirii unor studii de nivel superior (doctorat), conform OU 10/2008.
- 28–29 noiembrie 2008: *Al II-lea Simpozion Internațional de Lingvistică*, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, organizatori: Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci, Carmen Ioana Radu.
- 22 noiembrie 2008: lansarea manualului Monei Moldoveanu Pologea, *Limba română pentru străini* (carte și CD audio), București, Editura Institutului Cultural Român, 2008, 220 p, la Târgul de carte „Gaudeamus”; au prezentat: Rodica Zafiu, Oana-Valentina Suciu, Mona Moldoveanu Pologea.
- 11 decembrie 2008: lansarea, în cadrul unei conferințe de presă ținute la sediul CNA, a volumului *Ești COOL și dacă vorbești corect*, coautori: Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, Marina Rădulescu Sala, Rodica Zafiu, volum publicat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național al Audiovizualului și Academia Română – Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București
- 15 decembrie 2008: concurs pentru ocuparea postului de asistent de cercetare: Mona Moldoveanu Pologea.
- 16 decembrie 2008: A încetat din viață Alexandra Moraru.
- 18 decembrie 2008: A fost acordat Premiul Academiei Române „Timotei Cipariu”:
– Maria Stanciu-Istrate: *Calcul lingvistic în limba română*, București, Editura Academiei Române, 2006, 371 p.
– Doru Mihăescu, *Cronografele românești*, București, Editura Academiei Române, București, 2006, 324 p.

18 decembrie 2008: promovarea Anabellei-Gloria Niculescu-Gorpin în funcția de cercetător științific III, ca urmare a absolvirii unor studii de nivel superior (doctorat), conform OU 10/2008.

18 decembrie 2008: concurs pentru ocuparea postului de cercetător științific III: Ion Giurgea.

CUPRINS

Modificări în componența colectivelor de cercetare	3
Programe și proiecte de cercetare noi	3
Apariții editoriale în semestrul al II-lea 2008	5
Participarea la manifestări științifice în perioada iulie–decembrie 2008.....	27
Schimburi interacademice.....	68
Conferințele Academiei Române.....	71
Granturi și proiecte în perioada iulie–decembrie 2008.....	72
Doctorat (iulie–decembrie 2008).....	78
Burse, stagii de documentare, cursuri de vară etc.	82
Cercetători membri în comitete de redacție și în organisme științifice naționale și internaționale.....	84
Serviciul de consultanță pe internet	85
Publicații intrate în biblioteca Institutului în semestrul al II-lea 2008.....	85
In memoriam	91
Calendar	94